# ԱԶԴԱԿ
## ՕՐԱԹԵՐԹ

AZTAG QUOTIDIEN POLITIQUE ET LITTERAIRE أزتاك جريدة يومية سياسية وأدبية - المديرة المسؤولة: إيڤا درويشيان

1500 Լ.Ո. 72ՐԴ ՏԱՐԻ, ԹԻՒ 19 (19886) ՀԻՆԳՇԱԲԹԻ, 26 ՄԱՐՏ 1998 10 ԷՋ



Chute de Neige
Chute de Prix...
tapirama
Les Tapis du Monde
Jusqu'à 50%
.Echelonnement du paiement sur 10 mois sans intérêt
.Ouvert les Dimanches 1/2 journée


### ՀՈՒՆԳԱՐԱԿԱՆ ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՊԱՏՈՒԻՐԱԿՈՒԹԻՒՆ ՄԸ ԼԻԲԱՆԱՆԻ ՄԷՋ

Հունգարիոյ հայոց «հայկական ինքնակառավարում» կազմակերպութեան նախագահ Այեքս Ովանէսեան եւ հայոց ազգային խորհուրդի փոխ նախագահ Գարին Քարվաթեան երէկ այցելեցին կրօսաշրջութեան նախարար Նիքոլա Ֆաթթուշի եւ անոր հետ քննարկեցին կրօսաշրջութեան մարզին մէջ Լիբանանի եւ Հունգարիոյ գործակցութեան կարելիութիւնները: «Ինքնակառավարում» կազմակերպութեան նախագահը յայտնեց, որ նախարար Ֆաթթուշի առաջարկած է լիբանանեան հունգարական տօնավաճառի մը կազմակերպումը Հունգարիոյ հայկական ցուցասրահին մէջ:

*ՁԱՅՆ ԱՒՆՉԵԼՈՎ ԱԶԳԱՅԻՆ ՀԱՄԵՐԱՇԽՈՒԹԵԱՆ ՀԵՏ*

# ՔԱՂԱՔԱՑԻԱԿԱՆ ՊՍԱԿԻ ՕՐԻՆԱԳԻԾԻՆ ՄԵՐԺՈՒՄԸ ՏԱՐԲԵՐ ԽՈՐՔ ԿԸ ՍՏԱՆԱՅ

*Սուրիոյ փոխ նախագահ Ապտել Հալիմ Խաddամ երէկ ընդունեց երեսփոխան Ուաժիհ Պաարիինի այցելութիւնը, որուն ընթացքին ան յայտնած է, թէ Սուրիոյ դեկավարութիւնը կը մպրթէ, որ Լիբանանի մէջ պատասխանատուները խուսափին արծարծելէ ամէն հարց կամ ծրագիր, որ կրնայ խախտել ապագային համերաշխութիւնը կամ ցնցում կրնայ առաջացնել ներքին կեանքին մէջ:*

*«Ասոր փոխարէն, Սուրիոյ դեկավարները կրնախընտրեն, որ այս չրջանային պայմաններուն մէջ ճիգերը կեդրոնանան թիւ 425ի առնչութեամբ իսրայէլեան խուսանաւումներուն ու պաւերուն դէմ դնելու հիմնահարցին վրայ», ըսաւ Պաարինի:*

### ՊԸՐՐԻԹ - ՊԱՏՐՈՒԱԿ ՄԸՆ Է

*Խորհրդարանի նախագահ Նպիհ Պըրրի երէկ յիշեցուց, որ խորհրդարանը սովորութիւն չունի առնել այնպիսի քայլեր, որոնք երկփեղկում մը կ'առաջացնեն լիբանանցիներուն մէջ եւ հաւաստեց, թէ ոմանք «քաղաքական պսակի (ապատ ընտրութեամբ) օրինագիծը կ'օգտագործեն իրենց պատրուակ յարուցածութիւնն ստեղծելու համար, մինչդեռ անոնց հոգը քաղաքական պսակը չէ, այլ կ'ուզեն անձեռնմխելի պահել Լիբանանի համայնքներուն միջեւ բարձրացած Պերլինի պատը»:*

2


## ՅԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆ

Լիբանանում Հայաստանի Հանրապետութեան դեսպանութիւնը յայտնում է, որ 1998 թ. Մարտի 30ին, Երկուշաբթի ՀՀ դեսպանութիւնում տեղի կ'ունենան Հայաստանի Հանրապետութեան նախագահի ընտրութիւնները:

Ընտրութիւնների կարող են մասնակցել 18 տարեկան ՀՀ այն քաղաքացիները, որոնք գտնւում են Լիբանանում եւ կանգնած են ժամանակաւոր հիւպատոսական հաշուառման:

Այն քաղաքացիները, որոնք կանգնած չեն հաշուառման, ընտրութիւնների օրը կը վերցուեն ժամանակաւոր հիւպատոսական հաշուառման մէկ ամիս ժամկէտով ազատութեամբ համապատասխան վճարումից:

Ընտրութիւնները տեղի կ'ունենան Լիբանանում ՀՀ դեսպանութեան շէնքում (Նաքքաշ. Թէթ Սուրուր. Էլի Մելքէ շէնք. հեռ. 402952), ինչպես նաեւ Սիբհայում. Դամասկոս ՀՀ դեսպանութեան շէնքում (Մալքի փողոց. Շամի հիւանդանոցի դիմաց. հեռ. 3711757). եւ Հալէպում՝ ՀՀ գլխաւոր հիւպատոսութեան շէնքում ժամը 8ից 22:

ԼԻԲԱՆԱՆՈՒՄ ՀՀ ԴԵՍՊԱՆՈՒԹԻՒՆ

23-03-98

Հայաստանի այն քաղաքացիները, որոնք քուեարկելու համար Հայաստանի դեսպանատուն պիտի երթան. Երկուշաբթի. 30 Մարտին. կրնան ներկայանալ Հ. Յ. Դ. «Սարդարապատ» ակումբ. ուրկէ պիտի ապահովուի դեպի դեսպանատուն իրենց երթի ու դարձը. հեռաձայն.- 01-583470 եւ 01-261914:

ՀԻՒԱՆԴՈՒԹԵԱՆ (PLAN MedNet)
ԻՆՔՆԱՇԱՐԺԻ ԵՒ ԳՈՐԾԱՏՈՒՆԵՐՈՒ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԻՒՆ
- Յարմարագոյն գիներ
- Լաւագոյն պայմաններ
- Վճարման դիւրութիւններ

EXPRESS INSURANCE COMPANY
ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿ.

ՕԳՏՈՒԵՑԷՔ PLAN MedNetի ՆՈՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐԷՆ

Մանրամասնութեանց համար դիմել՝ 01-250999 թիւին, Ext. 104:
Տորա, Սանթըր Տտէեան, 2րդ յարկ


*ԳԱՀԻՐԷԻ ՄԷՋ ԳՈՒՄԱՐՈՒԱԾ ԺՈՂՈՎԻՆ*

# ԱՐԱՔ ԱՐՏԱՔԻՆ ԳՈՐԾՈՑ ՆԱԽԱՐԱՐՆԵՐԸ ՄԵՐԺԵՑԻՆ ՀԱՐԱՒԱՅԻՆ ԼԻԲԱՆԱՆԷՆ ՀԵՌԱՆԱԼՈՒ ԻՍՐԱՅԷԼԵԱՆ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐԸ

*ԳԱՀԻՐԷ, 25 (ՌՈՅԹԵՐ)* - Արար արտաքին գործոց նախարարներ Ջորեքշարթի օր մերժեցին հարաւային Լիբանանէն իսրայէլեան հեռացման համար դրուած պայմանները եւ պահանջեցին, որ Իսրայէլ վերադարձնէ արարական դրաւեալ բոլոր հողերը:

Գահիրէի մէջ տեղի ունեցած Արարական Լիկայի արտաքին գործոց նախարարներու խորհուրդին երկօրեայ ժողովին աւարտին, անոնք հաղորդագրութեան մը մէջ ըսին, թէ Իսրայէլ առանց նախապայմանի պէտք է հեռանայ լիբանանեան հողամասերէն:

*Անոնք պահանջեցին, որ Իսրայէլ գործադրութեան դնէ ՄԱԿի Ապահովութեան Խորհուրդին թիւ 425 բանաձեւը, որուն հիմամբ իսրայէլեան ուժերը պէտք է հարաւային Լիբանանէն հեռանան մինչեւ միջազգային համայնքին կողմէ ճանչցուած Լիբանանի սահմանները:*

*Իսրայէլ պատրաստակամութիւն արտայայտած է դնելու թիւ 425 բանաձեւը, եթէ Լիբանանի կառավարութիւնը դնէ չրջանին մէջ ուժեր հաստատել եւ արգիլել գինեալներու, որ սահմանին վրայ յարձակումներու ձեռնարկեն:*

*Միւս կողմէ, նախարարները դատապարտեցին «Իսրայէլի որոշումը եւ պնդումը՝ ժկպկ Ապու Ղնէմի մէջ բնակեցման վայրեր հաստատելու համար»:*

*Պակի քաղաքական բաժանմունքին պատասխանատու Ֆարուք Քատտումի արարական յաւելեալ միասնականութեան կոչ ուղղեց քաղաքական ոճով պայքարի միջոցաւ Իսրայէլի վրայ ճնշելու համար:*

### ՏԵՒԻՍ ՌՈՍԻ ՇՐՋԱՆ ԱՅՑԵԼՈՒԹԵԱՆ ՆԱԽՕՐԵԱԿԻՆ

## *ԻՍՐԱՅԷԼ ԿԸ ԽՕՍԻ ՄԻՋԻՆ ԼՈՒԾՈՒՄՆԵՐՈՒ ՄԱՍԻՆ*

*Իսրայէլ միջին եկրիւղածում մը առաջարկած է Այսրյորդանանէն հեռացման հարցով, այնպիսի ձեւով, որ պաղեստինցիները աւելի տրամարանական ձեւով հոդամաս ունենան իրենց հակակչիռին տակ, հաղորդեց «Նիւ Եորք Թայմզ» երէկ:*

*Անիկա ըսաւ, որ վարչապետ Պենիամին Նեթանիահու նախապատ Պիլ Քլինթընի յղած է նամակ մը «միջին եգրի աւազարկղ» բացատրելով անոր:*

*Պաղեստինցիք պանպատած են, թէ Իսրայէլ իրարմէ մեկուսացած հողաբաժիններ կ'առաջարկէ իրենց:*

*Տեղեկութիւնը Ուաչինկթընի մէջ չէ հաստատուած:*

*Երուսաղէմի մէջ, իսրայէլացի պաշտօնատար մը ըսաւ, թէ Իսրայէլ Ուաչինկթընի յայտնած է, որ պատրաստ է պաղեստինցիներուն իրարու յաջորդող հողամասեր առաջարկել աւելի մեծ սակայն անջատ մասերու փոխարէն:*

*Երէկ Նեթանիահուի բարձրաստիճան խորհրդատուներ յայտնեցին, թէ Իսրայէլ կրնայ ճկունութիւն ցուցաբերել նախապէս կատարուած իր պնդումներուն գծով, թէ Այսրյորդանանի մէջ պաղեստինցիներու տրուելիք յաւելեալ հողամասերու համեմատութիւնը 9 առ հարիւրէն աւելի չի կրնար ըլլալ:*

*Իսրայէլեան ոճին մեդիամատուցման տեղի կ'ունենար ամերիկացի բանագնաց Տենիս Ռոսի Իսրայէլ եւ պաղեստինեան ինքնավար չրջանները կարեւոր այցելութեան մը նախօրեակին, իրենց վերջնական ձեւին մէջ դնելու համար ամերիկեան պաշտօնաթերթերը անել կացութեան մատնուած խաղաղութեան բանակցութիւնները վերսկսելու համար:*

(ՌՈՅԹԵՐ)

## ՔԵՍԱՊԻ ԳԱԼԱՏՈՒՐԱՆ ԳԻՒՂԻՆ ՄԷՋ ՅՈՂԻ ՍԱՀԱՆՔԸ ԿԸ ՇԱՐՈՒՆԱԿՈՒԻ

Երկուշաբթի 23 Մարտին կէսօրէ ետք տեղատարափ անձրեւի հետեւանքով սկսած սաճանքը. կը շարունակուի: Մարդկային զոհ չկայ: Երեքշաբթի 24 Մարտին. պետական ուղղաթիռներով եւ նաւակներով Սուլեան. Թիթիզեան եւ Ծովու թաղի բնակչութիւնը փոխադրուած է Պետրոսեան. անկէ՝ Քեսապ: Երեքշաբթիէն Չորեքշաբթի լուսցող գիշեր առատ ձիւն տեղացած է: Ըստ վերջին տեղեկութիւնները ներքին մեծ վնասները սահմանափակուած են Սալտճեան թաղին մէջ: Չորս տուներ ամբողջութեամբ կործանած են ճոպին տակ: 2 տուն դարձած է անբնակելի: Շրջան կը մնան քաղաքէն ժամանած մասնագետներ եւ օգնական ուժեր: Քեսապի երիտասարդները անոնց հետ միասին կը հսկեն գիւղի մնացեալ թաղամասերուն:

Չորեքշաբթի, 25 Մարտին Բերիոյ առաջնորդ Սուրեն արք. Գաթարոյեան. ազգային մարմիններու ներկայացուցիչներուն հետ այցելած է շրջան եւ իր զօրակցութիւնը յայտնած է ապետաճար ժողովուրդին: Նոյնպէս շրջան այցելած է Սուրիոյ հայ Աւետարանական համայնքէն պատուիրակութիւն մը:

# Կ. ԴԵՄԻՐՃԵԱՆ ԵՒ ԱՆՈՐ ՀԱՄԱԿԻՐՆԵՐԸ ՅԻՇՈՂՈՒԹԵԱՆ ԿՈՐՈՒՍՏ ՈՒՆԻ

*ՅԱՅՏԱՐԱՐԵՑ ԱՂՈՒԱՆ ՎԱՐԴԱՆԵԱՆ*

*Հայաստանի նախագահութեան թեկնածու Ռոպէրթ Քոչարեանի ընտրական կեդրոնի բանբեր Ադան Վարդանեան, երէկ մամլոյ ասուլիսի մը ընթացքին տեղեկացուց, որ Ռ. Քոչարեան Մարտ 26ին հարցազրոյց պիտի ունենայ չորս թերթերու հետ, 27ին՝ պիտի տայ մամլոյ ասուլիս մը, իսկ 29ին՝ հանդիպումներ պիտի ունենայ Սեւանի եւ Արովեանի մէջ:*

*Կատարելով արժեւորումը երկրորդ փուլ անցած թեկնածուներուն, Ա. Վարդանեան նշեց, որ Ռ. Քոչարեան իր գործունէութեամբ Ղարաբաղի եւ Հայաստանի մէջ կը վայելէ ընդհանուր յարգանք՝ վերածուելով ժողովուրդին արժանի գործիչի: Կարէն Դեմիրճեանի յաղթանակը եւ ընդհանրապէս անոր թեկնածութեան առաջադրումը տարօրինակ նկատելով, ան նշեց, որ երկրորդ փուլ պէտք է անցնէին Ռ. Քոչարեան եւ Վազգէն Մանուկեան, որոնք իրենց քաղաքական անցեալին մէջ սկզբունքային եղած են: Ան ափսոսանք յայտնեց, որ Վ. Մանուկեան իր գօրակցութիւնը չէ յայտնած Ռ. Քոչարեանի եւ յոյս յայտնեց, որ երկիրը այս իրավիճակէն դուրս բերելու գործընթացին մէջ ապագայ բոլոր ուժերը կը համախմբուին:*

*Պատասխանելով լրագրողներու հարցումներուն, Ա. Վարդանեան նշեց, որ Կ. Դեմիրճեան եւ անոր համակիրները յիշողութեան կորուստ ունին եւ Հայաստանի Հանրապետութեան ժառանգած ձեռքբերումները կը նկատեն Դեմիրճեանի նուաճումը: Կ. Դեմիրճեանի իրական նուաճումը երիտասարդութեան պայտն է՝ իր անմխիթար վիճակով եւ երկրաչարժի պէս կիջնել այն, որ ձեռք բերուած է պատերազմի դաշտին վրայ:*

*Թղթակիցը հարցապրոյց ունեցած է նաեւ ԼՂՀ նախագահ Արկադի Ղուկասեանի հետ: «Եթէ ամբողջ աշխարհը մեր դէմ ըլլայ, մենք տանուլ կու տանք: Եթէ ամերիկեան եւ ռուսական քարիւղի ընկերները միաւորուին Ղարաբաղի դէմ՝ շատ ծանր վիճակի կը մատնուինք: Իսկ եթէ անոնք կուրօրէն օգնեն Ազրպէյճանի, ապա ամերիկա ի վերջոյ պիտի հակառակ իրենց շահերուն, որովհետեւ շրջանային իրավիճակը անխուսափելիօրէն անկայուն կը դառնայ», ըստ թղթակիցին, ըսած է Ա. Ղուկասեան:*

*Յօդուածագիրը կ'եզրափակէ, թէ ով ալ Հայաստանի նախագահ ընտրուի, ստիպուած է Լեւոն Տէր Պետրոսեանէն աւելի վգոյշ ըլլալ Ղարաբաղի հարցին գծով եւ նկատի առնել արցախցիներուն տեսակէտը:*

# ԿԱՍՊԵԱՆ ՔԱՐԻՒՂԸ ԿՐՆԱՅ ԴԻՒԱՆԱԳԻՏԱԿԱՆ ՀԱՒԱՍԱՐԱԿՉՈՒԹԻՒՆԸ ԽԱԽՏԵԼ Ի ՆՊԱՍՏ ԱԶՐՊԷՅՃԱՆԻ

*ԿԸ ԳՐԷ «ԼՈՍ ԱՆՃԵԼԷՍ ԹԱՅՄՍ»*

Ամերիկեան «Լոս Անճելըս Թայմզ» թերթին թղթակիցը. որ Հայաստանի նախագահական ընտրութիւններուն առիթով Հայաստան եւ Ղարաբաղ այցելած է. իր հրապարակած յօդուածին մէջ կը նշէ. որ արեւմուտքը միշտ համակրանքով վերաբերած է դարեր շարունակ տանջանքներ կրած հայ ժողովուրդին նկատմամբ. սակայն ներկայիս Ազրպէյճանի քարիւղը. որուն շահարկումով հետաքրքրուած են ամերիկեան ընկերութիւններ. կը դիւանագիտական հաւասարակշռութիւնը խախտել ի նպաստ Ազրպէյճանի:

Թղթակիցին համաձայն. ղարաբաղցիները. որոնք հակառակ բոլոր դժուարութիւններուն. պինդ ոգիով յաղթանակ արձանագրած են. ներկայիս կ'ենթադրեն. որ քարիւղով գայթակղած Արեւմուտքը հրնշուռւ պիտի բանեցնէ եւ պիտի ստիպէ կիջնել այն. որ ձեռք բերուած է պատերազմի դաշտին վրայ:

Թղթակիցը հարցապրոյց ունեցած է նաեւ ԼՂՀ նախագահ Արկադի Ղուկասեանի հետ: «Եթէ ամբողջ աշխարհը մեր դէմ ըլլայ. մենք տանուլ կու տանք: Եթէ ամերիկեան եւ ռուսական քարիւղի ընկերները միաւորուին Ղարաբաղի դէմ՝ շատ ծանր վիճակի կը մատնուինք: Իսկ եթէ անոնք կուրօրէն օգնեն Ազրպէյճանի. ապա ամերիկա ի վերջոյ պիտի հակառակ իրենց շահերուն. որովհետեւ շրջանային իրավիճակը անխուսափելիօրէն անկայուն կը դառնայ». ըստ թղթակիցին. ըսած է Ա. Ղուկասեան:

Յօդուածագիրը կ'եզրափակէ. թէ ով ալ Հայաստանի նախագահ ընտրուի. ստիպուած է Լեւոն Տէր Պետրոսեանէն աւելի վգոյշ ըլլալ Ղարաբաղի հարցին գծով եւ նկատի առնել արցախցիներուն տեսակէտը:

*ԼՂՀԻ ԵՒ ՍՓՅՈՒՌՔԻ ԸՆՏՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐՈՒՄ ՊԱՏԱՅՈՂՆԵՐՈՒՆ ՄԷՋ*

## ՌՈՊԷՐԹ ՔՈՉԱՐԵԱՆ ՊԻՏԻ ՅԱՂԹԷ

*ԸՆԴԴԱՇԵՑ ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՊԱՇՏՕՊԱՆՈՒԹԵԱՆ ՆԱԽԱՐԱՐԸ*

*Հայաստանի պաշտպանութեան նախարար Վազգէն Սարգսեան երէկ հանդիպում ունեցաւ Երեւանի բժշկական համալսարանի ուսանողութեան եւ պատասխանեց անոնց հետ:*

*Վ. Սարգսեան նշեց, որ նախագահ ընտրուելու պա-*

10

## ՌՈՊԷՐԹ ՔՈՉԱՐԵԱՆ Կ'ԱՅՑԵԼԷ ՆՈՅԵՄԲԵՐԵԱՆ

*Հայաստանի նախագահութեան թեկնածու Ռոպէրթ Քոչարեան, ընկերակցութեամբ՝ Հ. Յ. Դ. Հայաստանի Գերագոյն Մարմնի ներկայացուցիչ բնակ. Վահան Յովհաննիսեանի, ԻՄի նախագահ Պարոյր Հայրիկեանի, Դեմոկրատական կուսակցութեան նախագահ Արամ Սարգսեանի եւ Երկրապահ կամաւորներու Միութեան նախագահ Ալպէրթ Բագդեանի, երէկ այցելեց Նոյեմբերեան:*

*Քաղաքին Ագատութիւն հրապարակին մէջ հաւաքած հազարաւոր նոյեմբերեանցիները ջերմօրէն ընդունեցին Ռ. Քոչարեանը, որ պատասխանեց անոնց հարցերուն:*

*Իրենց խօսքերուն մէջ, Ռ. Քոչարեանին բնկերակցողները գօրակցութիւն յայտնեցին Ռ. Քոչարեանի թեկնածութեան:*


ARA TRAVEL
- ՕԳԱՆԱՒԱՅԻՆ ՏՈՄՍԵՐ
- ԳՈՅՔԵՐՈՒ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԵԱԼ ՓՈԽԱԳՐՈՒԹԻՒՆ
- ՆԱՄԱԿՆԵՐՈՒ ԱՐԱԳ ԱՌԱՔՈՒՄ

IATA
ARA TRAVEL, ՊՈՒՐՃ ՀԱՄՈՒՏ, ՆԱՄԱԿԱՏԱՆ ՇԷՆՔ,
ՀԵՌ. 584340 - 583916 ԵՒ 266594
FAX. 584340



ԱՆԹԻԼԻԱՍԻ «ՈՒԽՏԻ ՕՐ»
ԿԻՐԱԿԻ, 29 ՄԱՐՏ, 1998

«ԿԻԼԻԿԻԱ» ԹԱՆԳԱՐԱՆԻ ԵՒ ՄԱՏԵՆԱԴԱՐԱՆԻ ԲԱՑՕՒՄ
ԵՐԿՈՒՇԱԲԹԻ, 30 ՄԱՐՏ, ԵՐԵԿՈՅԵԱՆ ԺԱՄԸ 5ԻՆ

ԲԱՑՕՒՄԸ՝ ՆԵՐԿԱՅՈՒԹԵԱՄԲ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹԵԱՆ ՆԱԽԱԳԱՀ ԷԼԻԱՍ ՀԸՐԱՈՒԻԻ:
Խուռներամ ներկայութեամբ մասնակից դառնանք Լիբանանի հայութեան կեանքի այս կարեւոր դէպքերուն:

## ԱԶԳԱՅԻՆ ԵՂԻՇԷ ՄԱՆՈՒԿԵԱՆ ՔՈԼԷՋ
## ՋԱՏԿՈՒԱՆ ՊԱԶԱՐ

Տեղի կ'ունենայ Չորեքշաբթի 1 եւ Հինգշաբթի 2 Ապրիլ 1998ին Սիրաս Մանուկեան սրահին մէջ, ժամը 11էն մինչեւ ժամը 6:

Կը վաճառուին Ջատկուան զարդարանքներ, խմիչքներ, Ծաղկազարդի մոմեր, շոքոլա, համադամ ճաշեր եւ անուշեղէններ:

*ՏՆՕՐԷՆՈՒԹԻՒՆ*

## ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԲԱՐԵԳՈՐԾԱԿԱՆ ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ՄԻՈՒԹԻՒՆ ՄԵԼԳՈՆԵԱՆ ԿՐԹԱԿԱՆ ՀԱՍՏԱՏՈՒԹԻՒՆ ԼԻԲԱՆԱՆԻ ՍԱՆՈՒՑ ՄԻՈՒԹԻՒՆ

## ԱՒԱՆԴԱԿԱՆ ԸՆԹՐԻՔ

Տեղի կ'ունենայ Շաբաթ, 28 Մարտ 1998, երեկոյեան ժամը 9.15էն սկսեալ, «WANNES» ճաշարան, Ճէլ Էլ Տիպ:

Մասնակցութեամբ՝ ՄԱՆՈՒԿ ՄԻՆԱՍԵԱՆԻ ԵՒ ԻՐ ՆՈՒԱԳԱԽՈՒՄԲԻՆ

## ՀՍԿՈՒՄԻ ԱՐԱՐՈՂՈՒԹԻՒՆԸ ՍՈՒՐԲ ՍԱՐԳԻՍ ԵԿԵՂԵՑԻՈՑ ՄԷՋ

Ուրախութեամբ կը յայտնենք մեր բարեպաշտ հաւատացեալներուն, թէ յառաջիկայ Ուրբաթ, 27 Մարտ 1998ին, երեկոյեան ժամը 7ին, հսկումի արարողութիւն տեղի պիտի ունենայ Նոր Սիսի Սուրբ Սարգիս եկեղեցւոյ մէջ:

Պիտի քարոզէ՝
Տ. ՎԱՐԱԳ ԱԲԵՂ. ԹՕՓԱԼԵԱՆ

Այս առիթով, սիրով կը հրաւիրենք մեր սիրելի հաւատացեալները, որպէսզի ներկայ գտնուին՝ մասնակից դառնալով օրուան աղօթքներուն եւ լսելու քարոզը:

*ԹԱՂԱԿԱՆ ԽՈՐՀՈՒՐԴ*
*ՍՈՒՐԲ ՍԱՐԳԻՍ ԵԿԵՂԵՑԻՈՑ*

## ATN ՊԱՏԿԵՐԱՍՓԻՒՌԷՆ

Այսօր, Հինգշաբթի, 26 Մարտ 1998ին, երեկոյեան ժամը 7.30ին, ATN կայանէն պիտի սփռուի Մեծի Տանն Կիլիկիոյ կաթողիկոսութեան 1700ամեակի Ուխտագնացութեան Յանձնախումբի պատասխանատուներու հարցազրոյցը՝ Ուխտագնացութեան Շաբթուան մասին:

## ՈՒՇԱԴՐՈՒԹԻՒՆ

«ԱԶԴԱԿ»ի 583026 հեռաձայնի թիւը փոխարինուած է 241274 թիւով:

ՀԱՅ ՕԳՆՈՒԹԵԱՆ ՄԻՈՒԹԵԱՆ
ՀԱՄԱՀԱՅԿԱԿԱՆ ՀԱՐՑԵՐՈՒ

## ԳԻՏԱԺՈՂՈՎ

ԲԱՐՁՐ ՀՈԳԵՆԱՒՈՐՈՒԹԵԱՄԲ
ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹԵԱՆ
ՎԱՐՉԱՊԵՏԻՆ
(28-30 ՄԱՅԻՍ)

ԵՒ

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ԱՆԿԱԽՈՒԹԵԱՆ
ՕՐԱՄԵԱԿԻ ԱՌԹԻՒ

## ՈՒԽՏԱԳՆԱՑՈՒԹԻՒՆ ԴԷՊԻ ՀԱՅՐԵՆԻՔ

(24 ՄԱՅԻՍ - 6 ՅՈՒՆԻՍ)

*ՄՐՒՀԱՄԱՆԱԿ՝*
ԱՃԻՒՆՆԵՐՈՒ ՓՈԽԱԴՐՈՒԹԻՒՆ
ԵԳԻՊՏՈՍԷՆ ՀԱՅԱՍՏԱՆ ՍԵՐՈՒԲ ԱՂԲԻՒՐԻ
ԿՈՂԱԿԻՑ, ԱՆՁՈՒԳԱԿԱՆ ՀԵՐՈՍՈՒՀԻ

ՍՕՍԷ ՄԱՅՈՐԻԿԻ

ԵՒ ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆ, ՀԱՆԴԻՍԱՒՈՐ ԹԱՂՈՒՄ
ԵՌԱԲԼՈՒՐԻ ԱՆՄԱՀՆԵՐՈՒ ԿՈՂՔԻՆ

Հայաստան 14 օր կեցութիւն եւ երթուդարձ սակ՝ 770 ամերիկեան տոլար՝ իւրաքանչիւր անձի, 2 ճոգինոց սենեակի մէջ, ներառեալ՝ օրական եռաճաշ եւ ճաշ, շրջապտոյտ էջմիածին, Գառնի, Գեղարդ, Զանգեզուր, Տաթեւի վանք, Սեւանին, Անի, Դիլիջան եւ այլ տեսարժան վայրեր, ազատ մուտք գեղարուեստական 2 ներկայացումներու (օփերա կամ նուագահանդես): Գիտաժողովի մասնակցութեան սակ՝ 30 ամերիկեան տոլար: Մասնակցողները պէտք է ունենան ի զօրու անցագիր եւ վիզա: Վճարումները պէտք է լրիւ կատարուին մինչեւ 10 Ապրիլ: Մասնակցողները պիտի ստանան ուխտագնացութեան մանրամասն ժամանակացոյցը, անհրաժեշտ տեղեկութիւններ եւ մասնակցութեան վաւերագիր: Փափաքողները կրնան երկարածգել իրենց կեցութիւնը Հայաստանի մէջ: Զանազան երկիրներէ հաւաքելու եւ մեկնումի թուականները կրնան տարբերիլ, սակայն մասնակցողները պիտի չզրկուին ուխտագնացութեան պտոյտներէն:

*Արձանագրութեան համար դիմել տեղւոյն LOMի գրասենեակը. հեռ. 265359:*

# ՎԱՐՉԱՊԵՏ ՀԱՐԻՒՐԻ ԱՒՍՏՐԻԱ ՄԵԿՆԵՑԱՒ

Վարչապետ Ռաֆիք Հարիրի երկկողմանի յարաբերութեանց ամրապնդումն ու Միջին Արեւելքի իրավիճակը:

Հարիրիի կ'ընկերակցի պաշտօնական պատուիրակութիւնը, որուն մաս կը կազմեն հարտարարուեստի նախարար Նատիմ Սալէմ, ելեւմուտքի պետական նախարար Ֆուատ Սինիորա եւ բազմաթիւ պաշտօնատարներ:

Լիբանանահայ պատուիրակութիւնը պիտի տեսակցի ՄԱԿի նախկին ընդհանուր քարտուղար Քուրթ Վալտհայմի հետ, որուն օրով ու ձիգերով որդեգրուեցաւ թիւ 425 որոշումը:

## ՔԱՂԱՔԱՑԻԱԿԱՆ ՊՍԱԿԻ ՕՐԻՆԱԳԻԾԻՆ...

*Պրրրի պրական եւ ճիչդ որակեց մարոնիներու ՄՓկ-ը պատրիարքի կոչը՝ համայնքային դրութիւնը ջնջելու նախ մարդոց մրտքէն, ապա օրէնքներէն: «Համայնքային դրութեան ջնջման ազգային խորհուրդը միակն է, որ կրնայ աստիճանարար մեզ հասցնել այդ արդիւնքին», աւելցուց Պրրրի:*

ՀԱՐԻՐԻ.- ԱՏԵՆԸ ՉԷ

*Վարչապետ Ռաֆիք Հարիրի երէկ վերահաստատեց, որ ատենը չէ ներքին միասնականութիւնը խախտող հարցերու արծարծման: «Ազգային Պլոք» կուսակցութեան պատուիրակութեան հետ իր հանդիպումին ընթացքին, վարչապետը վերահաստատեց իր նախանձախնդրութիւնը պահպանելու ազգային միասնականութիւնը, որ կը նպաստէ թիւ 425ր առանց նախապայմաններու գործադրելու պահանջին:*

*Հարիրիի երէկ այցելեց նաեւ աչխատանքի նախարար Ասատ Հրրտան, որ հաստատեց, թէ քաղաքական պսակը Լիբանանի քաղաքական կեանքը բարեկարգելու միտող հիմնաքարներէն է, որովհետեւ կ'օժանդակէ համայնքայնութեան ջնջումին: Հրրտան նաեւ հաւաստեց, որ իշխանութեան երեք պետերն ալ նախանձախնդիր են քաղաքական խաղաղութեան ու կայունութեան պահպանումին:*

ՅԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

*Երեսփոխան Այման Շրքէյր ըսաւ, որ քաղաքական պսակը դրական քայլ մըն է ազգային միաձուլման ուղղութեամբ եւ կը նպաստէ ներդաշնակ եւ սերտօրէն կապուած ընկերութեան մը ստեղծումին:*

*Երեսփոխան Նայիլա Մուաուատ երէկ այցելեց Պրրրի եւ ՄՓկ-ը պատրիարքին հետ տեսակցելէ ետք նկատել տուաւ, որ քաղաքական պսակը այս պահուն արծարծումը կը սպառնայ ազգային համերաշխութեան:*

*Երեսփոխան Միսպահ Ահտաք կուչայուշ այս հարցին համակեցութեան վրայ նրդարձներէն եւ կոչ ուղղեց հանդարտեցնելու կայութիւնները մէջ, որպէսզի քաղաքապետական ու ապահովական ընտրութիւնները ընթանան խաղաղ մթնոլորտի մէջ:*

*Հրկպայլայի «Հաւատարմութիւն Դիմադրութեան» երեսփոխանական պլոքը երէկուան իր ժողովն ետք վերահաստատեց իր բացարձակ ընդդիմութիւն քաղաքացիական պսակի առաջարկին եւ կոչ ուղղեց գայն կապել համայնքային դրութեան ջնջումին հետ:*

*Շիիներու վերապոյն խորհուրդի կրօնական կանոններու վերապոյն մարմինը երէկ ժողով մը գումարեց, նախապահութեամբ Մուհամմէտ Մահտի Շամսէտտինի, ապա հաղորդագրութեամբ մը վերահաստատեց, թէ քաղաքացիական պսակը կը հակասէ իսլամութեան հիմնական համոզումներուն եւ պահանջեց յետս քաշել գայն:*

*Տիւրզիներու համայնքապետի տեղապահ շէյխ Պահժաթ Ղէյս եւս նկատել տուաւ, որ քաղաքացիական պսակը արծարծուած է անյարմար պահու մը եւ սուր բանավէճեր ու երկփեղկում առաջացուցած է լիբանանցիներուն մէջ, հետեւաբար՝ պէտք է յետս քաշել գայն:*

*Լիբանանեան կուսակցութիւններէն եւ համախմբումներէն «Ազգային Իսլամական Հանդիպում»ը, «Ազգային Պլոք»ը, «Ժողովրդային ժողովրդավարական Շարժում»ը եւ Նաժժատէն երէկ հաղորդագրութիւններով յայտարարեցին իրենց մերժումը քաղաքացիական պսակի սրինգին:*

## « ԱՆԹԻԼԻԱՍԻ ՈՒԽՏԻ ՕՐ»Ը

Ս. Գրիգոր Լուսաւորիչ Մուտն ի Վիրապ տօնին՝ ԱՆԹԻԼԻԱՍԻ ՈՒԽՏԻ ՕՐՈՒԱՆ առիթով, Անթիլիասի Մայր տաճարին մէջ պիտի կատարուին հետեւեալ արարողութիւնները.

Ա) Շաբաթ, 28 Մարտ, առաւօտեան ժամը 9.30ին՝ Ս. Պատարագ:

Բ) Նոյն օրը, երեկոյեան ժամը 7ին՝ հսկումի արարողութիւն՝ պատրաստութիւն յաջորդ օրուան ուխտաւորութեան:

Գ) Կիրակի, 29 Մարտ, սուրբ եւ անմահ պատարագ, որուն պիտի հետեւի Ս. ԳՐԻԳՈՐ ԼՈՒՍԱՒՈՐՉԻ Աջով Ս. Զէնի Ալաոյ գլխաւորուած սրբազան մասունքներու թափօրը՝ Անթիլիասի մայրավանքի շրջափակին մէջ, մասնակցութեամբ թեմերէն ժամանած առաջնորդ սրբազաններուն, միաբան հայրերուն եւ քահանայից դասին:

Պիտի պատարագէ, պիտի քարոզէ եւ արարողութեանց ու թափօրին պիտի հանդիսապետէ

**Ն. Ս. Օ. Տ. Տ. ԱՐԱՄ Ա. ԿԱԹՈՂԻԿՈՍ**

| | |
|---|---|
| Ժամերգութիւն | ժամը 8.30ին |
| Պատարագ | ժամը 10.00ին |
| Քարոզ | ժամը 11ին |

Ս. Աջերու եւ այլ մասունքներու թափօր ժամը 11.30ին

Ջերմօրէն կը հրաւիրենք մեր ժողովուրդի բոլոր զաւակները՝ մասնակից դառնալու Ս. Գրիգոր Լուսաւորչի Ուխտի Օրուան եւ հոգեպէս զօրանալու Ս. Լուսաւորչի Աջին զօրութեամբը:

*ԴԻՒԱՆ ԿԱԹՈՂԻԿՈՍՈՒԹԵԱՆ*

## «ԿԱՅԾԵՐ»ՈՒ ՄՐՑԱՆՔԸ

«Կայծեր»ու 1998ի առաջին համարին մէջ լոյս տեսած է «Վիճակագոյց» խորագրով թուաբանական մրցանք մը:

Մրցանքին մասնակցիլ փափաքողները «Վիճակագոյց»ին պատասխանները պէտք է մինչեւ 10 Ապրիլ 1998 հասցնեն «Կայծեր»ու խմբագրութիւն, «Շաղկոյեան» կեդրոն, 4րդ յարկ. «Կայծեր»ու ԲՆԱԳԻՐ էջին վրայ (պատճենահանուած թերթիկներու վրայ տրուած պատասխանները ընդունելի պիտի չըլլան):

Մրցանքին անսխալ պատասխանող ենթականերէն յաղթողը պիտի ճշդուի վիճակահանութեամբ, որ պիտի ստանայ Tissot վաճառանիշով ժամացոյց մը, տրամադրուած Ժագ Ադամեան հաստատութեան կողմէ:

*«ԿԱՅԾ»ԵՐՈՒ ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ*

## ATN ՊԱՏԿԵՐԱՍՓԻՒՌԷՆ

Ուրբաթ, 27 Մարտ 1998ին, երեկոյեա ժամը 8.30ին, ATN կայանէն պիտի սփռուի Ն. Ս. Խաչի Շրջանային Վարչութեան առողջապահական յանձնախումբին եւ Ա. Պուլպուրեճեան ընկերա-բժշկական կեդրոնի նախագահական բաժանմունքի կազմակերպած կլոր սեղանը, նիւթ՝ «Կեանցդ եւ Մոլութիւն»:

## ՈՒՇԱԴՐՈՒԹԻՒՆ

«ԴՐՕՇԱԿ»ի եւ «ԿԱՅԾԵՐ»ի գրասենեակներու հեռախօսի նոր համարներն են.-
01-241266, 01-241267, 01-241268:

## ՈՒԽՏԱԳՆԱՑՈՒԹԻՒՆ ԴԷՊԻ ԱՆԹԻԼԻԱՍ

Այսու կը ծանուցանենք, թէ Մեծի Տանն Կիլիկիոյ Կաթողիկոսութեան 1700ամեակի ուխտագնացութեան յանձնախումբը 25 Մարտէն 1 Ապրիլ երկարող օրերուն կազմակերպած է ուխտագնացութիւն մը, որուն ներկայ պիտի գտնուին աշխարհի բոլոր կողմերէն ժամանող ուխտաւորներ:

Չորեքշաբթի, 25 Մարտին, Մայրավանք ժամանելէ ետք, ուխտաւորները պիտի աղօթեն Ս. Գրիգոր Լուսաւորիչ Մայր տաճարին մէջ, եւ ապա, աջահամբոյրով պիտի ստանան Մեծի Տանն Կիլիկիոյ Ն.Ս.Օ.Տ.Տ. Արամ Ա. կաթողիկոսի հայրապետական օրհնութիւնները:

### *ԵՐԿՐՈՐԴ ՕՐ, ՀԻՆԳՇԱԲԹԻ, 26 ՄԱՐՏ*

- Առաւօտեան ժամը 8ին - Առաւօտեան ժամերգութիւն Աւետարանիչ Ս. Գրիգոր Լուսաւորիչ Մայր տաճարին մէջ
- Առաւօտեան ժամը 9.30ին - Ժամանումը Թրքոյնց Բոյն, Փիպէլլ: Աղօթք Ս. Գայիանէ եկեղեցւոյ մէջ: Գեղարուեստական յայտագիր Թրքոյնց Բոյնի աշակերտութեան կողմէ
- Կէսօրէ ետք ժամը 1ին - Հաւաքական ճաշ
- Կէսօրէ ետք ժամը 2ին - Այցելութիւն Փիպէլլի պատմական բերդը
- Երեկոյեան ժամը 6.30ին - Խաղաղական եւ Հանգստեան ժամերգութիւն Անթիլիասի Ս. Գրիգոր Լուսաւորիչ Մայր տաճարին մէջ
- Երեկոյեան ժամը 7.30ին - 8ուցահանդես Հրայր Բագէ Խաչերեանի, Անթիլիասի մէջ

### *ԵՐՐՈՐԴ ՕՐ, ՈՒՐԲԱԹ, 27 ՄԱՐՏ*

- Առաւօտեան ժամը 8ին - Արեւագալի ժամերգութիւն Պուրճ Համուտի Ս. Աստուածածին եկեղեցւոյ մէջ
- Առաւօտեան ժամը 9ին - Նախաճաշ
- Առաւօտեան ժամը 11ին - Այցելութիւն Ազգային կրթական եւ բարեսիրական հաստատութիւններ
- Կէսօրէ ետք ժամը 2ին - Ճաշ պանդոկի մէջ
- Երեկոյեան ժամը 6ին - Խաղաղական եւ Հանգստեան ժամերգութիւն Անթիլիասի Ս. Գրիգոր Լուսաւորիչ Մայր տաճարին մէջ
- Երեկոյեան ժամը 8.30ին - Հոգեւոր համերգ «Շնորհալի» երգչախումբի, Անթիլիասի մէջ

### *ՀԻՆԳԵՐՈՐԴ ՕՐ, ՇԱԲԱԹ, 28 ՄԱՐՏ*

- Առաւօտեան ժամը 9ին - Ս. պատարագ Անթիլիասի Ս. Գրիգոր Լուսաւորիչ Մայր տաճարին մէջ
- Առաւօտեան ժամը 11.30ին - Այցելութիւն Թլպրեվանք. Պիքֆայա: Աղօթք Ս. Աստուածածին մատրան մէջ եւ հոգեհանգիստ Ապրիլեան Յուշարձանին առջեւ: Գեղարուեստական յայտագիր Թլպրեվանքի սաներու կողմէ
- Կէսօրէ ետք ժամը 1.30ին - Հաւաքական ճաշ
- Երեկոյեան ժամը 7.30ին - Թափօր դէպի Անթիլիասի Մայրավանք
- Երեկոյեան ժամը 8ին - Հսկումի արարողութիւն Անթիլիասի Ս. Գրիգոր Լուսաւորիչ Մայր տաճարին մէջ եւ հայրապետական պատգամ
- Երեկոյեան ժամը 9.30ին - Փափաքող ուխտաւորները կրնան գիշերել Մայր տաճարին մէջ, ուր յատուկ աղօթքներ տեղի կ'ունենան

### *ՀԻՆԳԵՐՈՐԴ ՕՐ, ԿԻՐԱԿԻ, 29 ՄԱՐՏ*

- Առաւօտեան ժամը 8ին - Գիշերային եւ առաւօտեան ժամերգութիւն Անթիլիասի Ս. Գրիգոր Լուսաւորիչ Մայր տաճարին մէջ
- Առաւօտեան ժամը 9.30ին - «Ուխտի Օր»ուան Ս. պատարագ
- Առաւօտեան ժամը 11ին - Հայրապետական պատգամ
- Առաւօտեան ժամը 11.30ին - Աւանդական թափօր Ս. Գրիգոր Լուսաւորիչի Աջով եւ այլ նուիրական մասունքներով
- Կէսօրէ ետք ժամը 1.30ին - Հաւաքական ճաշ Մայրավանքի սեղանատան մէջ

### *ՎԵՑԵՐՈՐԴ ՕՐ, ԵՐԿՈՒՇԱԲԹԻ, 30 ՄԱՐՏ*

- Առաւօտեան ժամը 8ին - Գիշերային եւ առաւօտեան ժամերգութիւն Անթիլիասի Ս. Գրիգոր Լուսաւորիչ Մայր տաճարին մէջ
- Առաւօտեան ժամը 10ին - Աղօթք Երուսաղէմ գացող հայ ուխտաւորներու նախկին հոգեւոր հովիւ Ս. Նշան Մայր եկեղեցւոյ մէջ: Պատրաստ Մայրավանքին մէջ
- Կէսօրէ ետք ժամը 1ին - Ճաշ պանդոկին մէջ
- Կէսօրէ ետք ժամը 5ին - Պաշտօնական բացում Անթիլիասի Թանգարանի

### *ԵՕԹՆԵՐՈՐԴ ՕՐ, ԵՐԵՔՇԱԲԹԻ, 31 ՄԱՐՏ*

- Առաւօտեան ժամը 8ին - Գիշերային եւ առաւօտեան ժամերգութիւն Անթիլիասի Ս. Գրիգոր Լուսաւորիչ Մայր տաճարին մէջ
- Առաւօտեան ժամը 11ին - Ժամանումը Այնճար: Աղօթք Ս. Պօղոս եկեղեցւոյ մէջ եւ հոգեհանգիստ Մուսա Լերան Յուշամատուռին առջեւ
- Կէսօրէ ետք ժամը 1ին - Հաւաքական ճաշ
- Կէսօրէ ետք ժամը 3ին - Գեղարուեստական յայտագիր Այնճարի Համազգային Մշակութային ընկերակցութեան կողմէ

- Երեկոյեան ժամը 10ին - Վերջին հաւաքոյթ եւ բաժանման աղօթք Անթիլիասի Ս. Գրիգոր Լուսաւորիչ Մայր տաճարին մէջ

### *ՈՒԹԵՐՈՐԴ ՕՐ, ՉՈՐԵՔՇԱԲԹԻ, 1 ԱՊՐԻԼ*

- Ուխտաւորներու մեկնումը:


ԲԱԽՏԱՒՈՐՈՒԱԾ
Տէր եւ տիկին
Ջաւէն եւ Մարալ
Հաւաթեաններ
բախտաւորուած են
առջիեկ աղջիկ
զաւակով մը՝
ՍՈՆԻԱ
23 Մարտ 1998,
Պէյրութ

CHOOSY RESTAURANT
ԱՐԻՒ ՍԵՆԹԸՐ
Հեռ. 257469 - 70
03- 278260
ՕՐՈՒԱՆ ՃԱՇԸ
•ՄՈՒԼՈՒԽԻԷ
(Հաւով եւ Միսով)


## ՈՒՇԱԴՐՈՒԹԻՒՆ

Համազգայինի Կեդրոնական Վարչութեան եւ Բագին գրական թերթի խմբագրատան հեռաձայնի եւ ֆաքսի նոր թիւերը հետեւեալներն են՝
Հեռ. 01-241271
Ֆաքս 01-241270

# ԿՐԱՆՈՏԱՐ ՄԱՐԶԻ ՀԱՅ ԲՆԱԿՉՈՒԹԻՒՆԸ ԿԸ ՊԱՇՏՊԱՆԷ Ռ. ՔՈՉԱՐԵԱՆԻ ԹԵԿՆԱԾՈՒԹԻՒՆԸ

Կրասնոտար մարզի կարգ մը կազմակերպութիւններ կոչ մը ղրած են Հայաստանի ժողովուրդին, որ Հայաստանի նախագահական ընտրութիւններուն (30 Մարտ) իրենց քուէն տան Ռ. Քոչարեանին: Յայտարարութիւնը ստորագրող կազմակերպութիւնները նաեւ փափաք կը յայտնեն, որ ներքին Սփիւռքի հայկական այլ կազմակերպութիւններ եւս միանան իրենց կոչին:

Սփիւռքի հայերը, թէեւ զրկուած են նախագահի ընտրութիւններուն մասնակցելու իրաւունքէն, բայց մեծամասնութեամբ կը պաշտպանեն Ռ. Քոչարեանի թեկնածութիւնը, որովհետեւ միայն ան կրնայ միաւորել աշխարհին մէկ սփռուած հայերը՝ յանուն Հայաստանի զարգացման: Հետեւաբար Ռ. Քոչարեանի ընտրութեամբ միայն հայութիւնը ունեցած կ'ըլլայ համահայկական նախագահ:

---

# «ՄԵՐ ՁԱՅՆԸ»

## (ԱՇԱԿԵՐՏԱԿԱՆ ՊԱՐԲԵՐԱԹԵՐԹ)

*Ագպային Լեւոն եւ Սոֆիա Յակորեան քոյհի րարձրագոյն կարգերու աշակերտութիւներ 1997-1998 տարեշրջանին ձեռնարկեց աշակերտական պարբերաթերթի մը լոյս ընծայումին, ուր Էջերով:*

*Աշակերտներուն մտային, լեզուական, արտայայտչական ու գրական կարողութիւնները արտայայտելու բեմ մըն է այս, որուն միջոցով պիտի մշակուին ու թրծուին մեր չնորհալի գաւակներուն հոգեմտաւոր հետաքրքրութիւնները:*

*Մամուլը ինքնին դպրոց մըն է: Ու դպրոցի մը մէջ մամուլի դպրոցին մօտենալ, անոր ուղղութեան հետեւիլ, այս եւս աշակերտին հետաքրքրութիւնները դէպի չինչ դաստիարակութիւն ուղղելու կը ծառայէ:*

*Աչքէ անցուցինք «Մեր Ձայն»ին առաջին երկու թիւերը, հոն տեսանք լուրջ հետաքրքրութիւն՝ հայ գիրին ու մշակոյթին, հայ կեանքին նկատմամբ: Յիշեալ երկու թիւերուն մէջ հետաքրքրութեամբ ընթերցեցինք հարցազրոյցներ կատարուած՝ քոյհին վաստակաշատ ուսուցիչներուն հետ, որոնք ներկայացուցած են իրենց փորձառութեան գանձերը, ուսանելի դրուագներով: Հաճոյքով դիտեցինք Գէորգ Գոճայեանի երգիծանկարը: Հետաքրքրութեամբ կարդացինք Արցախի տասնամեայ ազատագրական պայքարին ժամանակագրութեան ամփոփ պատկերը, «Վարդանանց Ոգին» ակնարկը Րաֆֆի Պասմաճեանի ստորագրութեամբ եւ արձագանգներ աշակերտական ձեռնարկներէ:*

*Պարբերաթերթին անդրէն լեզուով գրութիւններու բաժին մը, ամփոփ ակնարկներ՝ աշխարհագրական, գիտական եւ բնկերային նորութիւններու մասին:*

*Խմբագրական կազմին անդամներ՝ Մեղեդի Էթիմկեան, Ցովիկ Ցովհաննէսեան, Յարութ Արապեան, Վահագն Գալթաքեան, Վահագն Թաշճեան, Րաֆֆի Գարամանուկեան, Մարալ Գուլամեան, Էլի Պէրպէրեան, Խաժակ Զաքարեան խոստումներ կու տան ապագայի հաշուոյն, ու մենք կը հաւատանք, որ այսօրուան ծիլերը վաղը կը ծաղկին եւ կ'ուռճանան անպայման:*

**Ս. Պ.**

---

# ԼՈՒՐԵՐ ԳԵՐՄԱՆԱՀԱՅ ԳԱՂՈՒԹԷՆ

●Գերմանիոյ Լայպցիկսհաֆրի քաղաքի քաղաքապետարանին դիմաց տեղի ունեցաւ համախմբում մը՝ նուիրուած Արցախի ազատագրական պայքարի տասնամեակին, Սումկայիթի ջարդերու տասներորդ տարելիցին եւ ի դէմ՝ Գերմանիոյ Լայպցիկսհաֆրի քաղաքի հնա գոյզորդութեան եւ յիշեալ քաղաքին մէկ փողոցը Սումկայիթ անուանելու որոշումին դէմ:

Հաւաքը կազմակերպուած էր Գերմանահայ Սիպրոնական Խորհուրդին կողմէ:

Առաջին հերթին Սիպրոնական Խորհուրդի եւ Գերմանիոյ Արարատ մշակութային միութեան անդամներ ծաղկեպսակ գետեղեցին քաղաքին մէջ խորհրդանշական իմաստ ունեցող «յոյսի» դրան առջեւ:

Ձեռնարկին երկար ունեցաւ Սիպրոնական Խորհուրդի ներկայացուցիչ Րաֆֆի Պետիկեան, Վառնգոտած Ագգիրու Ընկերակցութեան անդամ Ժիրայր Քոչարեան եւ Քաղաքապետարանի անդամ Պրիգիթը Նորպալբրեխտ:

Ապա Գերմանահայ Սիպրոնական Խորհուրդի, Վառնգոտած Ագգիրու Ընկերակցութեան եւ Հայկական Հարցերու հետաքննութեան կողմէ բողոքի նամակ մը յանձնուեցաւ քաղաքապետարանին:

Բողոքի նամակին մէջ անուիէ կը պահանջէին՝ Սումկայիթի նետ գործակցութեան ջնջումը եւ ատոր դիմաց կ'առաջարկէին, որ Լայպցիկսհաֆրիի մէջ փողոց մը անուանուի Արմէն Վեկերթի կամ Նեհաննիէս Լեփսիուսի անուամբ:

Հաւաքէն եամ Մանհայմի մէջ տեղի ունեցաւ դասախօսութիւն մը՝ Արցախի եւ Հայաստանի վերջին իրադարձութիւններուն մասին: Բանախօսն էր Ժ. Քոչարեան:

●Պրանուիշուայկի մէջ, 14 Մարտին, տեղի ունեցաւ «Հայաստան» հիմնադրամի Գերմանիոյ մասնաճիւղի ժողովը:

Մասնաճիւղին գլխաւոր ծրագիրն է Արցախի Ակնաթիրպ գիւղի ջրամատակարարումը, որ պիտի իրագործուի երկու հանգրուանով: Գերմանիոյ մէջ տարեկան կը հաւաքուի 150 հազար մարկ:

Ապա տեղի ունեցաւ Գերմանահայ Բժիշկներու Միութեան ճեռնարկը, որուն ընթացքին երգ ունեցաւ Րաֆֆի Քաճիքեան, Ժ. Քոչարեան, Գերմանի Կարմիր Խաչի անդամ Ռայֆրներաթ եւ Գերմանիոյ մէջ Հայաստանի դեսպան Աշոտ Ոսկանեան:

Միւս կողմէ, Գերմանահայ Բժիշկներու Միութիւնը 15 Մարտին գումարեց իր ընդհանուր ժողովը: Անոր գլխաւոր ծրագիրն է Արցախին ուղարկել շատ օգնութեան տար մեքենաներ եւ օժանդակել Մարտակերտի հիւանդանոցին:

Միութեան նախագահ ընտրուեցաւ տոքթ. Մերկերեան:

---

# ԱՐՏԱ ՔԷՔԼԻՔԵԱՆ ՏԱՔ ՈՒ ՁԳԱՅՈՒՆ ԴԱՇՆԱԿԱՀԱՐ ՄԸ




*Լիբանանի Պետական երաժշտանոցին մէջ:*

*20 Մարտ 1998ի երեկոյեան ժամը 7.30ին, Լիբանանեան համալսարանի բժշկապետական ամպիոնի հանդիսասրահին մէջ տեղի ունեցաւ երաժշտական հերթական հանդիպումը: Այս անգամ ունկնդրեցինք լիբանանահայ դաշնակահար Արտա Քէքլիքեանի կատարումները: Համերգը տեղի ունեցաւ հովանաւորութեամբ մշակոյթի եւ կրթութեան նախարար Ֆաուզի Հրպէյշի եւ նախագահութեամբ պետական բարձրագոյն երաժշտանոցի նախագահ Ուալիտ Ղոյմիէի:*

*Արտա Քէքլիքեան երաժշտական նախակրթութիւնը ստացած է Լիբանանի Թէքէյեան երաժշտանոցին եւ ապա Քասլիքի Սուրբ Հոգի համալսարանի երաժշտանոցին մէջ, աշակերտած է Պօղոս Ճելալեանի եւ վկայուած է 1994ին: Նոյն տարին Փարիզի մէջ հետեւած է «Ecole Normale» երաժշտանոցի դասընթացքներուն, իրրեւ ուսուցիչ ունենալով Փաթրիսիա Թոման, Մոնիք Տր Շոսէն եւ Քոլէթ Ֆերնիէն գերագանց գնահատանքով աւարտած է 1997ին: Փարիզի մէջ մրցանակ-կրթաթոշակ շահած է «Ալպէր Ռուսէլ»ի մրցոյթին: Մինչ այդ, 1991ին, Լիբանանի մէջ Սպանական Մշակութային կեդրոնին կազմակերպած մրցոյթին առաջին մրցանակը շահելով արժանացած է Սպանիոյ մէջ եռամսեայ դասընթացքի մասնակցելու բախտին: Մենահամերգներ տուած է (նաեւ փոքր տարիքին) Լիբանանի եւ Ֆրանսայի մէջ: Արտա Քէքլիքեան տարիէ մը ի վեր կը դասաւանդէ Լիբանանի Պետական երաժշտանոցին մէջ:*

*Յայտագիրին առաջին բաժինը սկսաւ Պեթհովէնի առաջին «Quasi una fantasia» սոնատին տպաւորիչ մատուցումով, ապա յատկանշական եղաւ կատարումը Ֆելիքս Մենտելսընի «Variations Serieuses» ծաւալուն երկին, որ հնչեցուց մերթ խոհուն, մերթ տրտուր ու յուզական՝ իր բնմափիւ գարգացող տարբերակումներուն մէջ ամրողջականութեան ու միաչրնչութեան տպաւորութիւնը հաղորդելով:*

*Երկրորդ բաժինը սկսաւ լիբանանահայ յօրինող ու դաշնակահար Պօղոս Ճելալեանի հայաչունչ «Preludio - toccatina»ով: Արտա Քէքլիքեան յաջողեցաւ ունկնդիրներուն փոխանցել ստեղծագործութեան նաեւ հովուերգական եւ ապա չարժունակ րնոյթն ու ոգին: Ի դէպ, ուրախութեամբ պէտք է նշել, որ յաճախ կը հանդիպինք Պօղոս Ճելալեանի մանրանուագներուն, հայ թէ օտար երաժիշտներու մատուցած յայտագիրներուն մէջ: Նուագահանդէսը չարունակուեցաւ Ֆրանսացի յօրինող Ալպէր Ռուսէլի «Rondo»ով, եւ ապա Սկն-Սաենսի «Allegro Appassionato»ով, որ իր ներքին չերտերուն մէջ կատարողական յիշարժան պահեր ցուցադրելով հանդերձ՝ հնչեց քիչ մը նուազկոտ ու տարտամ: Սակայն Ռախմանինովի «Etude Tableau» (թիւ 1) եւ Փրոքոֆիեւի երրորդ սոնատի ճկուն ու անվարան կատարումները յուսաւոր աւարտի հասցուցին նուագահանդէսը:*

*Սեւեռուն կեդրոնացումով, ինքնավստահ արուեստագէտը իր յետ աւարտական առաջին մենահամերգով եկաւ հաստատելու իր երաժշտական - կատարողական անկախութիւնը եւ ներկայացաւ իրրեւ տաք, գգայուն, սիրումիր ու կրքոտ դաշնակահար մը, որ ունի յստակ առոգանութիւն եւ կշռոյթի կայունութիւն: Արտա Քէքլիքեանի նուագը ընդունուեցաւ ջերմութեամբ եւ սիրով:*

**Զ. Ք.**

---

ՀԱՄԱԶԳԱՅԻՆ «ՍԻՄՈՆ ՎՐԱՑԵԱՆ» ՄԱՍՆԱՃԻՒՂ

ԴԱՍԱԽՕՍՈՒԹԻՒՆ - ՋՐՈՅՑ

# «ՄԻՋԱԶԳԱՅԻՆ ԼՐԱՏՈՒՈՒԹԻՒՆԸ, ՔԱՐՈԶՉՈՒԹԻՒՆԸ ԵՒ ՄԵՆՔ»

Դասախօսական իր հերթական հանդիպումը կատարեց Համազգայինի Պուրճ Համմուտի «Սիմոն Վրացեան» մասնաճիւղի վարչութիւնը, նախաձեռնութեամբ գրական-գեղարուեստական յանձնախումբին, Ուրբաթ, 20 Մարտի երեկոյեան, միութեան սրահին մէջ: Օրուան նիւթն էր *«Միջազգային լրատուութիւնը, քարոզչութիւնը եւ մենք»*: Դասախօսելու էր գրուցիչ Լուսիկ Սարգիս Մահսէրէճեան եւ Վարուժան Թեւոսկեանը, որոնք լրագրական-տեղեկատուական ասպարէզին մէջ որոշ փորձառութիւն ունենալով՝ ներկայացուցին մամուլի աշխարհին մէջ ներկայիս կատարուող լրատարածութիւնները:

Սարգիս Մահսէրէճեան սահմանեց *Մամուլ* բառը իր բոլոր երեսներով: Մամուլը ոչ միայն իրրեւ գրական, տպագրուած լրատուական գործօն, այլեւ՝ լսատեսողական, ձայնասփիւռի եւ պատկերասփիւռի միջոցներով կիրարկուող տեղեկատուութիւն եւ քարոզչութիւն: Ան հակիրճ տեսքով բնութագրեց հին օրերէն մինչեւ ներկայ հասնող լրատուական-տեղեկատուական միջոցները: Մամուլը ներկայիս այնքան գարգացած ու յատուցիմած է իր բնոյթով եւ սարքաւորումներով, որոնց կը տրուի *ինքնրհիք* կամ այլ անուններ, քան դասախօսը՝ մանրամասնելով այս մարզին մէջ կատարուած նուաճումները, տեսնուած գիւտերը:

Իր խօսքին երկրորդ մասով ան տրծարձեց *Քարոզչութիւն* հասկացողութիւնը, որ կ'իրագործուի մամուլի նամբով (ու ասկա միշտ գրաւոր, յաղագական եւ պատկերասփիւռային լրատուութեամբ), իրամանչիր երկրի որդեգրած քաղաքականութեան համաձայն, միշտ նկատի առած տուեալ երկրին շահերը:

Դասախօս-գրուցող Ս. Մահսէրէճեան շնորհ գրաւ քարոզչութեան վրայ, գրականի ժխտական, որով կարելի կը դառնայ հանրային կարծիք պատրաստել միջազգային մակարդակով, յանախ իրարու հակառակ լրատուական-տեղեկատուական կեդրոնով: Այս է քարոզչական մեթեթային «նկարագիրը», հասատից ան ու ապատեղեկատուական միջոցներուն, միջնադարեան միջազգային բնագաւառներու մէջ:

Շեշտը դնելով միջազգային կամ համաշխարհային գործակցութիւններուն, իրագործուած նուաճումներուն վրայ՝ քարոզչութեան մարգը ան նկատից յայտ կարեւոր դարձ մը, որով երկիրներ, քան իրենց փափաքին եւ շահերուն, կը կողմնորոշուին՝ յանախ ոչ իրական տեղեկութիւններ փոխանցելով աշխարհին:

Երկրորդ դասախօսագրուցիչը Վարուժան Թեւոսկեան մեկնելով այս կէտէն՝ մատը դրաւ հայկական կողմնորոշման ու կարելիութիւններուն վրայ, միջազգային արդի լրատուական – *ինքրրհիք* ցանցին մէջ մուտ գործելու: Ներկայիս մեր հաղորդումները կը կատարուին միայն հայերէնով, տեղեկութիւնները կը հասնին միայն մեր աշխարհացրիւ մամուլին: Ճատ կարեւոր է, – ըսաւ ան, – որ օտարալեզու տեղեկատուութիւններով կատարենք մեր քարոզչութիւնը՝ ոչ միայն Հայ Դատի առնչուած հարցերու մասին տեղեկութիւններ տալով, այլեւ մեր հարցերը աշխարհին ներկայացրնելով իրական պատկերով, չեզոքացնելով թիւրիմացութիւնները: Ան նշեց, որ մեր քարոզչութիւնը պէտք է ըլլայ ներքին չերտերուն մէջ կատարողական յիշարժան պահեր ցուցադրելով հանդերձ՝ հնչեց քիչ մը նուազկոտ ու տարտամ: Սակայն Ռախմանինովի «Etude Tableau» (թիւ 1) եւ Փրոքոֆիեւի երրորդ սոնատի ճկուն ու անվարան կատարումները յուսաւոր աւարտի հասցուցին նուագահանդէսը:

Սեւեռուն կեդրոնացումով, ինքնավստահ արուեստագէտը իր յետ աւարտական առաջին մենահամերգով եկաւ հաստատելու իր երաժշտական - կատարողական անկախութիւնը եւ ներկայացաւ իրրեւ տաք, գգայուն, սիրումիր ու կրքոտ դաշնակահար մը, որ ունի յստակ առոգանութիւն եւ կշռոյթի կայունութիւն: Արտա Քէքլիքեանի նուագը ընդունուեցաւ ջերմութեամբ եւ սիրով:

**Զ. Ք.**

---

# Մ. ՆԱՀԱՆԳՆԵՐՈՒ ՄԻՋԱԶԳԱՅԻՆ ԶԱՐԳԱՑՄԱՆ ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՈՒԹԵԱՆ (USAID) ՏԵՂԵԿԱԳԻՐԸ

USAIDի տեղեկագիրը կազմուած է մասնագէտներու կողմէ, որոնք անցնող Յունուարին շրջան ալցելած էին: Տեղեկագիրը կ'ըսէ, թէ մարդասիրական սուր տագնապ չկայ Արցախեն Հայաստան ապաստանած ժողովուրդին մօտ: Ան նոր կը տառապին այն հարցերէն, որմէ ընդհանրապէս կը տառապի Հայաստանի ժողովուրդը: Անոնք ունին նաեւ օրինական դժուարութիւններ եւ կ'ուելցնէ, թէ 2-5 հազար արցախցի ընտանիքներ Հայաստանի մէջ յարմար պատսպարան չունին: Տեղեկագիրը կը յանձնարարէ, որ Հայաստանի հիւսիսային սահմանային շրջաններուն մէջ կացութիւնը սերտել, ճշդելու համար գաղթականներու կարիքները:

Ինչ կը վերաբերի բուն Արցախին, տեղեկագիրը կը գտնէ, թէ հոն եւս մարդասիրական սուր տագնապ չկայ. կայ շուրջ 5000 հոգի, որոնք բնակչութեան ամենէն խոցելի եւ կարիքաւոր շերտն են. տեղւոյն վարչակազմը բաւական ազդու է եւ լաւապէս հաղորդ իր բնակչութեան կարիքներուն: Կը գտնէ, թէ անհրաժեշտ է կեդրոնանալ քանդուած բնակարաններու վերաշինութեան վրայ, ճշգրիտ գնահատականը կատարել պատուաստումի ծրագիրին, զարկ տալ մայրերու առողջապահական դաստիարակութեան, օգրակցիլ Միջազգային Կարմիր Խաչի ծրագիրներուն, հաստատել հոգեբանական-հոգեբուժական դարմանումի կեդրոններ եւ քաջալերել փոքր ձեռներէցութիւնը:

Տեղեկագիրը կարգ մը յանձնարարութիւններ կ'ընէ նաեւ Ազրպէյճանի պարագային:

---

# ՊՈԼՍՈՅ ՊԱՏՐԻԱՐՔԱԿԱՆ ԸՆՏՐՈՒԹԻՒՆԸՐԸ ԶԱՏԻԿԷՆ ԵՏՔ

Թուրքիոյ հայոց հանգուցեալ պատրիարք Գարեգին արք. Գազանճեանի յաջորդին ընտրութիւնը կը նախատեսուի, որ տեղի ունենայ Զատիկէն (Ապրիլ 12) ետք: Ճշգրիտ թուականը պիտի յստականայ յաջորդ շաբթուան ընթացքին, երբ պատրիարքական ընտրութեան համար կազմուած յանձնախումբին դիւանը կը յայտարարէ թուականը:

Պատրիարքական աթոռի գլխաւոր թեկնածուներ կը նկատուին Շահան արք. Սվաճեան եւ ներկայիս պատրիարքական ընդհանուր փոխանորդ Մեսրոպ արք. Սութաֆեան, որովհետեւ այս երկու եկեղեցականները կ'ամբողջացնեն Թուրքիոյ կառավարութեան հաստատած օրէնքին կէտերը: Ըստ քրքական օրէնքին, պատրիարք կրնայ ընտրուիլ միայն քրքահպատակ եկեղեցականը: Աւելի ն. օրէնքը կը պահանջէ, որ ոչ միայն թեկնածուն քրքահպատակ պէտք է ըլլայ, այլ նաեւ անոր հայրը: Պայման է նաեւ, որ թեկնածուն ծնած ըլլայ Թուրքիոյ մէջ եւ ծառայած ըլլայ քրքական բանակին մէջ:

---

# ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՊԱՏԱՐԱԳԸ՝ ՁԱՅՆԱՊՆԱԿԻ ՎՐԱՅ

*Փարիզի SEPM QUANTUM կազմակերպութեան նախաձեռնութեամբ հրապարակի վրայ կը գտնուի Նարինէ Սիմոնեանի «Հայկական Պատարագ» խտացեալ ձայնապնակը (CD):*

*Ձայնապնակի կողքի նրբաճաշակ ձեւաւորումով կը ներկայացուին հայկական մանրանկարչութենէն «Սահատոմ» եւ «Քրիստոսի Մուտքը Երուսաղէմ» սրբապատկերները: Ձայնապնակին մէջ տեղ գտած են Կոմիտասի, Եկմալեանի, Շնորհալիի եւ Պահլաւունիի գործերը, Նարինէ Սիմոնեանի երգեհոնի կատարումով: Ձայնագրութիւնը կատարուած է Փարիզի SAINT - ANTOINE DES QUINZE - VINGTS եկեղեցւոյ CAVAILLE - COLL երգեհոնին վրայ: Ընդգրկուած գործերու երգեհոնային մշակումներուն մէկ մասը կատարած է երգեհոնահար Արթիւր Ագամեան: Անոնցմէ չատերը մշակուած են ըստ բագմաձայնութեան օրէնքներուն, որոնք առաջին անգամ կ'իրականացուին Նարինէ Սիմոնեանի կողմէ:*

*Այս ձայնապնակը առաջինն է, որ երգեհոնային կատարումով պատարագը կը ներկայացնէ նման խորութեամբ եւ խտացեալ գանկով: Հետեւաբար նման ձայնապնակի մը լոյս ընծայումը լաւագոյն միջոցներէն մէկը կը համարուի հայ երաժշտութեան գանձերը եւրոպացի երաժշտասէրներու ծանօթացնելու:*

---

# ՎԼԱԴԻՄԻՐ ՌԻԶԷՐԻ ՅՈՒՅԱՀԱՆԴԷՍԸ

Երեւանի մէջ 23 Մարտին տեղի ունեցաւ արուեստագէտ Վլատիմիր Ռիզէրի բնապատկերներու եւ պլմանկարներու ցուցահանդէսին բացումը:

Ան ծնած է Հայաստան, ազգութեամբ գերմանացի է, սակայն իր մայրենի լեզուն հայերէնն է: Ան մասնակցած է միջազգային եւ հանրապետական բազմաթիւ ցուցահանդէսներու: 25 տարի դասաւանդած է Թերլէմեզեանի անուան ուսումնարանին մէջ, իսկ ներկայիս գեղանկարչութիւն կը դասաւանդէ Թորոս Ռոսլինի անուան գեղարուեստի ինստիտուտին մէջ:

Ցուցահանդէսին ցուցադրուած գործերը ներառնին 30 տարուան ստեղծագործական գործունէութեան արդիւնքն են:

---

ՀԻԹԱՆՈՍՈՒԹԻՒՆԻՆ ՀԱՅԱՍՏԱՆ

# «ՎԱՀԱԳՆԱԿԱՆՉ ԱՄԱՆՈՐ»

*«Հայորդիներու Ուխտ» համայնքը, ինչպէս ամէն տարի, այս տարի եւս 21 Մարտին Գառնիի տաճարին մէջ նշեց «Վահագնակնչ Ամանոր»ը:*

*Ըստ հայկական հին աւանդութեան, 9580 տարի առաջ գարնան առաջին օրը՝ Արեգի 1ին (21 Մարտին) ծնաւ Վիշապաքաղ Վահագն աստուածը, եւ այդ օրը նախաքրիստոնէական ժամանակաշրջանի հայերուն համար դարձաւ Ամանորն ու Վահագնի ծննդեան տօնը նշելու օր:*

*Տօնակատարութեան ընթացքին տեղի ունեցաւ ջահավառութիւն, ապա գոհարերուեցաւ ոչխար մը, օրհնուեցաւ գինին եւ ներկաներուն բաժնուեցան ուռենիի ճիւղեր:*

# ԿՐԿՆԱԿԻ ՉԱՓԱՆԻՇՆԵՐ

*ԵԱՀԿի ժողովրդավարութեան եւ մարդու իրաւունքների գրասենեակի դիտորդական խմբի յայտարարութիւնը ակամայ յիշեցրեց 1996 թ. Սեպտեմբեր-Հոկտեմբերը, երբ մենք Սահմանադրական դատարանում բողոքարկում էինք նախագահական ընտրութիւնների արդիւնքները: Այն ժամանակ Գ.Ամբարցումին որպէս հայկական կողմի ներկայացրել էր նոյն ատեանի եզրակացութիւնը՝ դարձնելով այն դատական վէճի առարկայ: Այդ մասին տեղեկացուել էին թէ՛ Վարչաւայում գրանուող ԵԱՀԿի ժողովրդավարութեան եւ մարդու իրաւունքների գրասենեակը, թէ՛ ԵԱՀԿի անդամ պետութիւնների դեսպանատները Հայաստանում: Սակայն որեւէ պատասխան չստացանք: Երեւանում գտնուող դիտորդները չէին կամենում վկայութիւն տալ: Տպաւորութիւն էր ստեղծուել, թէ համապատասխան ատեանները ցանկութիւն չունեն իրենց իսկ կողմից հրապարակուած փաստերը իրաւականօրէն գնահատելու:*

*Բոլորս գիտենք, թէ ինչպէս են անցել ընտրութիւնները 1996 թ. եւ ինչպէս՝ այժմ: Բայց ի գարմանս ինձ, եթէ ելնենք այս երկու փաստաթղթերի գնահատականներից, ապա պիտի կարծել, թէ այս տարուայ ընտրութիւններն անհամեմատ աւելի մեծ խախտումներով եւ անօրինական են եղել, քան 1996ի ընտրութիւնները: Մինչդեռ իրականութիւնը լրիւ հակառակն է: Ջեմ ընդունում կրկնակի չափանիշները, եւ այս առումով չեմ կարող համաձայնել եւրոպական որոշ դիտորդների պնդմանը, թէ իբր մեր ընտրութիւնները հարկ է գնահատել ըստ յետխորհրդային պետութիւնների համար ընդունուած չափանիշների: Կարծես քաղաքակիրթ եւրոպացիների համար մի չափանիշ պիտի լինի, հայերիս համար՝ մէկ այլ: Ո՛չ, անարդարութիւնը անկախ չափերից, մնում է անարդարութիւն, եւ ես պատրաստ եմ կրկնել այն, ինչ ժամանակին ասել եմ Սահմանադրական դատարանում. ցանկացած խախտում պիտի համընդհանուր յուզմունք առաջացրնի եւ ստանայ համարժէք քաղաքական եւ իրաւական գնահատական:*

*Այս տեսակէտից ԵԱՀԿի ժողովրդավարութեան, ե՛ւ մարդու իրաւունքների գրասենեակի դիտորդական խմբի դիրքորոշումն իրօք անընդունելի է: Ընտրութիւնները գնահատելիս նրանք դեկավարուում են կրկնակի չափանիշներով՝ նայած թէ ով է ընտրուողը: Ահա թէ ինչու են 1996 թ. եւ 1998 թ. փաստաթղթերն իրարից կապկս տարբերուում: Նշեմ հիմնականը. 1996 թ. գնահատականները չատ ընդհանուր էին, համարեա թէ անրովանդակ, սակայն կար հարուստ փաստագրական մաս: 1988 թ. փաստաթղթում հակառակը. որեւէ փաստ չի նշուում, սակայն գնահատականները խիստ են եւ միանշանակ: Առաջինում նշուած է ընդամէնը 41 ճշգրիտ տեղամաս, ուր արձանագրուած էին խախտումներ, որից 14 տեղամասում՝ լուրջ: Իսկ, մեր պնդմամբ, դատախազութեանը 1996ին նշուած փաստերի աւելի քրէական գործեր յարուցեց, որոնք, սակայն, անմիջապէս կարճուեցին... համաներման ակրով: Ընդամէնը՝ 41 տեղամաս 1600ից:*

*Նոր փաստաթղթում խօսքն արդէն 15% տեղամասերի մասին է (աւելի քան 800 այցելուածներից), այսինքն՝ 120 տեղամասերի մասին: Սակայն, ի տարբերութիւն նախորդ զեկոյցի, ո՛չ տեղամասն է նշուած, ո՛չ էլ խախտումը: Նոյնը եւ փաստաթղթի այլ կէտերի մասին: Ուստի դիտորդական խմբի այն եզրակացութիւնը, թէ այս ընտրութիւնները չեն համապատասխանում Հայաստանի կողմից ընդունուած ԵԱՀԿի չափանիշներին, խիստ կասկածելի է: Հարց է առաջանում, ո՛ր ընտրութեան դէպքում ի՛նչ չափանիշներով են գործում դիտորդները: Յամենայն դէպս, Լեւոն Տէր Պետրոսեանի դէպքում նման գնահատական չէր տրուում: Գուցէ մեզ յուշին, թէ որ թեկնածուն է համապատասխանում ԵԱՀԿի չափանիշներին: Պատահական է, թէ ոչ, սակայն, ի տարբերութիւն այլ միջազգային դիտորդական խմբերի (Եւրոպայի Խորհրդի եւ ԵԱՀԿի Խորհրդարանական յանձնախումբի), որոնք այս ընտրութիւններում արձանագրում են կեանքի առաջընթաց, ԵԱՀԿի ժողովրդավարութեան եւ մարդու իրաւունքների գրասենեակի դիտորդական խմբի գեկոյցում բացակայում է 1996 թ. ընտրութիւնների հետ համեմատութիւնը:*

*Բայց եկէք գիտակցենք՝ անկախ ամէն ինչից, ոչ թէ միջազգային հանրութեան, այլ մեզ համար են այս ընտրութիւնները: Ամենարծախնդիրը հէնց մենք պիտի լինենք: Ի վերջոյ, մեղաւորները պիտի պատժուեն: 1990ից սկսած ուել մէկն ընտրութիւնների հետ կապուած յանցագործութիւնների համար պատասխանատուութեան չի կանչուել յաղթողներին չեն պատում սկզբունքով: Բայց չէ՞ որ այս տեսակների յաղթանակները եղել է մեր ժողովրդի պարտութիւնը: Եւ ճիշդ է Եւրոպական Խորհրդի դիտորդութիւնը՝ լուրջ խախտումներ եղել են հիմնականում հէնց այնտեղ, որտեղ նոյնը գրանցուել էր եւ 1996 թուին: Հարկ է վերջնականապէս ձերբազատուել նախորդ վարչախմբի թողած ականներից, յատկապէս՝ կեղծարար յանձնաժողովներից եւ քրէականացուած քաղաքական գործիչներից (կամ քաղաքականացուած քրէականներից): Յանցագործները պիտի նստեն բանտում, այլ ոչ թէ դեկավարեն երկիրը: Ես գիտեմ, որ նոյն կարծիքին է նաեւ նախագահի իմ պաշտպանած թեկնածու Ռ. Քոչարեանը:*

*Խօսելով կեղծարարների մասին՝ ես նոյն շարքին եմ դասում այն 5 թէ 7 թեկնածուներին, որոնք իրենց յայտարարութեան մէջ պնդում են. «Անկախ արդիւնքից՝ ընտրութիւնները չեն կարող համարուել ազատ եւ արդար»: Եթէ գտնում են, որ իրենց յայտարարութիւնը կեղծիքէ, ապա ինչո՞ւ եւ ի՞նչպէս են պատրաստուում մասնակցել երկրորդ փուլին:*

*Եզրափակելով նշեմ, որ ես կ՛ողջունեմ դիտորդների ցանկացած քայլ՝ նպատակաուղղուած ազատ եւ արդար ընտրութիւնների անցկացման ապահովմանը: Ուստի յոյս ունեմ, որ դիտորդները կը ներկայացնեն իրենց տրամադրութեան տակ եղած նիւթերը, որպէսզի պատասխանատուութեան կանչուեն մեղաւորները: Այլապէս ԵԱՀԿի ժողովրդավարութեան եւ մարդու իրաւունքների գրասենեակի դիտորդական խմբի գեկոյցը պիտի գնահատուի որպէս քաղաքական անմարշ, անգամ՝ քարոզչական գէնք՝ պատրաստուած որոշ թեկնածուների: Ինչ խօսք, տհաճօսները բարձր են լինելու:*

*Սակայն, անկախ ամէնից, սա մեր պետութեան, կառավարութեան, դատախրատական մարմինների, ԿՀՅի եւ նաեւ մեր՝ քաղաքացիներիս գործն է: Ջէ՞ որ պետութիւնը նախ եւ առաջ մենք ենք: Եւ մենք պարտաւոր ենք անհրաժեշտ դասեր քաղել եւ ապահովել երկրորդ փուլի անկրկնելի անցկացումը:*

*Գլխաւոր եւ վերջնական գնահատականը ժողովուրդն է տալու: Այս անգամ ընտրայանգործների համաներում չի լինելու:*

**ՍՈՒՐԷՆ ՉՈՒԼԵԱՆ**
«Հայաստանի Հանրապետութիւն»

# ՎԵՐՋԻՆ ԸՆՏՐՈՒԹԻՒՆԸ

Մնացին երկուսը: Մէկը՝ շատ ծանօթ, միւսը՝ գրեթէ անծանօթ: Մէկը՝ վարկաբեկուած գաղափարախօսութեան վարկաբեկուած պաշտպանութեամբ, միւսը՝ յոյսեր ներշնչող մօտեցումներով, որոնց պաշտպանները հայ ժողովրդի ապագան կերտողներն են: Ու եթէ նրանց նեղմիտութիւնների սահմանները շատ էլ մեծ չէ, ապա դա ոչ թէ նրանցից է, որ ծանօթն անծանօթից լաւ է, այլ որովհետեւ բարոյական արշաւի ժամանակ մենք չկարողացանք գրանել անծանօթի բացարձակ առաւելութիւնները: Փորձենք լրացնել այդ բացը:

Բոլորիս ծանօթ Կարէն Դեմիրճեանը վարկաբեկուած համակարգի ներկայացուցիչն է. բոլորին էլ յայտնի է, որ այդ վարչակարգը Ազրպէյճանին յանձնեց Նախիջեւանը եւ Ղարաբաղը, Թուրքիային յանձնեց Արեւմտեան Հայաստանը, Վրաստանին՝ Ջաւախքը: Այդ վարչակարգը գնդակահարեց Բակուեցիներ ու Զաբեղցիներ, պարծանքի առիթ ունեցաւ բոլոր այն խայտառակութիւնների, որոնց մասին արդէն գրուել են հատորներ: Բայց այդ վարչակարգի օրօք անագան ու նախանձած մեր ժողովուրդը ունէր մարդկային կարիքների բաւարարման տարրական հնարաւորութիւններ: Ասել, որ խանութից երշիկ գնելու հնարաւորութիւնից զրկած մեր ժողովուրդը մոռացութեան է մատնել իր ազգային պատմութիւնը եւ ազգային արժէքները, չի կարելի, համենայն դէպս պիշերին յաջորդող խորշոմեան լոյսը հրապարակ իջեցրից Մարդիրոսեանի նախաձեռնութեան յաշարժանները, իմիմ ապացոյց, որ ոչինչ մոռացուած չէ:

Այսօր պարզուում է, որ վարկաբեկուած գաղափարախօսութեան ներկայացուցիչը պաշտպանութիւն է գտնում վարկաբեկուած ՀՀՇ կազմակերպութեան կողմից: Ճիշդ է, այդ կազմակերպութիւնն այնքան վարկաբեկուած է, այնքան կործանիչ էր մեր երկրի համար, այնքան թալանից ու մայրայից մեր երկիրը, որ Կ. Դեմիրճեանի բացայայտ պաշտպանութիւնը միայն վնաս կը հասցնէր այդ թեկնածութեան, այդ իսկ պատճառով էլ վարկաբեկուածներն իրենց պաշտպանութիւնը կազմակերպեցին ոչ պաշտօնական կերպով ու հատուածաբար, էլ աւելի բուռն կերպով շարունակելու են այդ երկրորդ փուլում: Ինչո՞ւ: Միայն մէկ պատճառով: Ով ուզում է լինի, բացի Ռ. Քոչարեանից, որը տապալից ՀՀՇի յանցաւոր իշխանութիւնը եւ ստեղծից նոր ընտրութիւններ անցկացնելու հնարաւորութիւնը: Կ. Դեմիրճեանի այս պաշտպանների միացան երշիկի ու անվնաս հնարաւորութիւնների կորսա պարզ աշխատաւորներ, որոնց, անշուշտ, մեղադրել չի կարելի, երբ չհաշուենք միամտութեան մեղադրանքը: Մարդկային կեանքի կորսա այս բնաբոյնները յամառօրէն չեն ուզում հասկանալ, որ երշիկի ու հնարաւորութիւնից զրկուածների մէջ միայն ժողովրդի տուել նիւթ չի, այլ՝ նաեւ ոգի, որ ոչ թէ դիմադրութիւնը եւ պրեժնեւները, այլ՝ խորհրդային իշխանութիւնը, որի պատմութիւնը փառք Աստծոյ, աւարտուած է: Մեր հարեւանները՝ Վրաստանը եւ Ազրպէյճանը բնաբոյնից իրենց դեմիրճեաններին՝ Ալիեւին ու Շեւարդնաձէին, բայց ոչինչ չփոխուեց այդ երկրներում ու չի կարող փոխուել. մինչեւ խորհրդային վարչակարգը չվերանայ մարդկանց վարչակարգին յարմարուելու սկզբունքի վրայ: Ոչ թէ վարչակարգն է յարմարուում մարդու պահանջներին, այլ մարդու պահանջները՝ վարչակարգին: Սա վարչակարգի պահանջների՝ մարդուն վերափոխելու սկզբունքը շատ նման է: Յայտնի են նաեւ նրա հետեւանքները:

Ռոպեսպիերից միջնեւ Լենին: Սակայն, այսօր արդէն, ապատութեան պայմաններում մարդուն փոխել անկարելի է: Երկ նա չի ուզում փոխուել, վախչում է անվտանգ երկրից այլեւեղ, ուր բացակայում է բնական պահանջների վրայ գործադրուող բռնութիւնը: Որտեղ վարչակարգը յարմարում է մարդուն:

Եւ հէնց դա է «անծանօթ» մեր թեկնածուի՝ Ռ. Քոչարեանին, պատմական կատոյցի սկզբունքը:

Հայ մարդու ամենաբնական զգացմունքը հայ լինելն է, այսինքն՝ նրա ազգային պատկանելիութիւնը: Այդ զգացմունքին ուենցող մարդու համար առաջնակարգ են ազգային պատմութիւնը, մշակոյթը, կրօնը, աւանդոյթները եւ այն ամէնը, ինչը որոշում է մեր տեղը համամարդկային բնաւանիի մէջ:

Ռոպէրթ Քոչարեանը ծպատում է ազգային արժէքների պաշտպանութեանը, այսինքն՝ հայ մարդու բնական զգացմունքների պահանջների բաւարարման: Այդ նպատակին պէտք է ծառայի իր կողմից ստեղծուած վարչակարգը:

Նոյնիսկ բնական է մարդու աշխատանքի եւ ապրելու պահանջը, որին ենթակայ պէտք է յարմարուի վարչակարգը, հաշուի առնելով, որ ժողովրդի կենսամակարդակի ապազապահպանման գլխաւոր գործօնն է: Ռ. Քոչարեանը մաչ գիտակցում է այդ գործօնի կարեւորութիւնը եւ իր ծրագրերում մեծ տեղ է տալիս նրան:

Ազգային արժէքներից կարեւորագոյնը ազգային միասնութիւնն է եւ ոչ միայն մշակութային, այլ՝ պետական: Հայաստանը պիտի լինի ողջ հայութեան հայրենիքը, եւ դրա անհրաժեշտութիւնը մաչ գիտակցելով՝ նա չանում է գանել այդ հայրենիքը ստեղծելու ճանապարհները:

Հայ ժողովրդի նկարագրում գերակայ եւ հիմնական արժէք է, ուսան, որ իշ ժողովուրդների ցաւը զգալու նրանց իրաւունքները պաշտպանելու սկզբունքը: Հայաստանի պետական գաղափարախօսութեան մաս է կազմում եւ, բնականաբար, Հայաստանում գերապատուութիւնը բացառուած է:

Դարեր շարունակ պետականութիւնից զուրկ հայ ժողովուրդը մշակել է իր արտարատեան յատակ չափանիշները եւ այդ արտարատութիւնը պաշտպանելու յատակ միջոցները: Սակայն 21րդ դարի շեմին կանգնած մարդկութիւնը թելադրում է նոյ ժողովրդին մշակել օրինականութիւնը պաշտպանելու նոր սկզբունքներ:

Քաչ գիտակցելով պետական օրինականութեան անհրաժեշտութիւնը՝ Ռ. Քոչարեանը չանում է հրաժարուել դեկավարման բրգածեւ կառոյցից, որը չի համապատասխանում մեր անցեալին: Ահա թէ ինչու նա հրաժարում է տարբեր իշխանութիւնների փոխյարաբերութիւնների միջեւ փոխզիջումներ մտցնելու անհրաժեշտութիւնից: Եւ այս հարցում էլ նա յարմարեցնում է վարչակարգը նոյ մարդուն, բայց չի նոսրացնում վարչակարգի բնութիւնը մարդու վրայ:

Այսպիսով երկրորդ փուլում մեր ժողովրդը պիտի բնաբոյնի կատարի ազգային իմիմնախնդիրների եւ աշխարհաքաղաքականութեան միջեւ, սեփական ուժերով ազգային հայրենիք կերտելու եւ օտարների ձեռքով օտարների շահերին ծառայող երկիր ստեղծելու միջեւ:

Հ. Յ. Դաշնակցութիւնը համոզուած է, որ միայն ժողովրդը կ'ընտրի ազգային պետականութիւնը, եթէ նոյնիսկ ազգազգային պետականութեան համար իրեն աւելի բարձր նիւթական գին վճարեն:

**ԷԴՈՒԱՐԴ ՅՈՎՀԱՆՆԻՍԵԱՆ**
*«Հայոց Աշխարհ»*

# ԴԷՊԻ ԱՆՅԵԱԼ ՎԵՐԱԴԱՐՁ ՉԻ ԿԱՐՈՂ ԼԻՆԵԼ

Նախագահի բնաւորութեան առաջին փուլը, բացի բազում փաստերից եւ իրողութիւններից, մէկ անգամ եւս բացայայտեց շատ լաւն ու երկրի հետագայ զարգացման հնարաւորութիւնների հետ կապուած ապագոպալի մի երեւոյթ:

Տեւական շրջան հանրապետութիւնում թէ՛ մամուլը, թէ՛ քաղաքական շատ գործիչներ, թէ՛ հանրութիւնն բնականաբար, խօսում, անազանգում, գոչում էին մեզանում կատաղի առկայութեան եւ ագրեսիայի մասին: Կատաղի՝ որպէս հոգեբանական երեւոյթի որոշակի աարեր, եղել են բոլոր ժամանակներում, բոլոր հասարակութիւններում, որպէս առնուազն պահիկ գոյութիւն ունեցող լաւի բացասական երեւոյթների նկատմամբ բնական եւ հոգեբանական բողոքի իրագատուկ ձեւ:

Սակայն շատ վտանգաւոր է, երբ կատաղի վարգանալով, խորանալով, բնդգրկելով գիտակցութեան եւ գիտատատականութեան լայն շերտեր՝ գուա հոգեբանական երեւոյթից վերանում է քաղաքական երեւոյթի:

Ցաւօք, այսօր ստիպուած ենք արձանագրել, որ մեզանում կատաղի երեւոյթը արդէն կայուն քաղաքական երեւոյթ է: Այս երեւոյթի վտանգաւոր առաջին դրսեւորումը եղաւ մէկ միլիոն դրամ ստանալու՝ անկախութեան, անկախ պետականութեան վերաբերեալ հատարակութեան մէջ առկայ սրամտութիւնները: Այդ վերաբերմունքը, գուցէ, Հանրապետութեան նախկին վարչախմբի ամենամեծ «նուաճումն» էր:

Բնականաբար, տարիներ շարունակ վարուող անտեսական, բնակերային, մշակութային քաղաքականութիւնը պէտք է յանգեցնէր նման պետական կարեւորագոյն նախապատմական բնաբոյնների այս օրինակ՝ սկսած բարոգարշաւի «նրրութիւններով», վերջացրած՝ ճանապարհների արդիւնիններով:

Կատաղի քաղաքական դրամագլուխ վերածուելը, բնականաբար, չնի յայտարարի հրթիռ, որ դէպի անցեալ վերադարձ չի կարող լինել, որ անցեալի բազում բարիքներ անցեալնի նի՝ պայմանաւորուած այդ անցեալի բնորոշ իրողութիւններով, որ այսօր կամ վաղը նոյն այդ բարիքների առկայութիւնը կախուած է լինելու արդէն բոլորովին նո՛ր, այլ իրողութիւններից եւ պայմաններից:

Չնն ասում եւ չնն ասելու: Քանի որ նրանց համար էականը ոչ թէ ժողովրդի ապահովութեան արդարացումն է, այլ՝ անձական ծրագրերի իրականացումը:

**«ՀԱՅՈՑ ԱՇԽԱՐՀ»**

# *ԼԵՒ ԿԱՄՍԱՐ ԵՒ ՀԱՅ ՅԵՂԱՓՈԽԱԿԱՆ ԴԱՇՆԱԿՑՈՒԹԻՒՆԸ*

«Հայ իրականութեան մէջ Դաշնակցութիւնը եղել է այն, ինչ Մամիկոնեան նախարարութիւնը եղաւ:

«Այսպիսին:

«Երբ հայ ազգն իր ամէն տեսակ ինդրութեան մէջ օգնութեան է կանչել, անմիջապէս իր առաջին առած, նրան օգնութեան է փութացել՝ չխնայելով իր կեանքը:

«Նրանից, որնից իրենց ոյժերով չէ նամարում Դաշնակցութիւնը, մոռանում են, որ իրենից միամամանակ չէ նամարում նաեւ հայ ժողովրդին: Որովհետեւ Դաշնակցութիւնը պա հայութիւնն է՝ իր անխոտան համոզմունքով»:

**ԼԵՒ ԿԱՄՍԱՐ**
**1957 թ.**

*Լեւ Կամսարը գրել է հայ քաղաքական բոլոր կուսակցութիւնների մասին: Երգիծարանը մարդկանց մէջ փնտռում էր միասնականը, հանգամանքը, որը նրան հնարաւորութիւն է տուել աշխատակցել գրեթէ բոլոր հայ թերթերին՝ առանց կուսակցական խտրութեան, միշտ հարագատ մնալով ինքն իրեն, չդաւաճանելով իր սկզբունքներին:*

*«Հեղինակը հրապարակում կանգնած մսագուլ է, - գրում է նա, - որ մէկը գայ նրանից միայն կոպիկի փափուկ միս պահանջի, միւսը՝ միայն ոսկոր, նրանից մսաջուր պատրաստելու համար, երրորդը՝ նրա խաչը, չորրորդը՝ լեարդն ու փայծաղը, եւ այսպէս՝ անվերջ: Եթէ հեղինակն իր տարբեր ճաշակի տէր յաճախորդների կամքով շարժուի, էլ նրա մէջ «ստեղծագործող» կը մնայ:*

*«Ես ինձ մաս-մաս չեմ վաճառում: Վաճառում եմ ամբողջական, կենդանի քաչով: Ինձ առնողը պէտք է ամբողջութեամբ օգտագործի... պոչն էլ հետը:*

*«Ուզո՞ւմ էք համեցէք, չէ՞ ուզում՝ երթաք բարով:*

*«Ինչու պիտի սեփական գլուխը թողած՝ ուրիշի գլխով մտածեմ»:*

*Լեւ Կամսարն իր կեանքի ընթացքում տեսել է հինգ վարչակարգ՝ սուլթանական, երիտթուրքական, ցարական, դաշնակցական եւ պոլշեւիկեան:*

*Իսկական երգիծարան լինելով՝ բնականաբար քննադատել եւ ծաղրել է բոլոր կուսակցութիւնների, կառավարութիւնների թերութիւնները անխտիր:*

*Երգիծանքի ու երգիծարանի հանդէպ այս բոլոր իշխանութիւններից ամենաանհանդուրժողը պոլշեւիկեանն էր:*

*«Ամէն քիչ թէ շատ բարեկարգ պետութիւն յատուկ չղերի մէջ շատ խնամքով տգրուկներ է պահում հիւանդ մարմիններից կեղտոտ արիւնը քաչելու համար: Գրականութեան մէջ «տգրուկը» դա երգիծարանն է:*

*«Այո՛, մի տեսակ բարոյական տգրուկ անհրաժեշտ է քաչելու համար:*

*«Այդ «տգրուկը» հայ գրականութեան մէջ ներկայումս ինձ են համարում մեր գրական քննադատները, չգիտեմ դժբախտաբար ասեմ, թէ՝ բարեբախտաբար:*

*«Պոլշեւիկեան կառավարութիւնը տգրուկի հետ բոլորովին արանք չունի: Նա 1935 թուին ինձ յանձնեց եւ մեզապրելով, որ ես որպէս թէ հիւանդ արեան հետ իր առողջ արիւնն էլ եմ ծծում եւ նպատակ ունեմ մեռցնել իրեն՝ Սիպիր ուղարկեց, որ գնամ «սատկեմ»:*

*«- Այ մարդ,- ասում եմ իմ պատասխանին,- ինչու էք ինձ գրպարտում, ձեր մարմնի մէջ մաքուր արիւներ է գոյութիւն ունեցել, որ ես ծծեմ, ձեր ունեցածը միայն ոճրագործի կեղտոտ արիւն է եղել եւ այնքան չատ, որ աշխարհի բոլոր տգրուկները եթէ ծծեն, չի վերջանայ:*

*«- Ջէ՛,- ասում է,- դու այդպէս ես, քեզ պիտի աքսորենք: Եւ աքսորեցին»:*

*Իսկ ի՞նչպէս էր Դաշնակցութիւնը վերաբերում երգիծանքին ու երգիծարանին:*

*«Նախկին քաղաքական կուսակցութիւնները չատ սիրով էին հիւրընկալում ինձ»:*

*Իտարբերութիւն չատ քաղաքական կուսակցութիւնների, Դաշնակցութիւնն իր ոչ մի գրուածները ընդունում էր ինքնաքննադատօրէն, իսկ Լեւ Կամսարին, որը ծաղրել է նրանց սրբութիւնները՝ մտերմարար ու սիրով:*

*1918 թ., երբ Դրոն Լեւ Կամսարին տեսնում է Սարդամիչի ճակատամարտի համար հաւաքագրուած մարտիկների մէջ, ասում է.*

*- «Ա՛յ մարդ, դու կստեղ ի՞նչ գործ ունես, չարքից դուրս արի, դուրս ու գնայ գործիդ՝ քո գործը գրելն է: Բա որ քեզ մի բան պատահի, մեզ էլո՞վ պիտի ծաղրի: Եթէ դու գոհուես, մենք ապգի առաջ պարտական կը մնանք: Քո պայքարը ժողովրդի համար գրելն է, քո գնալը՝ գրիչդ»:*

**ՎԱՆՈՒՀԻ ԹՈՎՄԱՍԵԱՆ**
«Հայոց Աշխարհ»

# գրականութիւն եւ մշակոյթ

Հովանաւորութեամբ Կիլիկիոյ կաթողիկոս Արամ Ա. վեհափառին եւ կազմակերպութեամբ Հայաստանեայց առաքելական եկեղեցւոյ 1700ամեակի ուխտագնացութեան յանձնախումբին, այսօր երեկոյեան ժամը 7.30ին, Աթթիլիասի կաթողիկոսարանին մէջ բացումը պիտի կատարուի լուսանկարիչ Հրայր Բազէ Խաչերեանի ցուցահանդէսին, որ պիտի տեւէ մինչեւ երկուշաբթի, 6 Ապրիլ 1998:



Այս առիթով տեսակցութիւն-զրոյց մը ունեցանք Հրայր Բազէի հետ, որ իր կեանքին իմաստը դարձուցած է՝ հայկական բարձրաւանդակն ու աշխարհացրիւ մեր կոթողները եւ հայ մարդուն, եւ օտարին ծանօթացնելու գործը, արուեստագէտի իր ոսպնեակին ընդմէջէն:

Հրայր Բազէ Խաչերեան նախկին պէյրութահայ է եւ մօտաւորապէս 14 տարիէ ի վեր հաստատուած է Քանատա: Թէ հայրենիքէն դուրս ապրող այս հայորդիին համար ի՞նչ կը նշանակեն Արցախ, Հայաստան եւ Հայ Դատ, ստորեւ ներկայացուած հարցազրոյցը կու տայ այդ բոլորին պատասխանը...

ՀԱՐՑՈՒՄ.- Լուսանկարիչ մը երբ պզտիկէ եւ ի վեր հոգեվարքի անցած է մեր աշխատանքի՝ միեւնոյն ցուցահանդէսին կազմակերպումը:

*ՊԱՏԱՍԽԱՆ.- Երբ տակաւին էչմիածնի Ս. Գրիգոր Լուսաւորիչ վարժարանի (Սէն Կրկուար) աշակերտ էի, 12-13 տարեկան, նկարելու սէր ունէի եւ շատ նախնական գործիքով կը նկարէի դպրոցական րնկերներս, կը մագլցէի ծառերը եւ համայնապատկերներ կը վերցնէի: Այն ատեն լուսանկարելը միայն հաճելի զբաղումը մըն էր: Սկիզբը կը նկարէի սեւ- ճերմակ, յետոյ անցայ գունաւորին եւ, րնականաբար, փոխուիլ սկսաւ նաեւ լուսանկարչական գործիքներուս որակը: Աւելի ուշ սորվեցայ «ճամրաները» հմտութիւն ձեռք ձգելու իմաստով: Լուսանկարչական բարձր կրթութիւն չեմ ստացած, այլ ինքնաչխատութեամբ է, որ հասած եմ հոս:*

*Այսօր արդէն լուսանկարչութիւնը ինծի համար ե՛ւ նախասիրութիւն, ե՛ւ գործ է, որով կ'ապահովեմ րնտանիքիս ապրուստը: Այս իմաստով բախտաւոր կը զգամ ինքզինքս, քանի որ հոպիս եւ աշխատանքս նոյնացած են տեղ մը:*

Հ.- Ի՞նչ կը նկարէ:

*Պ.- Ընդհանրապէս ինչ որ գեղեցիկ է եւ սրտիս կը խօսի: անիկա րլլայ րնութիւն, դէմք, եկեղեցի կամ ուրիշ բան: Այսինքն՝ աչքս ինչ որ գեղեցիկ տեսնէ, ատիկա ֆիլմի վրայ կ'արձանագրեմ: քանի որ գրող չեմ, ինքզինքս այսպէս կ'արտայայտեմ: Միեւնոյն ժամանակ գործս նաեւ արկածախնդրութիւն է, այսինքն՝ անծանօթ վայրեր երթալ, գեղեցկութիւններ յայտնաբերել, տարրեր մարդոց հետ չփուիլ, ծանօթանալ, ինչ որ կը գտնեմ հետաքրքրական եւ գրաւիչ:*

Հ.- Այսօր լուսանկարչական արուեստը հասած է հոն, ուր երկրորդ խմաւոր մը կը գտնուի տեսնելիին մէջ եւ արուեստի խորհուրդը մը կը փոխանցէ: Ձեր պարագային...

*Պ.- Նոյնն է նաեւ իմ պարագայիս, եթէ բան մը կ'ուզեմ նկարել, անպայման որ բանաստեղծութեան պէս բան մը գտած եմ հոն: Արցախին նուիրուած պոսթմին մէջ ունիմ այդպիսի նկարներ, եւ չատեր կը գարմանան, թէ ինչպէս տեսած եմ այդ բոլորը, երբ բացատրութիւնս կը լսեն: Ինչպէս րսի, գրել չեմ գիտեր եւ գրականութեան մէջ ալ շատ տկար եմ, բայց աչքս է, որ կարծես կ'ամրողջացնէ այդ պակասը:*

Հ.- Իսկ ի՞նչպէս ծագեցաւ Արցախի բնութեան պոսթմին պատրաստութեան գաղափարը...

*Պ.- Շատ պարզ է: Երբ 1988ին սկսաւ արցախեան չարժումը, անկեղծ պէտք է րլլամ եւ րսեմ, որ չէի գիտեր, թէ Ղարաբաղը ճիշդ ո՞ւր կը գտնուի եւ թէ հայկական հող եղած է: Իսկ երբ 1992ին ինծի առիթ րնձայուեցաւ Արցախ երթալու, իրականութեան մէջ փիղի վիճակ ունէի՝ ուշած, փրքած, երբ որ մտայ Ղարաբաղ: Գացի, կարծես րսելու համար, որ ահաւասիկ ես եկած եմ ձեր մօտ՝ ետիս ձգելով կիները եւ երկու գաւակներս, եկած եմ ձեզի նուիրելու գործս, եւ այլն:*

*Բայց անշուշտ երբ չփուեցայ արցախցիներուն հետ եւ ապա ձգեցի երկիրը՝ միջատի նման վերադարձայ, որովհետեւ տեսայ, թէ անոնք որքան մեծ են, ոչ թէ մարմնով, այլ իրենց պարկուճեամբ, կամքով եւ հայրենիքը ամէն գնով ազատագրելու եւ պապենական հողին վրայ գոյատեւելու իրենց հաւատքով:*

*Ինծի համար շատ հետաքրքրական էր գիտնալ, թէ ի՛նչ է Արցախը, այսինքն՝ իր ժողովուրդը, րնութիւնը, կենդանիները, ճարտարապետութիւնը ի՛նչ դիմագիծ ունէին: Մէկ խօսքով, կ'ուզէի հայոց պատմութիւն սորվիլ: Եւ որովհետեւ նկարչութիւնը արկածախնդրութիւն է ինծի համար, ուրեմն առիթը յարմար եղաւ իրականացնելու համար փափաքս:*

*Յաջորդ տարին՝ 1993ին, առողջական պատճառներով չկրցայ վերադառնալ Արցախ, հակառակ որ որոշած էի: Ութ ամիս բուժումի ենթարկուելէ ետք, 1994ին վերադարձայ Արցախ եւ այնուհետեւ ու մինչեւ օրս ամէն տարի կ'այցելեմ Արցախ եւ Հայաստան, նուազագոյնը՝ գոնէ մէկ անգամ:*

Հ.- Անանդութիւն մը կ'ուղեկցի ստեղծիլ...

*Պ.- Ո՛չ միայն այդ, որովհետեւ հիւանդութեանս չրջանին ուխտեցի իմ գործիս ընդմէջէն հայոց պատմութիւն, մշակոյթ եւ ինչ որ հայկական է, տալ իմ երեխաներուս՝ Լուսիին եւ Բալիկին: Այսինքն՝ իրենց տարով միաժամանակ նոր սերունդին է, որ կու տամ, եւ ես ալ միեւնոյն ատեն հայոց պատմութիւն կը սորվիմ: Ըսեմ, որ մանկութեանս շատ տկար եղած եմ հայոց պատմութեան նիւթին մէջ: ուսուցիչս փայտ կը կոտրէր կլխուս վրայ, քանի որ բացատրուածը չէի կրնար իւրացնել: Կը կարծեմ, որ անոր պատճառը պասպիրքերն էին չոր ու գամաք, ճերմակի վրայ սեւ գիրերով, թիւեր եւ անուններ միայն...: Հիմա եկած եմ տեսակ մը վրէժ լուծելու ուսուցիչս, իրեն գոյց տալու համար, որ հայոց պատմութիւնը իրական հողի վրայ կարելի է սորվիլ եւ ոչ թէ անպայման գիրքերով...*

Հ.- Վանաստայի պէս երկրի մը մէջ յաջողութիւններդ ստեղծել շօշափելի կրնային ըլլալ. ինչո՞ւ թեթեւ ա՛յս ճամրան. դէպի արմատներ վերադարձի փո՞րձ մը արդեօ՞ք...

*Պ.- Հիւանդութեանս ընթացքին կ'երեւի մէկ բան մը արթնցաւ, որ պէտք է բան մը ձգեմ ետեւս: Մտածեցի, որ եթէ Քանատան ծայրէ ծայր նկարեմ, տեղ մը պիտի չհասնիմ, քանի որ շատեր նկարած են գայն եւ մէկ նկարիչ աւելի՝ այդքան նորութիւն պիտի չբերէր եւ տարբերութիւն պիտի չընէր, որքան Հայաստանի եւ հայկական րոլոր գաղութներուն մասին հայ նկարիչ մը կրնար րնել: Այս հարցը կշռադատելով տեսայ, որ ահագին գործ ունիմ րնելիք Հայաստանի, Արցախի, ներքին եւ արտաքին սփիւռքեան գաղութներու, նաեւ Արեւմտահայաստանի պարագային...*

*Այդպէս էր, որ ուխտեցի նուիրուիլ հայկական արժէքներու նկարահանման գործին, այսօր այդ ուխտն է, որ կը կատարեմ:*

*Արցախը կը գտնուի պատերազմական կիձի վրայ, անիկա այսօր չատ հրատապ նիւթ մըն է. եւ ես գայն կը գտնեմ ամէնէն կարեւորը, քանի որ եթէ Արցախը իյնայ, կ'իյնան նաեւ Զանգեզուրը, Հայաստանը եւ Սփիւռքը, իմ կարծիքով, գոյատեւելու ա՛լ պատճառ չունենար: Այս հիման վրայ է, որ սկսայ Արցախի պոսթմով, որ միակը պիտի չըլլայ, նպատակ ունիմ քանի մը տարի ետք երկրորդ հատորն ալ հրատարակելու եւ Արցախը աշխարհին հրամցնելու:*

Հ.- Ի՞նչ սկզբունքով կազմած է պոսթմը:

*Պ.- Գիրքը բաժնած եմ չորս բաժիններու: Առաջինը ճարտարապետութիւնն է, գոյց տալու համար րոլորին, որ սա հայկական հող է՝ չորրորդ դարէն, Ամարասէն սկսեալ մինչեւ 19րդ դարու Ղափանչեցոց եկեղեցին: Արցախի մէջ տեսած եմ 3 մկկիթ միայն, որոնք պարսկական են: Արցախի մէջ ինչ որ նկարած եմ, լեցուն է խաչքարերով եւ եկեղեցիներով:*

*Պոսթմին երկրորդ բաժինը նուիրած եմ երկրին՝ անոր գիւղերն ու քաղաքները ծանօթացնելու նպատակով:*

*Երրորդ մասով ներկայացուցած եմ ժողովուրդն ու րնակչութիւնը՝ անոնց պայծառ դէմքերը գոյց տալու միտումով: Վերջին բաժինն ալ յատկացուցած եմ ապատագրական պայքարին:*

•

Հ.- Բայց այսպիսի նրատարակութիւն մը վրատտահարար նաեւ մեծածախս եւ հսկայական գումար կ'ենթադրէ...

*Պ.- Այո՛, անկասկած. բայց գտած եմ լուծումներն ալ: Նախ րսեմ, որ ես ո՛չ բախտախաղ խաղացող եմ, ոչ ալ խմդող եւ ծխող: Մարդիկ րնդհանրապէս նման հաճոյքներու համար մէկ կողմ կը դնեն գումար մը: Ես այդ գումարը կը տրամադրեմ պատյտներուս: Միւս կողմէ յաճախ կազմակերպած եմ ցուցահանդէսներ արցախեան եւ հայաստանեան թեմաներով եւ կոկիկ գումար մը գոյացուցած եմ, որով կը հոգամ տեղափոխութիւններուս ծախսերը: Սակայն պէտք է րսեմ, որ գիրքին տպագրութիւնը բաւական ծախսալից կր եւ իմ ուժերէս վեր է: Այս մտահոգութեամբ ալ դիմեցի Արեւելեան Ամերիկայի եւ Քանատայի թեմի առաջնորդ Մեսրոպ արք. Աշճեանին, որ րնդառաջեց ծրագիրիս, եւ հրատարակուեցաւ պոսթմը՝ իր օժանդակութեան չնորհիւ:*

Հ.- Պոսթմին օրինակներ առատաձեռն ներ Սփիւռքի բոլոր գաղութները, հաստատութիւնները եւ կեդրոնները, ինչպէս առած, որ այս մէկը կազմակերպչական մեծ ներդրում մը աւելցներով, իսկ անդին կը նշմարես եկեղեցիներ, որոնք քարուքանդ եղած են եւ խորտակուած կամ պատմութեան միայն մնացած է անունդմէ):



Աղթամարի Ս. Խաչ եկեղեցի,
Վանայ լիճ. Արեւմտեան Հայաստան

*թէ հայկական հող չէ Արցախը, իսկ մեր կատարածէ քանի մը հապար տոլարով իրենց անհիմն եւ սուտ փարոգչութեան հակագդեն է...: Ըսեմ նաեւ, որ այդ ուղղութեամբ բաւական յաջողութիւն արձանագրած ենք, եւ պոսթմը մեծ րնդունելութիւն գտած է ե՛ւ հայ մարդուն, ե՛ւ օտարներուն մօտ: Բայց այս հրատարակութիւնը միայն «մակերես»ն է ծրագրուած տակաւին լուրջ գործ ունիմ կատարելիք, որ տարիներու աշխատանքի կը կարօտի:*

Հ.- Ի՞նչ նպատակով պոսթմին գողը պարպուած է պզնիակի մը նկարով:

*Պ.- Հայրութիւն մէջ տարեդարձի մը ներկայ եղայ, այդ աղջնակն ալ այդ տան մէջ էր, պատահական նկարեցի, առանց գգացնելու: Հրեչտակի պէս աղջնակ մըն էր: Այդպոսթմին գողքը կրնայի գարպարել, րստ աւանդութեան, Գանձասարի կամ այլ վանքի մը նկարով, բայց իմ նպատակս էր այդպոսթմը նուիրել մատղաշ սերունդին, այն սերունդին, որ ծնաւ պատերազմին մէջ եւ անկէ դուրս եկաւ՝ դէպի նոր երկիր եւ ապատ հայրենիք, որ կը կառուցուի: Այդ աղջնակը ինծի համար կը խորհրդանչէ Արցախի յոյսն ու ապագան:*

Հ.- Ձեր հաւատածոյին մէջ մեծ տեղ ունի նաեւ Արեւմտահայաստանը. ի՞նչպէս հաւատամքի կրկցամբ իրագործեցիք մէկը:

*Պ.- Ինչպէս րսի, Արեւմտահայաստանը նաեւ ի՛նչպէս այն ծրագիրին մէջ, զոր ուխտած եմ իրագործել: Եղած եմ Պարսկաստան, Վրաստան եւ այլ չրջաններ: Արեւմտահայաստան եղայ իրրեւ ուխտաւոր, Մեսրոպ սրբազանի գլխաւորութեամբ: 18 հոգիանոց գրօսաչրջական խումբ մըն էինք: Բնականաբար, իրրեւ ստար եւ քանատացի, դժուարութեան չհանդիպեցանք: Ապատ էինք նոյնիսկ: պէտք է րսեմ, որ նկարեցի միայն այն վայրերը, ուր այցելելու իրաւունք ունէին գրօսաչրջիկները:*

Հ.- Ինչպիսի՞ ապրումներ ունեցաք, երբ մեր կորսուած հողերուն վրայ գամ դուք ծկ:

*Պ.- Արեւմտահայաստան հասանք, անշուշտ անցնելով Պոլիսէն, ուր գոյութիւն ունի հայկական գաղութ մը, ինչպէս գիտէք, ունէին եկեղեցի եւ դպրոց, հետեւաբար չունեցայ այն գգացումը, որ հայերը ամրողջութեամբ պարպուած են Թուրքիայէն: Առաջին չփումս եղաւ հայերու հետ, յատկապէս նորոգ վախճանեալ պատրիարքին Գարեգին արք. Գապանճեանի հետ: Յետոյ օդանաւով ուղղուեցանք դէպի Այնթապ, որ ծննդավայրը եղած է աներոջս. հետաքրքրականը այն էր, որ Այնթապի մէջ ինչ որ հրամցուեցաւ ինծի, աներոջս պատրաստածին, հրամցուցածին պէս էր, նոյն համեմներով եւ եփելու եղանակով: Ասոր կողքին կային նաեւ ցաւ պատճառող երեւոյթներ, օրինակ, երբ չուրջդ կը տեսնես որ հայկական եկեղեցիներ վերածուած են մզկիթներու (ինչ որ տակաւին տանելի է, երբ մտածես, թէ Աստուածոյ տուներ գոնէ չեն քանդած եւ կրկին վերածած են Աստուածոյ տան) մինարէ մը կամ մրգկիթ մը աւելցներով, իսկ անդին կը նշմարես եկեղեցիներ, որոնք քարուքանդ եղած են եւ խորտակ մը կամ պատ մը միայն մնացած է անոնցմէ): Ցետոյ իջանք Մուսա Լեռի չրջան, որ բաւականին հետաքրքրական էր, պատմութիւնն էր ուղղակի, բայց Վաքըֆ գիւղն էր ամէնէն տպաւորիչը, ուր կ'ապրէին աւելի քան 20 հայ րնտանիքներ, որոնք նոր եկեղեցի մը կը կառուցէին՝ իրենց ջանքերով: Հակասութիւն մը կար անշուշտ. թուրքերը մէկ կողմէ թոյլ կու տան, որ գիւղին մէջ հայկական նոր եկեղեցի մը կառուցուի, իսկ միւս կողմէ՝ մեր պատմական կոթողները քանդելու հրամանը կու տան. րնականաբար այս երեւոյթը քաղաքական խորքունի՝ իշած թուրքիոյ պետութեան: Անկէ ետք ուղղուեցանք դէպի Ատանա, յետոյ Կիլիկիոյ րերդերը լուսանկարեցինք, հոն ալ ներկայ գտնուեցանք պսակի արարողութեան մը. ամերիկահայ գոյգ մը կը կատարէր իր ուխտը՝ կիսափուլ րերդի մը եկեղեցւոյ խորանին առջեւ պսակուելով: Բան մը, որ չատ տպաւորիչ էր եւ կարծէք վերածնունդի, դէպի արմատներ վերադարձի փորձեր են ասոնք եւ բաւականին յաւ կը տրամադրեն մեզ:*

*Ցետոյ ուղղուեցանք դէպի Վան: Վանն էր, որ չատ տպաւորեց գիս, անշուշտ անցանք Տիգրանակերտէն, ուր այցելեցինք Ս. Կիրակոս եկեղեցին, որուն տանիքը փլած էր, իսկ պահակը ծնունդով հայ կին մըն էր, որուն ծնողները գոհ գացած են ջարդին, իսկ ինքզինքը մնացած էր քիւրտերուն մօտ եւ իսլամացած էր: Ինչպէս րսի, Վանը մեծ ապրեցութիւն գործեց վրաս: Սաստիկ քաչողութիւն*



Ս. Ստեփանոս Նախավկայի վանք,
Պարսկաստան

*մը կար, հակառակ որ վանեցի չեմ:*

Հ.- Ինչո՞ւ...

*Պ.- Ձեմ գիտեր. չեմ կրնար բացատրել, հակառակ անոր որ ամբողջ չրջանս մաս կը կազմէ պատմական յիշողութեանս, բայց Վանը տարբեր էր, հոգի կարծես տարրեր բան մը ունէր... Նոյն գգացումը ունեցած էի, երբ Արցախ հասած էի առաջին անգամ...: Անշուշտ Վանի գեղեցկութեան մասին խօսք չկայ, մանաւանդ երբ Վանայ լիճ կը հասնիք, կ'երթաք Աղթամարի կղզին, յետոյ կը բարձրանաք բլուրին վրայ եւ կը վերցնէք համայնապատկերը Ս. Խաչ եկեղեցիին, Վանայ լիճին, Սիփանին եւ միւս լեռներուն, չէք կրնար չսիրահարիլ այդ գեղեցկութեան:*

*Ուրեմն, յետոյ ուղղուեցանք դէպի Կարս՝ անցնելով Արարատեան դաշտէն, որ գրեթէ խոպան էր, անրնակ ու լերկ: Իսկ Տիգրանակերտէն անդին ամրողջ չրջանի րնակչութեան ջախջախիչ մեծամասնութիւնը քիւրտեր էին, եւ ո՛ր գիւղը որ մտնէինք եւ անուներ հարցնէինք, անոնք անմիջապէս կու տային վայրին հայկական անուներ, այսինքն՝ թուրքերը չէին յաջողած ամրողջութեամբ ոչնչացնել չրջանին հայկականութիւնը: Պատահեցաւ նաեւ, որ երբ կը հանդիպէինք քիւրտերու, անոնք կը քննէին մեր ձեռքին բռնած քարտէսները, որոնք պատրաստուած էին ձեռքով եւ եկեղեցիներու, կոթողներու համար X նշանը կը կրէին: Քիւրտերը կը կարծէին, որ այդ նշանները պահուած ոսկիներու վայրեր են եւ յաճախ կը հարցնէին, թէ ո՞ւր պահած ենք ոսկիները: Նոյն այդ «ապուշ» տրամադրութեամբ է որ քանդած էին խաչքարերը, փորփրած էին գերեզմանները՝ ոսկի գտնելու յոյսով:*

*Իսկ ուր որ եղանք, ինչ եկեղեցի որ այցելեցինք, կ'ապսթլինք եւ կարճ արարողութիւններ կ'րնէինք՝ ի յիշատակ բոլոր գոհուածներու հոգիներուն:*

*Երբ Կարսէն անցանք Անի, չատ տպաւորիչ տեսարանի մը դիմաց գտնուեցանք: Անին մեծ տարածութեամբ տեղ է եւ հապարներով եկեղեցի ունի, որոնք քանդուած են ու աւերուած, իսկ ինչ որ կայ, արդէն բաւականին յուզիչ է: Հոս եւս գրեթէ րնակչութիւն չկայ: Թուրքերը չատոնց հեռացած են, միայն փոքր թիւով քիւրտեր կը րնակին, որոնց համար չրջանը կարծես «անիծեալ» հող է, եւ չեն կրնար գայն հարիւր տոկոսով մշակել եւ հոն ապրիլ:*

*Այս բոլորէն ետք գգացի, որ սր մը կարելի է կերտել Ագատ, Անկախ հայրենիքը, գուցէ ոչ այնպէս, ինչպէս կ'երագենք կամ կը փափաքինք, բայց կարելի է կարգ մը չրջաններ միացնել այսօրուան Հայաստանին եւ գոյատեւել քիւրտերու եւ թուրքերու դրացնութեամբ: Յատկանչական էր իրենց վախը, որ եթէ հայերը վերադառնան, մենք ուր պիտի երթանք. կը կարծեն, թէ հայերը պիտի գան ջարդելու գիրենք...*

Հ.- Ըսեմ, թէ բնատանիքի տէր էք եւ հայր՝ երկու գաւակներու: Յանախակի ձեր նամրորդութիւնները ի՞նչպէս կը ներդաշնակէ ձեր բնատանեկան կեանքին հետ:

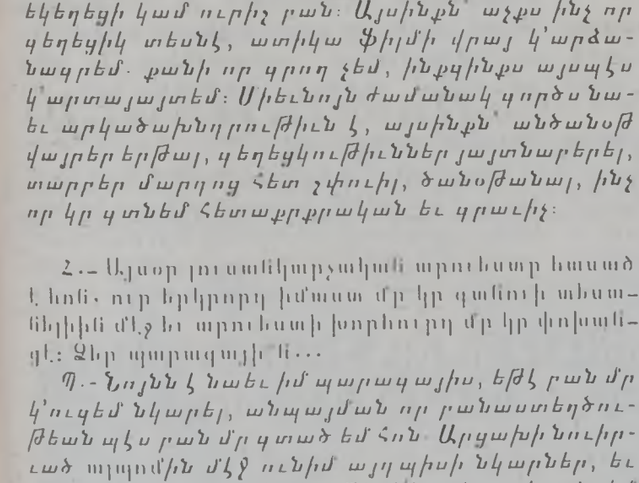
*Պ.- Այս հարցումը չատ տեղին է, որպէսզի կարենամ չնորհակալութիւն յայտնել կնոջս՝ Լեռնային, որ ոչ միայն գաւակներուս, այլեւ նոյնիսկ իմ գործիս տէր կը կանգնի. առանց իր աջակցութեան գրեթէ անկարելի պիտի ըլլար իրագործել ծրագիրներս: Լեռնան տեսնելով. վերջ*

Հարցազրոյցը վարեց՝

**Ս. Դ. ԳՐԻԳՈՐԵԱՆ**

9

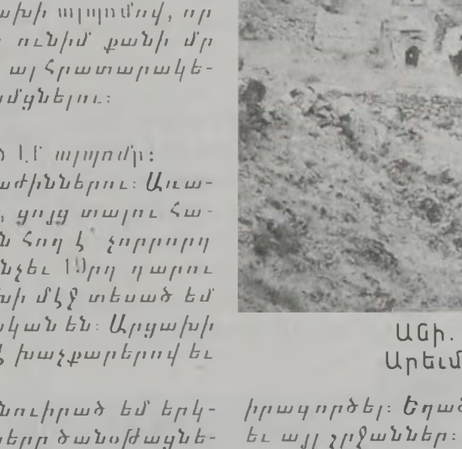
# ՀՐԱՅՐ ԲԱԶԷ ԻՐ ՈՍՊՆԵԱԿՈՎ ԿԸ ԳԾԷ ՊԱՏՄԱԿԱՆ ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՍԱՀՄԱՆՆԵՐԸ



Ս. Աստուածածին վանք, Արցախ



Անի. Կուսանաց վանք,
Արեւմտեան Հայաստան



Երեք Մանկունք Վանք. Արցախ

# Կնոջական

*ՄԵՐ ԶԱԻԱԿՆԵՐԸ ԵՒ ՄԵՆՔ*

## ԱՐԴԵՕՔ ՄԵՐ ԵՐԵԽԱՆ ԱՌՈՂՋ Է

*Ցաճախ առաջին գաւակ մը ծնող մայրերը, որոնք տակաւին պէտք եղած փորձառութիւնը ձեռք չեն բերած, հարց կու տան, թէ արդեօք իրենց խնամքին ձեւր ճի՛շդ է, արդեօք իրենց գաւակը բնական ձեւով կ՛աճի՛, եւ արդեօք փոքրիկը առո՛ղջ է: Այս մտահոգութիւնը ունեցող մայրերուն յայտնենք, թէ տագնապելու կարիք չկայ. փորձառութիւնը ժամանակի ընթացքին ձեռք կը բերուի, մինչ այդ պէտք է ուշադիր հսկել փոքրիկին, եւ նկատի առնել հետեւեալ կէտերը.-*

*Երեխան առողջ է, երբ ծնունդէն ետք, առաջին օրերուն կը ճչայ, կը քնանայ, կը ծծէ եւ կը դատարկէ աղիքները: Այս շրջանին գլուխը կը կախուի ետեւ, երբ վերցնենք պառկած տեղէն: Կը տեսնէ, բայց՝ չփոթ:*

*Մէկ ամսու.- երբ կը պառկեցնենք փորի վրայ, կզակը վեր կը բարձրացնէ: Բունսկքները կը սեղմէ: Ականջ կը դնէ ձայներուն: Աչքերով կը հետեւի առարկային, երբ կը շարժէք օդին մէջ: Դէմքը կը մատնէ դժգոհութիւնը կամ անհանգստութիւնը:*

*Չորս ամսու.- ուղիղ կը բռնէ գլուխը, երբ կը նստեցընէք ձեր գիրկը: Կը սկսի գործածել մատները, կը բռնէ, երբ կը դպչի որեւէ առարկայի: Կ՛աշխատի վեր բարձրացնել գլուխը բարձին վրայէն: Աչքերով կը հետեւի մօրը, որ կը պտտի սենեակին մէջ: Կրնայ գանագանել ձայները: Կը ժպտի ինքնարերաբար: Կարկաչելով կը ծիծաղի: Բարկութիւնը կ՛արտայայտէ դիմագիծը փոխելով: Կը ճանչնայ կաթի շիշը: Կը սկսի ճռուողել:*

**ԽՈՇԱԳԻՐ**

## ՊՐԱՍՈՎ ԹԱՐԹ



*Չորս անձի համար անհրաժեշտ է.-*

- *Փաթ ֆէօյըթէ* պատրաստ խմոր
- Չորս հատ պրաս
- Երկու հաւկիթ, առաւել՝ մէկ դեղնուց
- Գաւաթ մը թարմ սեր
- Երկու գաւաթ տաշուած *կրիւյէր* պանիր
- Քիչ մը կարագ
- Աղ, սեւ պղպեղ

*Պատրաստութեան կերպը.-*

Պրասը մաքրել, լուալ եւ կտրտել, ապա տապակին մէջ ընկոյզի մեծութեամբ կարագի կտոր մը հալեցընել եւ պրասը 5 վայրկեան մէջը դարձնել:

Խմորը ամանին մեծութեամբ բանալ, ամանին մէջ տեղաւորել, պատառաքաղով ծակծկել եւ զարնուած հաւկիթին դեղնուցով ծեփել ու փուռը փոխադրել ու 10 վայրկեան եփել:

Խորունկ ամանի մը մէջ զարնել 2 հաւկիթները, աւելցնել սերը, տաշուած *կրիւյէրը* աղ ու սեւ պղպեղը:

Պրասը շարել խմորին երեսը, վրան թափել հաւկիթով խառնուրդը եւ դարձեալ 10 վայրկեան փուռին մէջ եփել:

## ԼԵՌ ԿԱՄՍԱՐ ԵՒ ՀԱՅ ՅԵՂԱՓՈԽԱԿԱՆ ԴԱՇՆԱԿՑՈՒԹԻՒՆԸ

4

*Դաշնակցութեան կառավարման տարիներին երգիծարանին բագում անգամներ առաջարկում էին դառնալ խորհրդարանի անդամ: Սակայն Լեռ Կամսարը միշտ հրաժարւում էր՝ գտնելով, որ ամէն մարդ իր գործով պէտք է գրաղուի. գրողը՝ գրելով, քաղաքագէտը՝ քաղաքականութեամբ:*

*Ստալինեան ճամբարներից վերադառնալուց յետոյ, երբ Խորհրդային Հայաստանի բոլոր խմբագրութիւնների եւ հրատարակչութիւնների դռները փակուել էին Լեռ Կամսարի առջեւ, եւ նա, փաստօրէն, դատապարտուել էր դանդաղ գործող մոռացութեան, արտերկրի դաշնակցական մամուլը հրատարակում եւ վերահրատարակում էր իր «ապերախտ որդու» շատ գործեր:*

*Եւ որպէսզի Լեռ Կամսարի գրական արխիւը ոչնչացումից փրկուի (քանզի Ջեկան մի քանի անգամ բռնագրաւել էր այն), Հ. Յ. Դ-ն սկսում է գաղտնի բանակցութիւններ վարել գրողի հետ՝ երգիծարանի արխիւը արտասահման տեղափոխելու եւ հրատարակելու համար: Սակայն Լեռ Կամսարը հրաժարւում է՝ ասելով, որ իր գրական վաստակը պէտք է մնայ հայրենիքում:*

*1965 թուի Նոյեմբերի 22ին, երբ դադարեց բաբախել տանջահար երգիծարանի սիրտը, միայն Հայ Յեղափոխական Դաշնակցութիւնը հեռաւոր Ամերիկայում մատուցեց արժանին իր ազգի արժանաւոր գաւակին՝ հոգեհանգիստ կատարելով հայկական եկեղեցում: Մայր հայրենիքում իշխանութիւնները նոյնիսկ չնկատեցին այդ կորուստը, իսկ մահացել էր Մեծ Երգիծարան...*

Վեց ամսու.- *փորձեր կ՛ընէ նստելու՝ առանց յենարանի: Մատներով կը սեղմէ ու կը բռնէ առարկաները: Կը ծնի վախի գգացումը: Կը ճանչնայ ընտանիքի անդամներուն դիմագիծը:*



Ութ ամսու.- *առանց ուրիշի օժանդակութեան ոտքի կը կանգնի յենարան գտնելով: Գլուխը կը դարձնէ աջ ու ձախ: Կը խաղայ: Կը ժպտի՝ իր պատկերը տեսնելով հայելիի մէջ: Կ՛աշխատի գոհունակութեան ձայներ հանել:*

Տասը ամսու.- *կրնայ ոտքի կանգնիլ առանց յենարանի: Իններորդ ամիսէն սկսած՝ ինքն իր ուժով կ՛ուղղուի ու կը նստի: Գիտէ մատները ծռել ու ուղղել, բռնել ու ձգել: Սեփականացնելու գգացման առաջին նշանները: Նախանձի առաջին արտայայտութիւնը:*

Մէկ տարեկան.- *առաջին քայլերը՝ մօր ձեռքէն բռնած: Կրնայ ոտքի կանգնիլ եւ պահել հաւասարակշռութիւնը՝ քանի մը րոպէ առանց յենարանի: Կը սկսի նախընտրարար գործածել աջ ձեռքը (եթէ ձախլիկ չէ): Համակրանքի եւ սիրոյ գգացումի առաջին նշանները: Նմանցնելու փորձեր: Առաջին բառերը: Կ՛ենթարկուի պարզ հրամաններու:*

Մէկ տարեկան եւ երեք ամսու.- *կը սկսի քալել՝ մօր ձեռքէն բռնած, նոյնիսկ քանի մը քայլեր՝ առանց յենարանի: Կ՛օգնէ մօրը՝ հագնելու ժամանակ: Կ՛արտասանէ մինչեւ չորս բառ: Մանկական լեզուի առաջին փորձերը:*

Մէկուկէս տարեկան.- *կը մագլցի աթոռի վրայ, սանդուխներն ի վեր, կը վազէ դողդոջելով կամ քիչ մը պրկուած ձեւով: Դգալ կը գործածէ: Կրնայ խմել գաւաթով: Գիծեր կը քաշէ: Հինգ կամ աւելի բառ կը գործածէ: Ինքն իրեն հետ կը խօսի մանկական լեզուով: Ցոյց կու տայ քիթը, մազերը, աչքերը:*

21 ամսական.- *կը քալէ փողոցը՝ մօր հսկողութեան տակ: Կրնայ քալել նաեւ ետ-ետ երթալով: Կը սկսի դուռ բանալ: Գիտէ պահանջել ծանօթ առարկաներ: Նախադասութիւն կը կազմէ երկու բառով: Կը կրկնէ, ինչ որ կը լսէ: Ցոյց կու տայ ծանօթ նկարներ:*

Երկու տարեկան.- *կրնայ վազել, սանդուխներէն վեր կ՛ելլէ: Կրնայ աշտարակ շինել խորանարդաձեւ առարկաներով: Կը գծագրէ: Տակը չի թրջեր այլեւս գիշերը: Տան մէջ մօր գործերուն կը հետեւի օրինակելով: Կը խաղայ ուրիշ երեխայի մօտ նստած, բայց՝ ինքն իր հաշուին: Ցոյց կու տայ բագմաթիւ ծանօթ առարկաներ: Կը պատմէ, ինչ որ կ՛ընէ:*

Երկու տարեկան.- *կրնայ քալել ոտքերու ծայրերու վրայ, երբ մայրը օրինակը տայ: Կը ցատկէ երկու ոտքով՝ կանգնած տեղի վրայ: Մատիտը ուղիղ կը բռնէ մատներով: Կրնայ խաչ չինել: Աշտարակ կը շինէ ութ խորանարդով: Կը սկսի ուտել մինակ: Կը բանայ թեւով կապուած տուփեր: Անուններ եւ մականուններ կու տայ, երբ հարցնէք: Գիտէ իր անունը՝ անկախ իր մականունէն: Գիտէ, թէ ինչի՛ կը գործածուի ծանօթ առարկան:*

**ԵՐԵԽԱՆ ԱՌՈՂՋ ՉԷ**

*Երբ չի ժպտիր մէկ ամսու:*

*Երբ երկու ամսու է եւ չի կրնար աչքով հետեւիլ որեւէ առարկայի:*

*Երբ չի կրնար գլուխը ուղիղ բռնել՝ արդէն չորս ամսու:*

*Երբ չի կրնար նստիլ առանց օգնութեան եւ ատամ չունի վեց ամսու:*

*Երբ, ութ ամսու, արտասանական փորձ չի կրնար կատարել:*

*Երբ չի քալեր՝ արդէն 12-14 ամսու:*

*Երբ չի կրնար խօսիլ արդէն երկու տարեկանին:*

*Երբ բոլորովին մաքուր չէ դեռ՝ արդէն երեք տարեկանին, եւ տակը կը թրջէ կամ կ՛ադտոտէ:*

## ՊԱՀԵՑՈՂՈՒԹԻՒՆ ԵՒ ԾՈՄԱՊԱՀՈՒԹԻՒՆ

Գրեթէ բոլոր կրօնքներուն մէջ կը հանդիպինք պահեցողութեան եւ ծոմապահութեան պատուէրներուն:

Պահեցողութիւնը մասնակի հրաժարումն է ուտելիքներէ, իսկ ծոմապահութիւնը՝ բացարձակ հրաժարումը:

Պահք եւ ծոմ, տարուան մէջ որոշ օրերու յանձնարարուած են շատ հին ժամանակներէն ի վեր, քրիստոնեայ եկեղեցւոյ հայրերուն կողմէ. հաւանաբար անոնք ալ այդ սովորութիւնը փոխառած պիտի ըլլան հեթանոսական կրօնքներէն:

Բայց որքան ալ կրօնաբարոյական հիմք ունենայ այդ սովորութիւնը, ինքնին իր մէջ կը պարունակէ առողջապահական գեղեցիկ պատուէր մը, պայմանաւ որ ան ի գործ դրուի այն տեսակ մարմիններու կողմէ, որոնք իսկապէս անհրաժեշտութիւնը ունին քիչ մը հանգստանալու կերուխումներէ, խճճոյքներէ եւ շատակերութիւններէ ետք:

Ծոմապահութիւնը ոչ միայն առողջապահական պատուէր մըն է, այլ կարգ մը հիւանդութիւններու ընթացքին ան ունի նոյնիսկ բուժիչ յատկութիւն:

Հետեւաբար՝ տարին մէկ կամ երկու անգամ պէտք է հետեւիլ պահեցողութեան՝ մարմինը հանգստացնելու եւ կարգ մը հիւանդութիւններ կանխարգիլելու համար:

*ԿԻՆ ԴԷՄՔԵՐ*

## ՈՐՎ Է ԵՐԵՍՓՈԽԱՆ ՆԱՅԼԱ ՄՈՒԱՒԱԴ

*ՀԱՐՑՈՒՄ.- Երեսփոխան Մուաւատ, որպէսզի ձեզ աւելի ճանչնանք եւ ի՛նչ յիշատակներ ունիք ձեր պատգամաւորական տարիներէն:*

ՊԱՏԱՍԽԱՆ.- Յանախած եմ Պէյրութի ֆրանսախօսներու վարժարանը: Դպրոցը մեր երկրորդ տունը կը համարէինք եւ մինչեւ իսկ Պերակի օրերը կը յանախէինք գանազան ձեռնարկներու մասնակցելու համար:

Ձեռնադրուած է մանուկ պղտիկ փոխանցուած ակբր՝ Լիբանանին հանդէպ ինչպէս նաեւ՝ պրպտուցին մեր կազմակերպուած բարեսիրական ձեռնարկներու, որոնք կու գային ամրողջացնելու կրթական հարուածը ծրագիրը:



Նայլա Մուաւատ՝ ինքնավստահ եւ յանձնառու կինը

*Հ.- Ինչպիսի աշակերտ մրն էիք:*

Պ.- Փայլուն աշակերտուհի էի, մանուկ՝ լեզուական ներթերուն մէջ, կ՛տանէի բիմիագիտութիւններ եւ միւնչեւ այսօր ալ իմ ֆիզիկ ապտ մը կը զգամ գիտութեան դիմաց:

Հայրս շատ խիստ մարդ էր եւ երբեմ չէր ընդունէր, որ դասարանին երկրորդը կամ երրորդը ըլլայի: Անոր յատգոյներ կու տար պատկիներուն եւ փոխարէնը յատգոյներ կը պահանջէր:

*Հ.- Ո՞ր համալսարանը յաճախած էք:*

Պ.- Համալսարանական ուսումս սատացած եմ *Էրոյ Տէ Լիւրի* մէջ: Բայց նախեան համալսարան արձանագրուիլս, հայրս զիս եւ էդրս տարի մը Բէյմարին դրկեց, որպէսզի անգլերէնն սորվիմ:

*Հ.- Ի՞նչ կը պատմէք ձեր գգացական կեանքին մասին:*

Պ.- Ամուսնացայ 11 Փետրուար 1965ին: Առաջին անգամ Ռքնէին հանդիպեցայ Պրշարրէի մէջ, յետոյ շարունակցինք տեսնուիլ Պէյրութի մէջ, ուր ես եւ շրջանակիները կը յանախէինք: Ան իմ առաջին սէրս եղած չէ, բայց սիրահարուած ամուսնացած եմ նոր:

*Հ.- Ի՞նչ կը պատմէք ձեր գաւակներուն մասին:*

Պ.- Աղջիկս Փրանսայի մէջ համալսարանական ուսումը կը սանաւորեանց չկրցայ տարօրան ձեռ ձգել, քանի որ հօր սպասուորիւնը շատ գէշ ազդից վրան: Տարիներ համ ան ուսումը ամրողջացուց Հարվըրտի մէջ: Ներկայիս Նիւ Եորք կ՛ապրի:

Տղաս ալ համալսարանական ուսումը Փրանսայի մէջ սանաւորեանց երկու տարիէ ի վեր Լիբանան կ՛ապրի:

*Հ.- Ի՞նչ է քաղաքականութիւնը ձեզի համար:*

Պ.- Քաղաքականութիւնը իմ կեանքիս եւ համոզումներուս անբաժան մէկ տարրն է: Կը սիրեմ մարդիկը եւ կը սիրեմ գործակցիլ անոնց հետ:

Քաղաքականութեամբ կարելի է գրաղիլ որեւէ տարիքի: Քաղաքականութիւնը ընկերութեան մէկ ծրագիրն է, որ նիմնուած պէտք է ըլլայ ժողովրդավարական արժէքներու վրայ: Անիկա ամէն գնով պէտք է պահպանել, ապատութիւնը, արդարութիւնը եւ անհատներուն իրաւունքները: Ընկերութեան այս ծրագիրին մէջ ամէն մարդ դեր մը ունի խաղալու, սկսած փաստաբանէն՝ հասնելով ուսանողին: Իրեն երեսփոխան, իմ պարտականութիւնս է իրագործել այս ծրագիրը:

*Հ.- Քաղաքականութեան մարգն ներս կին մը ի՛նչ դժուարութիւններ կը դիմագրաւէ:*

Պ.- Պայմանն է, որ ժողովրդավարական կերպով մէջ կիներ իր մասնակցութիւնը բերէ. ընդհակառակն, իսկ Լիբանանի մէջ պայմանն է, որ քաղաքականութեամբ զբաղող կիներ գործնապէս փաստ իր կարողութիւններ, եանի որ քիչ կիներ տակաւին պատրաստ չէ կիսի քաղաքագէտներ ունենալու գաղափարին:

Լիբանանի մէջ քաղաքական դիրքերն ու պատուիրը որոշ բնտանիքներու մենաշնորհն են, իսկ նման քիչ կիներ ունին հասանելիութիւն քաղաքական կեանքին մասնակցելու:

Իմ պարագաս տարբեր է, եանի որ հիմնադրման նշանակութեան 1991ին, ամուսինս պատրաստ էր ինձ տալ իր ձայնը, սակայն ես չուզեցի, որ ամուսինս ինձ համար զոհողութիւն ընէ, ուստի 1992ին եւ 1996ին ընտրուեցայ: Դործակիցներս անձեր են, որոնց արդէն ծանօթ էի ամուսինիս կենդանութեան եւ ընտրուելս ալ զիս յարգելին:



Մուաւատ ամոլը՝ տակաւին երջանիկ...

*Հ.- Բացի քաղաքական ասպարէզէն, ուրիշ ի՛նչ գործունէութիւն ունիք:*

Պ.- Ձգտերս մէջ հիմնուած եմ ձեռնարհական կեդրոն մը, ուր տոքթ կը պատրաստուին բոլոր կիներուն ձեռագործ աշխատանքներու նպատակով մոռացութենէ փրկել շրջանի տեղական արուեստներն ու արհեստները եւ այդ աշխատանքները վերածել եկամուտի աղբիւրի մը:

Բացի այս կեդրոնէն, կը գրաղիմ նաեւ Մուաւատ հիմնարկով, որ դարձեալ բարեսիրական նպատակներ կը հետապնդէ, ինչպէս նաեւ կը գրաղի երիտասարդ ուժերը հաշտեցնելու, գարգացնելու եւ անոնց հասցնելու գործով: Հիմնարկը նաեւ կը գրաղի շրջանի երկրագործութեան բարգաւանման ծրագիրով:

Վերջապէս, խորհրդարանին ներկայացուցած իմ օրինի նախագիծ մը, որ կը պահանջէ, պարտադիր դարձնել երեխաներուն առնուազն միջնակարգ ուսումը:

*ԳԵՂԵՑԿԱԳԻՏՈՒԹԻՒՆ*

## ԳԵՂԵՑԿԱԳԻՏՈՒԹԵԱՆ ԼԱՒԱԳՈՅՆ ԴԵՂԵՐԸ ԿԸ ԳՏՆՈՒԻՆ ՁԵՐ ՊԱՐՏԷԶԻՆ ՄԷՋ

*Գեղեցկագիտական յաւագոյն նիւթերը միայն անուշահոտ վաճառուողին քով չեն գտնուիր:*

*Գարնան գեղեցիկ օրերուն երիտասարդութեան եւ թարմութեան դեղագիրներ կը ծագկին պարտէզներու, դաշտերու եւ անտառներու մէջ:*

●*ՍՏԵՂԻՆԸ*.- *Շերտերը կամ նրբօրէն քերոցուածը դիմակի (մասք) ձեւով գործածուելով, հիւթը իրրեւ լոգանքի ջուր եւ կամ առաւօտուն անօթի փորով խմելով՝ կը պայծառացնէ գոյնը, կը կարծրացնէ շատ թոյլ մորթերը եւ կը կծկէ անոնց ընդլայնած ծակտիկները:*

●*ՎԱՐՈՒՆԳ*.- *Օժտուած է ամոքիչ, կծկիչ (ասթրինճան) եւ սքանչելիօրէն գովացուցիչ յատկութիւններով:*

*Առտու եւ իրիկուն յաւ հասած վարունգի չերտերով մարժումներ կատարեցէք, անմիջապէս մի՛ սրբէք. վարունգը 2-3 ժամ մորթին հետ չփման մէջ պէտք է գտնուի, որպէսզի վերնամաշկը ջրոտի եւ թարմանայ:*

●*ԵԼԱԿԸ*.- *Ձգմուած ելակը երեսին վրայ 20 վայրկեան ձգելով կը ստացուի հոտաւէտ դիմակ մը: Ապա վարդի ջուրով ցօղուել երեսը. այսպէսով, խորշոմները կը բարւոքին եւ յայնցած ծակտիկները կը կծկուին:*

●*ՀԱՋԱՐԸ* (Եփած).- *Արեւահարութիւներ դարմանելու համար շատ ազդեկ սպեղանի մրն է:*

●*ԳԵՏՆԱԽՆՁՈՐԸ*.- *Հիւթը աչքերուն տակի խորշերը սքանչելիօրէն կը թեթեւցրնէ:*

* * *

*Դաշտային բոյսերէն հետեւեալները նոյնպէս գեղեցկանալու համար սքանչելի նիւթեր են: Օրինակ՝*

●*ՀԱՐՄՆՈՒԿԸ* (Քոմֆրէյ).- *Գաւաթ մը ջուրի մէջ թրջելով եւ ապա որպէս լոգանքի ջուր գործածելով՝ խորշոմները կ՛անհետացնէ եւ չոր մորթը կը փափկացնէ:*

●*ԿԱՊՈՒՏԻԿԸ* (Պլօտ).- *Օրը քանի մը անգամ գործածելով՝ սքանչելի կծկիչ մրն է: Գաւաթ մը ջուրի մէջ թրջուած (Լնֆիւզիէ) 3 կապուտիկ բաւարար է:*

●*ԵՐԻՑՈՒԿԸ* (Քամոմիլ).- *Կը հանգրուանացնէ յոգնած աչքերը եւ կը պայծառացրնէ գանոնք:*

*Երիցուկի հիւթով ջուրը նաեւ կը բանայ մաշերուն գոյնը, եթէ գանոնք յաճախակիօրէն այդ ջուրով լուանք:*

●*ՄՈՐԵՆԻՆ*.- *Անտառներու մորենին,*

8

Այս էջը պատրաստեց
ՅՈՒՇԻԿ ՄԱՒԻՍԱԳԱԼԵԱՆ

# Մարզական Մարզական

## ՖՐԱՆՍԱՅԻ ՈՍՏԻԿԱՆՈՒԹԻՒՆԸ ԿԸ ԴԻՄԷ ԿՏՐՈՒԿ ՄԻՋՈՑԱՌՈՒՄՆԵՐՈՒ

Յառաջիկայ Մոնտիալին ֆրանսացիք մտահոգ են, որ հազարաւոր ժամանողներ չվերադառնան իրենց երկիրը եւ փափաքին մնալ Մոլիէրի երկիրը:

Այս գծով, մասնակցող երկիրներէն 12ին մարզիկները պէտք ունին մուտքի արտօնագիրի: Այսպէս՝ Մարոքի, Թունուզի, Քամերունի, Նիճերիոյ, Հարաւային Ափրիկէի, Իրանի, Սէուտական Արաբիոյ, Քոլոմպիոյ, Ժամայքայի, Նուկոսլաւիոյ, Պուլկարիոյ եւ Ռումանիոյ քաղաքացիները իրենց մուտքի արտօնագիրը ստանալու համար պէտք է, որ ֆրանսական հիւպատոսարան ներկայացնեն նաեւ մուտքի տոմսերը, օդանաւի ճամբորդութեան տոմսակին կողքին:

## ՍԵԼԹԻՔԻ ՄԱՐԶԻՉ ՈՒԻՄ ԵՂՆՍԸՆ ԿՐՆԱՅ ԼՔԵԼ ԻՐ ՊԱՇՏՕՆԸ

*Սելթիք Կլասգոյի մարզիչ Ուիմ Եղնսըն անցեալ Երեքշաբթի օր յայտնեց, թէ հաւանական է, որ լքէ իր պաշտօնը, խումբին ընդհանուր պատասխանատու ձոք Պրաունի հետ տարակարծութիւն ունենալէ ետք պատճառով:*

*53 տարեկան Եղնսըն անցեալ Յուլիսին երեք տարիով պայմանագրութիւն մը ստորագրած էր: Ըստ երեւոյթին, անոր օգնական Մըրտօ Մաքլէոտն ալ դժգոհ է այս կացութենէն, եւ իր կարգին, կրնայ հեռանալ կազմէն:*

*Եղնսըն եւ Մաքլէոտ միասնաբար կրցան այս տարեշրջանին Սելթիք Կլասգոն պարապուխի դիրքի վրայ հասցնել, գրեթէ տաս տարի Կլասգօ Ռէյնճըրգին չուքին տակ մնալէ ետք:*

*Եղնսըն 1993ին հեռացած էր Քէյզնուրտէն, վիճաբանելէ ետք պատասխանատուներուն հետ: Իսկ 1994ին ան լքած էր Սէուտական Արաբիոյ ֆութպոլի ազգային խումբին մարգիչի պաշտօնը:*

*1974ի Մոնտիալին Եղնսըն փայլած էր Ռինոս Միքէլսի մեքենական «նարինջներ»ուն հետ: Կարճահասակ եւ մկանոտ՝ ան պաշտպանողական միջնապահ մըն էր՝ ագատ հարուածներով ծանօթ:*

## ՊՈՀԻՆԸՆ ՊԻՏԻ ՄԻԱՆԱՅ ՏԵՐՊԻԻ



*Պոհինըն*

Նորվեկիացի միջնապահ Լարս Պոհինըն պիտի լքէ Պլեքպըրն Ռովըրզը եւ պիտի ստորագրէ Տերպիի Քառւնթիի տմարներուն վրայ:

28 տարեկան Պոհինըն երկու տարի առաջ փոխանցուած էր Նոթինկհամ Ֆորէսթէն: Ան չկրցաւ լաւապէս հաստկցուիլ մարզիչ Հոճսընի հետ:

Պոհինըն անգլիական ֆութպոլին եւ յատկապէս լեզուին վարժ է: Ան այս տարուան Մոնտիալին նկատի առնուած է Նորվեկիոյ ազգային խումբէն ներս:

## ԵՏԵԻԷՆ ԹԵՔՂԸ ԱՐԳԻԼՈՒԱԾ



*Եթէ այս թեքըլը պատահէր յառաջիկայ Մոնտիալին, Քլինսմանի ետեւէն թեքըլ ընող յետսապահը պիտի ստանար կարմիր քարտ մը:*

Փարիզի մէջ վերջերս ՖԻՖԱի մէկ յանձնախումբը յատուկ ժողով մը գումարեց եւ որոշեց Մոնտիալին ընթացքին պաշտօնապէս արգիլուած նկատել մարգիկի մը կողմէ ետեւէն *թեքըլը*՝ մրցակիցի մը վրայ:

Ահաւասիկ հարց մը, որ կը մտահոգէ պաշտպանողական գիծերը, յատկապէս հարաւային ամերիկացի կոշտ խաղարկութեան տէր յետսապահները:

Ետեւէն *թեքըլ* կատարող մարգիկը պիտի ստանայ կարմիր *քարտ* մը:

## ԿԷՍՔՈՅՆ ՄԻԱՑԱՒ ՄԻՏՐԼՋՊՈՐՈՅԻ

*Անգլիոյ ազգային խումբին միջապահային միջնապահը՝ Փոլ Կէսքոյն, որ մաս կը կազմէ Ռէյնճրըրգի, լքելէ իր կազմը եւ երեք ու կէս տարուան համաձայնագիր մը ստորագրել Միւրլզպորոյի հետ:*

*Վերոյիշեալ փոխանցման լուրը հաստատեց Միւրլզպորոյի մարզիչ Պրայըն Ռոպսընը, բրիտանական պատկերասփիւռի կայանի մը հետ իր կատարած մէկ հարցազրոյցին ընթացքին:*

*Հակառակ անոր, որ Բրիթթըլ Փլէյնն ալ հետաքրքրուած էր 30 տարեկան Փոլով, սակայն ան նախընտրեց միանալ ազգային խումբի նախկին իր խոպրնկերոջ՝ Ռոպսընի եւ այժմ միջազգային մարզիկ Փոլ Մէրսընի:*

*Միւրլզպորօ, որ Ա. դասակարգի ախոյեանու խնան մրցումներուն կը փորձէ իւ արդիւնքներ արձանագրելով (այժմ՝ երկրորդ) վերադին բարձրանալ բարձրագոյն դասակարգ, յառաջիկայ Կիրակի օր պիտի մրցի Չելսիի դէմ, Անգլիոյ Էֆկայի բաժակի աւարտականին: Ըստ հաւանական է, որ Կէսքոյն իր մասնակցութիւնը բերէ այս մրցումին, անկասկած որ զօրացնելով իր նոր ակումբին միջնապահ դիծը:*

*Ըստ աշ հաւատի ազբիւրներու, անոր փոխանցումը Միւրլզպորոյի արժած է 5 միլիոն տոլար, սակայն երկու ակումբներուն կողմէ պաշտօնապէս ոչինչ յայտարարուած է:*

*1995-96 եղանակին Լացիօ Ռոմայէն Ռէյնճրըրգի միացած Կէսքոյն, այնպիսի պահու մը կը հետանայ Ակովթիայէն, երբ ակսած էր խնդիրներ ստեղծել, այնպէս ինչպէս պատահած էր Լացիոյի հետ: Ան բախտաւոր դարձած էր, որ պատիժ չէր առացած Սելթիքի համակիրներուն հանդէպ իր ցուցաբերած ոչ մարզամտական կեցուածքին համար:*

*Վերջին երեք ամսուան ամենակատարելագործուած ֆութպոլիստը*




Կէսքոյն

*Միջոցին, Կէսքոյն միայն մէկ անգամ 90 վայրկեան դաշտ ներկայացած էր, ինչ որ վտանգի ակած էր Անգլիոյ ազգային խումբին ներս անոր ներկայութիւնը:*

*Այդ մէկը փաստուեցաւ երէկ, երբ Անգլիոյ ազգային խումբի մարզիչ Գլէն Հոտըլ Կէսքոյնը նկատի չառաւ Զուիցերիոյ դէմ միջազգային բարեկամական մրցումին ընթացքին, թեպետ որ ան միշտ մրցումներու մասնակցելով է, որ միայն կրնայ պահել իր կազմուածքը:*

*Կէսքոյն, որ ծանօթ է «կատա» ծածկանունով, Լացիոյէն եւ Ռէյնճրըրգէն անկախ կրած է նաեւ Նիւքասըլի եւ Թոթենհամի չապիկներն ալ:*

*Անկասկած, որ Միւրլզպորօ մեծ բարիք մը կրաւ Կէսքոյնի իր կազմին միացնելով այդ ուշիմ, բայց փիս մը խնդրայարոյց, սակայն կատակասէր այս մարզիկը, ապա թէ ոչ ան որոշած էր (անցեալ Նոյեմբերին) ֆութպոլիստի իր ասպարէզը աւարտել Հոմփտընի մէջ:*

### ԱՆՈՐ ԿԵՆՍԱԳՐՈՒԹԻՒՆԸ

Ան ծնած է Կէյթսհէտի մէջ, 27 Մայիս 1967ին:

1985ին, ան առաջին անգամ ըլլալով դաշտ ներկայացած է Նիւքէսըլի շապիկով (Քուինզ Փարք Ռէյնճըրգի դէմ): 1985էն 1988ին ան 106 անգամ կրած է Նիւքէսըլի շապիկը (ախոյեանութեան իր բաժակի մրցումներուն) եւ նշանակած 22 կոլ:

18 Յուլիս, 1988ին միացած է Թոթենհամի: Նոյն տարին (Սեպտեմբեր 14ին) առաջին անգամ ըլլալով կրած է Անգլիոյ ազգային խումբին շապիկը, իսկ միջազգային իր առաջին կոլը նշանակած 26 Ապրիլ 1989ին:

Սեպտեմբեր 1992ին իր առաջին մրցումը կատարած է Լացիո Ռոմայի հետ, իսկ 1995ին միացած է Ռէյնճըրգի:

## ՏԸ ՎԻԼՏԸ ՎԵՐԱԴԱՐՁԱԻ ԱՆՏԸՐԼԷԽԹ

Պելճիքայի ազգային խումբին բերդապահը՝ Ֆիլիփ Տը Վիլտը, իր դիրքը պահելու համար ազգային խումբէն ներս, լքեց իր կազմը՝ Սփորթինկ Լիզպոնը եւ միացաւ Անտըրլէխթին: Ան երեք տարուան համաձայնագիր մը ստորագրեց իր նախկին ակումբին հետ:

Տը Վիլտը, որ 1996ին լքելով Անտըրլէխթը միացած է Սփորթինկ Լիզպոնին, երէկ տեղի ունեցած Նորվեկիոյ դէմ մրցումին նկատի չէր առնուած մարզիչ Ժորժ Լիքէնսի կողմէ:

Լիքէնս գգուշացուցած էր Տը Վիլտը՝ ըսելով, որ եթէ ան չգտնէ անցեալի իր կազմուածքը, Պրանսա մեկնելու յոյս պիտի չունենայ:

## ՃԵՐԵՄԻՍ՝ ԵՐԵՔԷՆ ՉՈՐՍ ՇԱԲԱԹ ԲԱՅԱԿԱՅ

*1860 Միւնիխի եւ Դեմանիոյ ազգային խումբին միջազգային միջնապահը՝ Ճերեմիս, որ շարք մասկիզրին ծունկի վիրաբուժութեան ենթարկուեցաւ Երեքշաբթի, չորս շարաթ պիտի բացակայի դաշտերէն. յայտնեցին անոր ակումբին պատասխանատուները:*

*24 տարեկան Ճերեմիս, որ անցեալ Նոյեմբերին Տինամոյի մէկ առաջին անգամ ըլլալով կրեց Դեմանիոյ ազգային խումբին շապիկը Հարաւային Ափրիկայի դէմ փոքրպոլի միջազգային բարեկամական մրցումին, այս եղանակի աւարտին պիտի միանայ Պայէռն Միւնիխին:*

## ՄԻՐՔՈՎԻՉ ԿՐՆԱՅ ՄԻԱՆԱԼ ԵՒՐՎԵՆԹՈՒՍԻ

Եւրվենթուսի պատասխանատուները յայտնեցին, թէ շատ հաւանական է, որ իրենց կազմին միացնեն Զորան Միրքովիչը, որ մաս կը կազմէ Աթալանթա Պերկամոյին:

Ըստ իտալական մամուլին, եւրոպական յերսապահը յառաջիկայ եղանակին կազմին միացնելու համար Եւրվենթուս Պերկամոյի պիւրի վճարէ 3.6 միլիոն փոլար:

1996ին Փարթիզան Պելկրատէն Աթալանթայի միանալէն ի վեր Միրքովիչ մաս կը կազմէ հիմնական կազմին:

Նշենք, թէ Միրքովիչով հետաքրքրուած էր նաեւ Փիորենթինա:

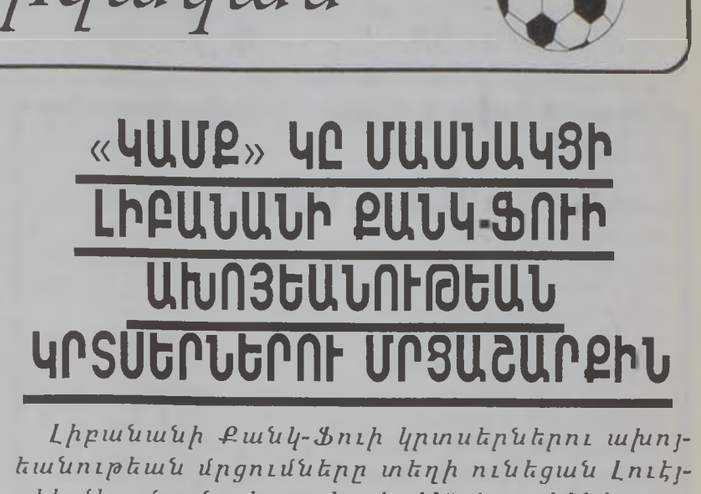
Ըստ մամուլին, Եւրվենթուս հետաքրքրուած է նաեւ Մէսի միջնապահ Ժոսլէն Պլանշարով, որու համար պատրաստ է վճարելու 4.4 միլիոն փոլար: Սակայն այս ուղղութեամբ Եւրվենթուս ոչինչ կ'ըսէ:

## «ԿԱՄՔ» ԿԸ ՄԱՍՆԱԿՑԻ ԼԻԲԱՆԱՆԻ ՔԱՆԿ-ՖՈՒԻ ԱԽՈՅԵԱՆՈՒԹԵԱՆ ԿՐՏՄԵՐՆԵՐՈՒ ՄՐՑԱՇԱՐՔԻՆ

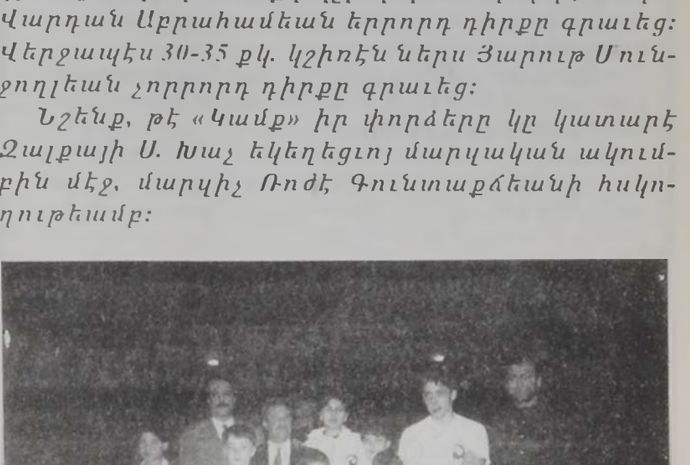
*Լիբանանի Քանկ-Ֆուի կրտսերներու ախոյեանութեան մրցումները տեղի ունեցան Լուէյզէի մէջ, մասնակցութեամբ 130 մարզիկներու:*

*«Կամք» ակումբը իր մասնակցութիւնը բերաւ երեք մարզիկներով: 20-25 քգ. կշիռի դասակարգէն ներս Տիգրան Արզումանեան առաջին հանդիսացաւ, իսկ 45-50 քգ. կշիռի դասակարգէն ներս Վարդան Աբրահամեան երրորդ դիրքը գրաւեց: Վերջապէս 30-35 քգ. կշիռէն ներս Յարութ Մունջողլեան չորրորդ դիրքը գրաւեց:*

*Նշենք, թէ «Կամք» իր փորձերը կը կատարէ Զալքայի Ս. Խաչ եկեղեցւոյ մարզական ակումբին մէջ, մարզիչ Ռոժէ Գունտաքճեանի հսկողութեամբ:*



Ախոյեանութեան մասնակցող «Կամք»ի մարզիկներն ու մարզիչները, Լիբանանի Քանկ-Ֆուի Ֆետերասիոնի նախագահ Թոնի Զայէքի (կեդրոնը), փոխ նախագահ Ալի Հայտարի (ձախին) հետ:



Մրցումէն տեսարան մը



Մասնակցող կրտսեր մարզիկները



Տիգրան Արզումանեան 20-25 քգ. կշիռէն ներս կը ստանայ ոսկի մետալը:

### «ԱԶԴԱԿ»Ի ՄԷՋ ԾԱՆՈՒՑՈՒՄԻ ՀԱՄԱՐ

Բոլոր անոնք, որոնք կը փափաքին «Ազդակ»ի մէջ որեւէ ծանուցում հրատարակել, պէտք է բնագիրը խնբագրատուն ծանուցումներու բաժանմունք հասցնեն հրատարակման թուականէն առնուազն օր մը առաջ, ՄԻՆՉԵՒ ԵՐԵԿՈՅԵԱՆ ԺԱՄԸ 5:

ՄԱՀԱԶԴԵՐԸ բացառութիւն են: Մահապդ կ'ընդունուի մինչեւ ուշ գիշեր, այնքան ատեն որ պայն հրատարակելու հնարաւորութիւն կայ:

ՈՒՇԱԴՐՈՒԹԻՒՆ

Համազգայինի «Վահէ Սեթեան» տպարանի եւ գրատան հեռաձայնի եւ ֆաքսի նոր թիւերը հետեւեալներն են՝

Հեռ. 01-241263 եւ 241264

Հեռ./ Ֆաքս 01-260329

# Մարզական

## ՆՇՄԱՐ

## «ՀԵՋԱՃԿՈՒՆ ՄԱՐԶԻԿՆԵՐ»

Չակերտեալ այս վերնագիրը, որ երեւութապես ծիծաղելի կը թուի, հեգնական ոչ մէկ բան ունի իր խորքին մէջ:

Խօսքը կը վերաբերի Հ.Մ.Ը.Մ.ի պասքեթպոլի աղջկանց խումբին:

Միջարաբական մրցաշարքի ծիրին մէջ, մէկ շաբթուան ընթացքին, Հ.Մ.Ը.Մ.ի հնգեակը կատարեց երեք մրցումներ, ֆիլիքապէս եւ մարզիկներու քանակով իրմէ շատ աւելի գերազանց խումբերու դէմ:

Երկու մրցում յաղթեց, թէեւ երկրորդը պարտուեցաւ, բայց հասաւ կիսաւարտականին:

Բնականաբար մարզական որեւէ յաջողութիւն ուրախութեան եւ հպարտութեան առիթ է: Սակայն մարզականէն անդին գացող այլ յատկանշական երեւոյթներ կան, որոնք կ'արժէ լուսաբձակի տակ առնել:

Առաջին՝ երբ կ'ըսենք «Հ.Մ.Ը.Մ.ի հնգեակը», բառացիօրէն պէտք է հասկնալ 5 մարզիկներ, որոնք առանց փոխարինուելու կատարեցին այդ 3 մրցումները: Նոյն մակարդակով փոխարինողներ չունենալը մարզական թերութիւն է. այո, բայց մենք ե՞րբ թիւ եղած ենք ամբողջ պատմութեան ընթացքին: Անպայման յաջողելու ձգտումին եւ հայո՛ւ կամքին շնորհիւ մեր հնգեակը յաջողեցաւ: Որքա՜ն ճիշդ է բանաստեղծը. «քիչ ենք, բայց հա՛յ ենք»:

Երկրորդ մրցակից կազմերը հիւրաբար Պէյրութ գտնուելով, հանգստաւէտ պանդոկներու մէջ հանգչելէ ետք է, որ կու գային մրցումի, մինչ մերինները՝ առօրեայ տաղտուկներէ, աշխատանքէ եւ համալսարանի դասերէն ետք...

Երրորդ՝ մեր աղջիկները ֆիլիքապէս տոկուն չէին: Մրցաշարքին մասնակցող խումբերու մարզիկները —բացառիկաբար— թէեւ միջահասակ, ունէին տոկուն կազմուածք, ջղուտ մարմին, արագութիւն, գնդակը բռնելու եւ «գողնալ»ու ուժ, յարձակողական ջիղ (երբեմն ալ վայրագութիւն): Իսկ մերինները ունէին հայ աղջիկները յատկանշող ամօթխածութիւն, ամչկոտութիւն, իգական քնքշութիւն: Բան մը, որ այս օրերու կարծր մարզական աշխարհին մէջ չի կրնար տեղ ունենալ:

Բայց ի՜նչ լաւ է, որ մեր աղջիկները այդ հայկական յատկանիշները պահած են:

Անպայմանօրէն ունենա՛լ յաջողելու ձգտումը, յաղթանակի կամքը, հոգ չէ եթէ այլ ազգերու պատկանողներու վիժիլ ախոյեանութիւնը, ասկայն գերազանցապէս պահել հայկական յատկանիշներ, «տիկնայք փափկասունք հայոց աշխարհին»ը, որպէսզի ճիշդ եւ միշտ հնչէ անմահ Չարենցի տողը.

«Ու Նայիրեան աղջիկների հեզակնուն պարն եմ սիրում»:

*ԹՈՐԳՈՄ*

# ԳԵՐՄԱՆԻԱ ԽՈՆԱՐՀԵՑԱԻ ՇԹՈՒԹԿԱՐԹԻ ՄԷՋ

Ֆութպոլի աշխարհին մէջ երկար ատենէ ի վեր ապատուած գագաթի մրցումը Գերմանիոյ եւ Պրազիլիոյ միջեւ երեկ գիշեր աւարտեցաւ ի նպաստ հիւր յատինական կողմին, 2-1 արդիւնքով:

Շթութկարթի մէջ կայացած մրցումին մասին ակնարկութիւն ընելը բաւական «վգալուն» պիտի թլլայ, պարզապէս այն հիմնական պատճառով, որ հպօր կազմերը երկուստեք չկրցան իրենց յատուկ բարձր մակարդակը ցուցաբերել, շատ հաւանաբար մրցումին բարեկամական բնոյթին պատճառով:

Պրազիլիացիք անակնկալօրէն բացին մրցումին հաշիւը, երբ մինչեւդ հիւրընկալ գերմանացիք ձեռք առած էին մրցումին ղեկը: Ապա, Բ. կիւահաղին, երբ երկու կազմերը յետ կարմիր քարտի (Ջէօլրր՝ Ա. կիւահաղին եւ Տունկա՝ Բ. կիւահաղին) կը մրցէին 10ական մարզիկներով, գերմանացիք նշանակեցին հաւասարութեան տրամաբանական կէտը:

Մրցումին ամէնէն յատկանշականը այն եղաւ սակայն, որ գերմանացիներուն վերապահուած վերջին վայրկեանին կու նշանակէին «մենաշնորհը» այս անգամ «դաւաճանեց» պիրենք եւ Պրազիլիա շնորհիւ Ռոնալտոյի կոչին, 88րդ վայրկեանին, վերջ դրաւ գերմանացիներուն հաւասարութեան յոյսին:

●Այլ կարեւոր երկու մրցումներու, Ֆրանսա Ուսիոյ մէջ խոնարհեցաւ 1-0 արդիւնքով, մինչ Անգլիա Զուիցերիոյ մէջ 1-1 հաւասարութեամբ բաժնուեցաւ 90 վայրկեան պայքարէն:

*Է.Ն. Պ. Է.*

## ՍԱՆ ԱՆԹՈՆԻՕ - ՔԼԻՎԼԷՆՏ ԳԵՂԵՑԻԿ ՄՐՑՈՒՄ

Է.Ն. Պ. Է.ի մրցումներուն, որոնք տեղի կ'ունենան այսուհետեւ ամէն օր, տրուած ըլլալով որ անոնք հասած են աւարտական փուլին (փլէյ-օֆֆ), տեղի ունեցաւ շատ հետաքրքրական մրցում մը՝ Սան Անթոնիոյի եւ Քլիվլէնտի միջեւ, որ 86-85 արդիւնքով աւարտեցաւ ի նպաստ հիւրընկալ կազմին: Մրցումին արդիւնքը լաւագոյնս կը ցոլացնէ անոր սուր պայքարի ընթացքը: Սան Անթոնիոյի հերոսն էր Տէյվիտ Ռոպինսըն, որ նշանակեց 27 կէտ եւ 10 *ռիպաունտ*, մինչ Քլիվլէնտի սիւնն էր լաթվիացի Ջիտրունաս Իլկուասքաս, որ նշանակեց 21 կէտ:

Երեքերորդ մրցումը, տեղւոյն կազմը 92-73 արդիւնքով յաղթեց Ֆէօնիքսի, մինչ Նիւ Եորք Նիքս իր դաշտին վրայ պարտութեան մատնեց Կոլտըն Սթէյթը՝ 88-75 արդիւնքով:

Ստորեւ՝ մրցումներուն թերնիք արդիւնքները.

| | |
|---|---|
| *Աթլանթա - Օրլանտո* | *85-73* |
| *Սան Անթոնիո - Քլիվլէնտ* | *86-85* |
| *Երեքերորդ - Ֆէօնիքս* | *92-73* |
| *Միլուոքի - Հիւսթըն* | *118-108* |
| *Ուաշինկթըն - Փորթլէնտ* | *99-87* |
| *Նիւ Եորք - Կոլտըն Սթէյթ* | *88-75* |

Լ. Ը. Խ.Ի
«ՆԱՅԻՐԻ» ՄԱՍՆԱՃԻՒՂ

## ՆԱԽԱՃԱՇ - ՀԱՆԴԻՊՈՒՄ

Տեղի կ'ունենայ Երեքշաբթի. 31 Մարտ 1998, առաւօտեան ժամը 10ին, Ն. Աղբալեան ակումբի Ս. Թովմասեան սրահին մէջ:

*ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆ*

## ԼՈՆՏՈՆԻ ՄԻՋԱԶԳԱՅԻՆ ՍԱԿԱՐԱՆ

Լոնտոնի սակարանին մէջ, դրամանիշերու փոխանակման տակը նետուելով երեկ կազմուեցաւ.

| Ամերիկեան տոլարի փոխանակման տակիրը. | |
|---|---|
| Գանատական տոլար | 1.4095 00 |
| Գերմանական մարք | 1.8264 69 |
| Հոլանտական ֆլորին | 2.0580 90 |
| Զուիցերիական ֆրանք | 1.4925 30 |
| Պելճիրական ֆրանք | 37.67 68 |
| Ֆրանսական ֆրանք | 6.1215 35 |
| Իտալական լիր | 1800.0 2.0 |
| Հաւմանական եէն | 128.81 86 |
| Շուէտական քորոն | 7.9247 47 |
| Նորվեկիական քորոն | 7.5551 71 |
| Դանիական քորոն | 6.9624 44 |
| Մէկ սրերլին | 1.6742 52 |
| ●Մէկ օնս ոսկի | 298.80 30$ |


## ԳՐԱՒՈՒԱԾ ԹՐ

ՄԱՅԻՍ 16
ՋՈՄԻ ՃԱՇԿԵՐՈՅԹ – ՊԱՐԱՇԱՆԴԷՍ
PORTEMILIO – SALLE DES ETOILES
ԿԸ ԽՆԴՐՈՒԻ ՉԽԱՉԱՁԵԻԵԼ

Կ'ՈՒԶՈՒԻՆ

●Վարպետ ադամանդաշարներ: Լաւ վճարում: Հեռ. 259264 եւ 259265:

CENTRE BIJOUX

●Առանց *խլուի* վարձու գործատեղիներ, Արաքս եւ Նոր Մարաշ թաղ: Հեռ. 258923 եւ 267913:

ՀԻՒԱՆԴԱՆՈՑ ՄՈՒՏՔԻ ՆԻՒԹԱԿԱՆ ՄՏԱՀՈԳՈՒԹԻՒՆՆԵՐԷՆ ՁԵՐԲԱԶԱՏԵԼՈՒ ՀԱՄԱՐ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԵՑԷՔ

## ԱՖՀԻԼի մօտ

●ՇՈՒԱՋԱԳՈՅՆ սակերով
●ԱՌԱԻԵԼԱԳՈՅՆ խճամբ
●Վճարման դիւրութիւններ

*Հասցէ.- Ազգային Խորհուրդի շէնք. ԱՖԷՏի կից,*
*Հեռ. 248238, 262221:*


## ԳԵՂԵՑԿԱԳԻՏՈՒԹԵԱՆ ...

6

*որ ոտքերը կը ճանկատ, սքանչելի դեղ մըն է քրտնող ոտքերուն համար:*

*Անոր 30էն 60 կրամ խաչոյր տաչտ մը ջուրի հետ խառնելով եւ ոտքերը մէջը 15 - 20 վայրկեան պահելով կարելի է դարմանել քրտինքը եւ անոր բնկերացող անպատեհութիւնները:*

●*ՄՈԹՐԻՆԸ եւ ՀՈՆԻՆ* (Սերփոլ).- *Իւղոտ մորթերու դարմանման համար սքանչելի դեղեր են. անոնց քանի կրամը պատրաստուելիք մը ջուրի մէջ թրջելով կը ստացուի սքանչելի պատրաստութիւն մը:*

*Նոյն այս հեղինակը կ'օգնէ թեփոտ մազերուն եւ կ'արգիլէ հերաթափութիւնը:*

* * *

*Բացի այս բանջարեղէններէն, պտուղներէն եւ ծաղիկներէն, պէտք չէ մոռնալ նաեւ կեդեցկութեան յատկացուն բարեկամը՝ կիտրոնը:*

* * *

*ԿԻՏՐՈՆԸ.- Սքանչելի կծկիչ մըն է մորթին ընդլայնած ծակոտիկներուն համար, բայց պէտք չէ չափազանցել անոր գործածութիւնը:*

*Կիտրոնը կը ճերմկցնէ, կը կակուղցնէ ձեռքերու կը մաքրէ եղունգները:*

*Գլուխը լուալու յատկացուած ջուրին մէջ խառնելով՝ կը փայլեցնէ մազերը: Աչքերուն մէջ մկկական կաթիլ կիտրոնի հիւթը կեդեցիկ փայլք կու տայ անոնց:*

*Ահաւասիկ՝ կեդեցկութեան նպաստող ձրի դեղագիրը մը, որ երբեք քսակին վրայ չի ձնշեր:*


## ԼՈՒՍԱՆԿԱՐՆԵՐՈՒ ՅՈՒՅԱՀԱՆԴԷՍ ՀՐԱՅՐ ԲԱԶԷ ԽԱՉԵՐԵԱՆԻ

*Բարձր հովանաւորութեամբ*
Ն. Ս. Օ. Տ. Տ. ԱՐԱՄ Ա. ԿԱԹՈՂԻԿՈՍԻ
ՄԵԾԻ ՏԱՆՆ ԿԻԼԻԿԻՈՅ

*Նուիրուած*
ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՄԷՋ ՔՐԻՍՏՈՆԷՈՒԹԵԱՆ ՊԵՏԱԿԱՆ ԿՐՕՆ ՀՌՉԱԿՄԱՆ 1700ԱՄԵԱԿԻՆ

*Կազմակերպութեամբ*
1700ԱՄԵԱԿԻ ՈՒԽՏԱԳՆԱՅՈՒԹԵԱՆ ՅԱՆՁՆԱԽՈՒՄԲԻՆ

Տեղի պիտի ունենայ Հինգշաբթի, 26 Մարտ 1998, երեկոյեան ժամը 7.30ին, Ալթիլիասի կաթողիկոսարանին մէջ:

●Ցուցահանդեսը պիտի տեւէ միւնչեւ երկուշաբթի, 6 Ապրիլ:

*ՀՐԱՒԷՐ*

ԴԱՄԱՍԿՈՍԻ
## ՀԿՄ. ՔՆԱՐ ԵՐԳՉԱԽՈՒՄԲԸ ՄԵՐ ՄԷՋ

Խմբավարութեամբ՝
ԺԻՐԱՅՐ ԱԼԹՈՒՆԵԱՆԻ

Կիրակի 29 Մարտ 1998, կէսօրէ ետք ժամը 6ին ՀԿՄ.ի Արարատեան սրահին մէջ:

Հովանաւորութեամբ՝
ԱՐՀԻ. ՄԱՆՈՒԷԼ ԵՊՍ. ՊԱՊԹԱԳԵԱՆԻ
Պատրիարքական փոխանորդ Պէյրութի թեմին,

Նախագահութեամբ՝
ՏԷՐ ԵՒ ՏԻԿԻՆ ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ ՖԱՐԱՃԵԱՆԻ

Կազմակերպութեամբ՝
ՀԿՄ-ԵՐԻՏԱՍԱՐԴԱԿԱՆԻ, ԷՇՐԱՖԻԷ
Հրաւէրով՝
ՊԷՅՐՈՒԹԻ «ԿՌՈՒՆԿ» ԵՐԳՉԱԽՈՒՄԲԻՆ


## ՍԱԿԱՒԱՆ

*Պէյրութի սակարանին մէջ օտար դրամանիշերու փակման սակագիները հետեւեալներն էին երէկ.*

| | |
|---|---|
| Սուրիական ղրուշի | 32.64 - 34.68 լ.ո |
| Իրաքեան տինար | 50.00 - 51.00 լ.ո |
| Պահրէյնեան տինար | 4035.77 - 4039.81 լ.ո. |
| Քուէյթեան տինար | 4985.00-4989.00 լ.ո |
| Յորդանանեան տինար | 2140.54-2144.58 լ.ո |
| Ա. Մ. Էմիրութեանց տիրհամ | 412.63 - 416.67 լ.ո |
| Սէուտական ռիալ | 403.10 - 407.10 լ.ո |
| Օմանեան ռիալ | 3653.82 -3657.86 լ.ո |
| Քաթարեան ռիալ | 415.25 - 419.29 լ.ո |
| Եգիպտական կինէ | 446.28 - 450.32 լ.ո |
| Անգլիական սթերլին | 2545.76 - 2549.80 լ.ո |
| Գերմանական մարք | 829.72 - 833.76 լ.ո |
| Հոլանտական ֆլորէն | 734.19 - 738.21 լ.ո |
| Ֆրանսական ֆրանք | 245.28 - 249.37 լ.ո |
| Զուիցերիական ֆրանք | 1017.61 - 1021.65 լ.ո |
| Պելճիքական ֆրանք | 38.10 - 42.60 լ.ո |
| Դանիական քորոն | 216.21 - 220.10 լ.ո |
| Շուէտական քորոն | 187.89 - 191.93 լ.ո |
| Նորվեկական քորոն | 7.80 - 11.84 լ.ո |
| Թրքական լիրա | 0.0065 - 0.0085 լ.ո |
| Կիպրական ֆունտ | 2848.86 -2852.88 լ.ո |
| Իտալական հազար լիր | 848.00 -852.00 լ.ո |
| Ճափոնական հազար եէն | 11072- 11076 լ.ո |
| Աֆրիկեան հազար ֆրանք | 2478.00 - 2482.00 լ.ո |
| Ամերիկեան տոլար | 1517.00 - 1526.50 լ.ո |
| Գանատական տոլար | 1067.14 - 1071.18 լ.ո |
| Աւստրալիական տոլար | 1017.24 -1021.28 լ.ո |

● ՈՍԿԻ

| | |
|---|---|
| Անգլիական մէկ ոսկի | 122.000 - 132.000 լ.ո |
| Իրանեան մէկ ոսկի | 112.000 - 122.000 լ.ո |
| Օմանեան մէկ ոսկի | 97.000 -100.000 լ.ո |
| Մեջիտիական փեսոս | 540.000 - 550.000 լ.ո |
| Մէկ քիլոկրամ ձոյլ ոսկի | 14.100.000 - 14.600.000 լ.ո |
| Մէկ օնս ոսկի | 297.14$ - 299.18 $ |
| Մէկ օնս արծաթ | 6.43 $ - 6.47 $ |

● ՍՈԼԻՏԷՐԻ ԲԱԺՆԵԹՈՒՂԵՐ

| | Գինի Ա. ճշդում | Գինի Բ. ճշդում |
|---|---|---|
| Ա. կարգի բաժնեթուղթ | 11 1/2 | 11 1/2 |
| Բ. կարգի բաժնեթուղթ | 11,875 | 11,875 |

## ՊԷՅՐՈՒԹԻ ՆԱՒԱՀԱՆԳԻՍՏ

*ՆՈՐ ԺԱՄԱՆԱԿ ՆԱՒԵՐ*

| ԱՆՈՒՆ | ՆԱՒԱՄԱՏՈՅՑ | ԲԵՌ (ԹՈՆ) | ԳՈՐԾԱԿԱԼՈՒԹԻՒՆ |
|---|---|---|---|
| Ճիւլի Կրիճիս | 10 | 3350 այլազան | Քրքտահի |
| Ամիր-Ա | 11 | 1000 շուշմայ | Իթթիհատ |
| Պատրը Մուսթաֆա-3 | 9 | 250 արջառ | Պրբժաուի |
| Քափի Սփիր | 14 | 1600 այլազան | Ժիֆօ |
| Տայոդուլարի-1 | 11 | 1000 երկաթ | Պատրը |
| Փոր Սայիտ | 13 | 3000 այլազան | Մէթոլ |
| Նեպոլյա Քորսիքա | 14 | 1890 այլազան | Նէշրնալ |
| Նուր Հասան | 11 | 2000 երկաթ | Պատրը |
| Օշիա Էքսփրէս | 11 | ինքնաշարժներ | Թապէթ |
| Ռուպա | 10 | 400 փայտ | Եունայթըտ |
| Աքանտարպուրկ | 9 | 644 այլազան | Հիլտ |
| Սոնա-3 | 6 | 1200 այլազան | Ալ Ֆիլ |

*ՄԵԿՆԱԾ ՆԱՒԵՐ*

Աքանտարպուրկ, Օշիա Էքսփրէս, Քափի Սփիր, Պատրը Մուսթաֆա-3, ճիւլի Կրիճիս, Սթոյքոփեւ, Պէյ Սթրէյտըր, Պէյ Թրէյտըր, Վերա-1, Զահէր-5, Նավլիք, Սիքրոս, Քարամ Ալլա, Թարէք-1, Խալիֆա-1:

*ՍՊԱՍՈՒՈՂ ՆԱՒԵՐ*

| ԱՆՈՒՆ | ՄԵԿՆԱԿԷՏ | ԲԵՌ (ԹՈՆ) | ԳՈՐԾԱԿԱԼՈՒԹԻՒՆ |
|---|---|---|---|
| Ռիվըր Էֆկէնիա | Սուէդ | բեռնաւորուելու | Ասիմար |
| Պալթինըր | Պիրէա | 2304 այլազան | Սիմրն |
| Պէյ Ամպըր | Լիմասոլ | 2592 այլազան | Սիմրն |
| Ատրիաթիք Սթար | Իսթանպուլ | 1050 այլազան | Մըքքաուի |
| Պրատր | Աղեքսանդրիա | 750 բանջարեղէն | Ապու Ռըժէյլի |
| Փոլա | Աղեքսանդրիա | 800 բանջարեղէն | Ատըմ |
| Շրրուք-1 | Փոր Սայիտ | 300 բանջարեղէն | Պատրը |
| Ալֆի-Քիր | | մարտանաւ | Սի Սփիտ |

## ՄԱՀԱԶԴ

*Տէր եւ տիկին Յովսէփ Աչճեան եւ զաւակունք*
*Տէր եւ տիկին Աւետիս Պարտպցճեան եւ զաւակունք*
*Տէր եւ տիկին Խաչիկ Մուրատեան*
*Տէր եւ տիկին Յակոբ Աչճեան*
*Տէր եւ տիկին Սիմոն Վարպետեան*
*Յովակիմեան բնտանիք*
*Մանոսեան բնտանիք*
*Գանթարճեան բնտանիք*
*եւ համայն ազգականներ կը գուժեն իրենց մօր, մեծ մօր, մօրաքրոջ եւ հարազատին՝*

ԷԼԻԶԱ ԱՉՃԵԱՆԻ
(ծնեալ՝ ՅՈՎԱԿԻՄԵԱՆ)

*մահը, որ պատահեցաւ Չորեքշաբթի, 25 Մարտ 1998, աւաւօտեան ժամը 10ին, յետ կարճատեւ հիւանդութեան:*

*Յուղարկաւորութեան արարողութիւնը պիտի կատարուի այսօր՝ Հինգշաբթի, 26 Մարտ 1998, կէսօրէ առաջ ժամը 11ին, Նոր Մարաշի Ս. Քառասնից Մանկանց եկեղեցւոյ մէջ, ուրկէ հանգուցեալին մարմինը պիտի փոխադրուի Պուրճ Համուտի Ակպային գերեզմանատունը:*

●Ներկայս ընդունիլ իրրեւ մահագդ:

●Յաւակցութիւնները կ'ընդունուին Հինգշաբթի 26 եւ Ուրբաթ 27 Մարտին, իր զաւկին Յովսէփ Աչճեանի բնակարանը, երեկոյեան ժամը 6է 10:

5

# ՀՐԱՅՐ ԲԱԶԷ ԻՐ ՈՍՊՆԵԱԿՈՎ ԿԸ ԳԾԷ...

*բածնունդս եւ հայութեան համար տարած աշխատանքս՝ մեր ընտանիքը բացակայութեանս հաւասարակչռելու ծանր բեռը սիրայօժար կերպով առած է վրան։*

*Հ.– Ձեր յուսամկարները կը սաորագրէ Հրայր Բագէ։ Բագէն արեւմտահայերէն ունի՞ ձեր անուան կցուած։*

*Պ.- Երբ տակաւին Լիբանան էի եւ դպրոցական, ինչպէս՝ դասընկերներս, ես ալ ունէի նամակագրութեան ընկերուհի մը՝ Ամերիկայէն։ Օր մը գրած էր, որ «Հրայր» անունը չեմ կրնար հնչել, յաւ կ'ըլլայ, որ աւելի դիւրին ծածկանուն մը գտնես։ Բագէն իմ ամէնէն սիրած թռչունս է, քանի որ գիտէ թիւրախոր, բարձրէն թռչիլ կը սիրէ եւ այլն։ Անկեղծութիւն ալ՝ ամէ՛ն, որ դիւրին կը հնչուի։ Անկէ ետք սկսայ ամէ ստորագրել նամակներս։ այդպէս անիկա մաս կազմեց անունիս, նոյնիսկ՝ պաշտօնական ստորագրութիւններուս մէջ։ Հրայր Բագէին ալ պատմութիւնը այս է։*

*Հ.– Ձեր Լիբանանի այցելութիւնը ի՞նչպէս իրագործուեցաւ եւ ի՞նչ ծրագիրներ ունէիք։*

*Պ.- Այս առիթով նախ կ'ուզեմ իմ խորին երախտագիտութիւնս յայտնել Արամ Ա. վեհափառին, որ ինծի առիթը ընծայեց մօտաւորապէս 14 տարուան բացակայութենէ ետք վերադառնալ Լիբանան՝ յուցահանդէսի ծրագիրով։ Ինչպէս գիտէք, Արցախի նուիրուած յուցահանդէսին բացումը տեղի պիտի ունենայ Հինգշաբթի, 26 Մարտին, կաթողիկոսարանին մէջ։ Պիտի ցուցադրուին 34 մեծադիր լուսանկարներ, ծրագիրիս մաս կը կազմեն նաեւ հայկական վարժարաններու շրջուն այցելութիւնները՝ սահիկներու ցուցադրութեան համար։ Յետոյ մէկ չարաթով պիտի մեկնիմ Հայաստան եւ Արցախ, որոնք ինծի համար արդէն մէկ ամրողջութիւն են, պիտի երթամ մա՛նաւանդ լիցքաւորուելու նպատակով...*


## ՀՈԳԵՒՈՐ ՀԱՄԵՐԳ

*Բարձր հովանաւորութեամբ*
Ն. Ս. Օ. Տ. Տ. ԱՐԱՄ Ա. ԿԱԹՈՂԻԿՈՍԻ
ՄԵԾԻ ՏԱՆՆ ԿԻԼԻԿԻՈՅ

*Նուիրուած*
ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՄԷՋ ՔՐԻՍՏՈՆԷՈՒԹԵԱՆ
ՊԵՏԱԿԱՆ ԿՐՕՆ ՀՌՉԱԿՄԱՆ 1700ԱՄԵԱԿԻՆ

*Կազմակերպութեամբ*
1700ԱՄԵԱԿԻ ՈՒԽՏԱԳՆԱՑՈՒԹԵԱՆ
ՅԱՆՋՆԱԽՈՒՄԲԻՆ

*Կատարողութեամբ*
ԿԱԹՈՂԻԿՈՍԱՐԱՆԻ «ՇՆՈՐՀԱԼԻ»
ԵՐԳՉԱԽՈՒՄԲԻՆ

*Ղեկավարութեամբ*
ՀՈԳՇ. Տ. ՊԱՐԹԵՒ ԱԲՂ. ԿԻՒԼԻՒՄԵԱՆԻ

Տեղի կ'ունենայ Ուրբաթ, 27 Մարտ 1998, երեկոյեան ժամը 8.30ին, Անթիլիասի կաթողիկոսարանի Ս. Գրիգոր Լուսաւորիչ Մայր տաճարին մէջ։

*ՀՐԱՒԷՐ*



## ԾԱՆՈՒՑՈՂՆԵՐՈՒ ՈՒՇԱԴՐՈՒԹԵԱՆ

«Ազդակ»ին ջազգային կամ առեւտրական ծանուցումներ նրատարակել փափաքողները կը խնդրուի ծանուցումին բնագիրը ընթեռնելի գիրով (հաստատութեանց պարագային՝ նախընտրաբար պաշտօնական թուղթի վրայ, եւ հաստատուած) ներկայացնել «Ազդակ»ի ծանուցումներու գրասենեակը։


# ՄԱՀԱԶԴ

*Սարգիս, Լուսին, Մարիա, Նորա Ապունայեաններ*
*Տէր եւ տիկին Արրահամ Գալայճեան*
*Տէր եւ տիկին Սարգիս Կիւլվարդեան եւ գաւակունք*
*Ապունայեան ընտանիք*
*Այնկճեան ընտանիք*
*Գասապեան ընտանիք*
*Հայրապետեան ընտանիք*
*Եուսկֆեան ընտանիք*
*եւ համայն ազգականներ կը գուժեն իրենց մօր, մեծ մօր եւ աներմօր՝*

ՍԻՐՎԱՐԴ ԱՊՈՒՆԱՅԵԱՆԻ
(ԾՆեալ՝ ԿԻՒԼՎԱՐԴԵԱՆ)

*մահը, որ պատահեցաւ Երեքշաբթի, 24 Մարտ 1998, կէսօրէ ետք ժամը 4ին, իր բնակարանին մէջ, յետ կարճատեւ հիւանդութեան։*

*Յուղարկաւորութեան արարողութիւնը կատարուեցաւ Հինգշաբթի, 25 Մարտ, կէսօրէ ետք ժամը 3ին Հայ Կաթողիկէ Ս. Փրկիչ եկեղեցւոյ մէջ, ուրկէ հանգուցեալին մարմինը փոխադրուեցաւ Պուրճ Համուտի Հայ Կաթողիկէ գերեզմանատունը։*

• Ներկայ ըլլալու իրրեւ մաճագդ։
• Յատկութիւնները կ'ընդունուին հանգուցեալին բնակարանը, Նիւ Ժըսէյտէ, Ափունայեան շէնք («Հորիզոն») 7րդ յարկ, Հինգշաբթի 25, Ուրբաթ 26 եւ Շաբաթ 27 Մարտին։

# ՀՈԳԵՀԱՆԳԻՍՏ

*ՀԱԼԷՊ* *ՀԱԼԷՊ*

ԱՆԻ ԻՖԱՏԵԱՆի մահուան Ա. տարելիցին առիթով, հոգեհանգստեան պաշտօն պիտի կատարուի Կիրակի, 29 Մարտ 1998, Հալէպի Ս. Գրիգոր Լուսաւորիչ եկեղեցւոյ մէջ (Մէյտան), յաւարտ Ս. Պատարագի։

---

ԱՐՈՒՍԵԱԿ ՃՈՋԱԶԵԱՆի մահուան քառասունքին առիթով, հոգեհանգստեան պաշտօն պիտի կատարուի Կիրակի, 29 Մարտ 1998, Նոր Մարաշի Սրբոց Քառասնից Մանկանց եկեղեցւոյ մէջ, առաւօտեան ժամը 8.30ին։

---

ԷԼԻԶԱ ԱԼԵՔՍԱՆԵԱՆի մահուան քառասունքին առիթով, հոգեհանգստեան պաշտօն պիտի կատարուի Կիրակի, 29 Մարտ 1998, Նոր Մարաշի Սրբոց Քառասնից Մանկանց եկեղեցւոյ մէջ, առաւօտեան ժամը 8.30ին։


Հ.Բ.Ը.Մ. - Հ.Ե.Ը. ՎԱՀՐԱՄ ՓԱՓԱԶԵԱՆ ԹԱՏԵՐԱԽՈՒՄԲ

## «ՏԻԿՆԻԿ-ԹԱՏՐՈՆ»

*ՅԱԿՈԲ ԱՐԱԼԵԱՆԻ*

# ԱՂՈՒԷՍՆ ՈՒ ԱՂԱՍԻՆ

Երաժշտախառն ներկայացում

Բեմադրութեամբ՝
ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՊԵՏԱԿԱՆ ՄՐՑԱՆԱԿԻ ԳԱՓՆԵԿԻՐ
ԱՐՏԱՇԵՍ ՅՈՎՀԱՆՆԷՍԵԱՆԻ

Յ. Տէր Մելքոնեան թատերասրահին մէջ՝
Ուրբաթ, 27 Մարտ 1998, երեկոյեան ժամը 8.30ին (Կալա)։
Շաբաթ, 28 Մարտ 1998, ցերեկոյթ ժամը 4.30ին եւ երեկոյթ ժամը 7.30ին։
Կիրակի, 29 Մարտ 1998, ցերեկոյթ ժամը 4.30ին եւ երեկոյթ ժամը 7.30ին։



CAESAR'S PALACE

## ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՃԱՇԱՐԱՆ
WHITE CAESAR'S PALACE

ԱՄԷՆ ՈՒՐԲԱԹ ԳԻՇԵՐ
GREEK NIGHT

Մասնակցութեամբ
ՊՈՒԶՈՒԿԻՄ ՀԱՅԿՈՅԻ
ԵՒ ԻՐ ՆՈՒԱԳԱԽՈՒՄԲԻՆ

Ընտանեկան խանդավառ մթնոլորտ եւ ճոխ յայտագիր։
Հայերէն, յունարէն եւ արաբերէն երգերով ելոյթ կ'ունենայ սիրուած երգիչ

ՎԱՐԴԱՆ ՏԷՐ ՍԱՐԳԻՍԵԱՆ
ՎԱՐԴԱՆԱԶԻ՝ իր նուագախումբով

Եւրոպական երգերով ելոյթ կ'ունենայ երգչուհի
ՄԱՐԻԱ

• 24 տեսակ աղանդեր, օղի եւ խորոված։
• ՇԱԲԱԹ ԳԻՇԵՐ, ՍԱԿ 1 ԱՆՁԻ 20 ՏՈԼԱՐ։
• ԿԻՐԱԿԻ ԿԷՍՕՐԻՆ, ՍԱԿ 1 ԱՆՁԻ 15 ՏՈԼԱՐ, ՓՈՔՐԵՐՈՒՆ ԿԷՍ ԳԻՆ։
• ԻՆՉՊԷՍ ՆԱԵԻ ՃԱՇ՝ ԸՍՏ ԱՊՍՊՐԱՆՔԻ։

Ճաշարանս տրամադրելի է անհատական եւ միութենական խրախճանքներու։

Մանրամասնութեանց եւ տեղեր ապահովելու համար հեռաձայնել՝ 406736 (ճաշարան), 03-828232 (պր. Ժորժ Քուտսի) եւ 03-265475 (Արամ Սարգիսեանի)։


## Կ'ՈՒԶՈՒԻՆ

• Ապահովագրական ընկերութեան մը համար, ուսեալ եւ ներկայանալի երիտասարդ - երիտասարդուհիներ, ապահովագրութիւն ծախելու փորձառութեամբ։ Հեռաձայնել 03-666903 թիւին։


STUDIO
Lantern

• Կը ստանձնէ ուրախ առիթներու video նկարահանումներ եւ passporth գունաւոր լուսանկարահանումներ։

Հեռ. 01-266866 եւ 03- 288852


## ԳՐԱՒՈՒԱԾ ՕՐ

2 ՄԱՅԻՍ 1998
ՃԱՇԿԵՐՈՅԹ - ՊԱՐԱՀԱՆԴԷՍ
ԱԶԳ. «Գ. ՉԱՔԱԼՊԱՇԵԱՆ-ԹՈՐԳՈՄԵԱՆ» ՎԱՐԺ.

*ԿԸ ԽՆԴՐՈՒԻ ՉԽԱՉԱՁԵՒԵԼ*

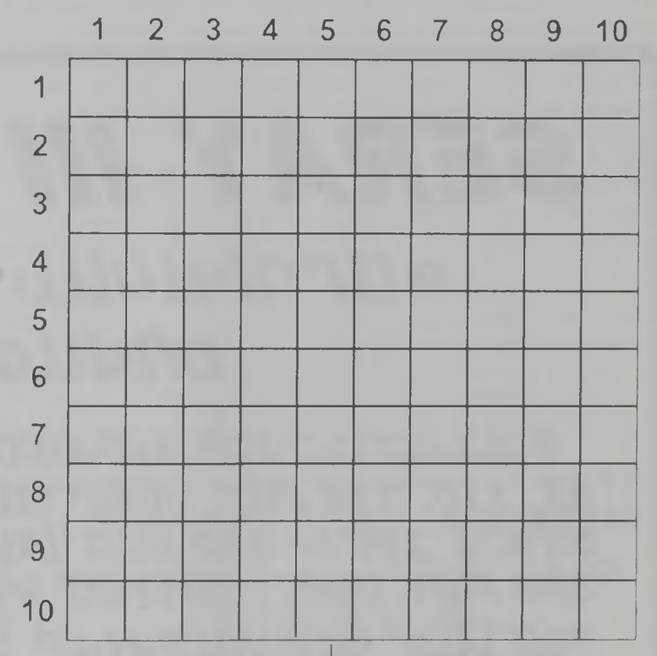
## ԿԸ ՆՈՒԻՐԵՆ

• Լ.Օխի «Աշխէն» մասնաճիւղի կազմակերպած մինիլիճի ձեռնարկին, որ տեղի ունեցաւ 17 Մարտ 1998ին, *Բասքր Ալ Մուֆարա*»ի մէջ, եղած են հետեւեալ նուիրատուութիւնները.–

Ս. Քառասնից Մանկանց եկեղեցւոյ տիկնանց վարչութիւն 100.000 լ.ո., Ս. Քառասնից Մանկանց վարժարանի ծնողական խորհուրդ 100.000 լ.ո., Լ. եւ Ս. Յակոբեան Ռալֆի տիկնանց վարչութիւն 60.000 լ.ո., Լ.Օխի Ալիքեան մասնաճիւղ 50.000 լ.ո., Լ.Օխի Արագած մասնաճիւղ 50.000 լ.ո., Լ.Օխի Ռուպինա մասնաճիւղ 50.000 լ.ո., Լ.Օխի Շուշանիկ մասնաճիւղ 50.000 լ.ո., Վարիսի Զաքիեան 100.000 լ.ո., բնիկներ Պէյրութէն Զարմիկ Թէրկէյեաններ 100.000 լ.ո., բնիկ. Միրան Խաչէրեան 50.000 լ.ո., ազգային մը 50.000 լ.ո., բնիկ. Մարալ Քէօլէեան 50.000 լ.ո., բնիկ. Յասմիկ Գալուստեան 50.000 լ.ո., բնիկ. Փերուզ Գրիգորեան 20.000 լ.ո., ազգային մը 50.000 լ.ո., Մարիամ Տէմիրճեան 20.000 լ.ո., անդամակիցներէ հաւաքուած գումար 153.000 լ.ո., Ազդու Տապիկն պրն. Բաֆֆի Տէր Պօղոսեան 100$, Փաուլոս Գալուստեան 50$, փոքրիկ Լիա Պէօնիճեան 25$, բնիկ. Անահիտ Մկրտիչեան 20$, ազգային մը 10$, ազգային մը 10$։

## ԽԱՉԲԱՌ ԹԻՒ 3934

Պատրաստեց՝ Տ. Մ. ԱՂԱՋԱՐԵԱՆ

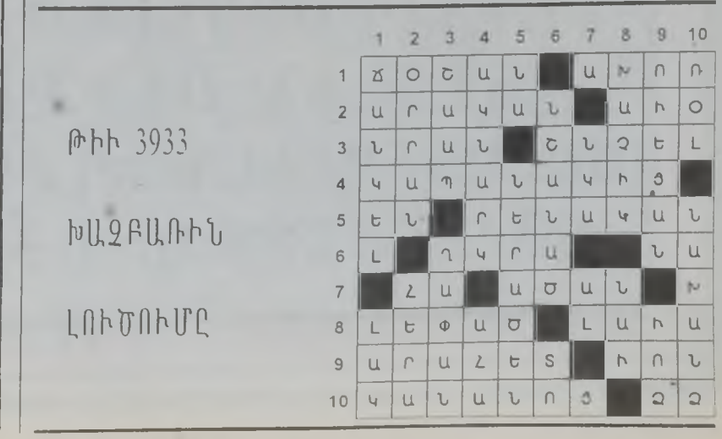


ՀՈՐԻԶՈՆԱԿԱՆ

1. Պրպտող, հետաքրքրուող - Նոսր փետուրներով հաւապկի։
2. Առաւօտեան ցօղ - Կշիռ ունեցող։
3. Շարք (հակ.) - Բիւգանդ Եդիայեանի ծննդավայրը։
4. Իգական անուն - Սկաւտ։
5. Կրկնուած բադաձայններ - Պտղատու թուփ մը (որուհիչ յօդով)։
6. Բնութեան ուժեր։
7. Մահիճի գլխակողմ (հակ.) - Ադամանդ - 420։
8. Կգակին - Յետոյ։
9. Հոյլ, խումբ - Ասիական երկիր։
10. Ընտիր - Օփերայի երգչուհի Լուսին։

ՈՒՂՂԱՀԱՅԵԱՑ

1. Անակնկալ, յանկարծական։
2. Յղկուած - Լպուտի ապեղ։
3. Անասունի մակ (հակ.) - Անվերջ՝ բնդհանուր տեսուչ։
4. Այրուբենէն - Կեդծ ճարտարարան։
5. Նոր տարի - Ստացական ածական։
6. Բանաստեղծ Վահան։
7. Տաւի մը անունը - Գրական ստեղծագործութիւն - Էական բայէն։
8. Գլուխը կախ նիրհել - Արական անուն։
9. Վախկոտ - Ուսեստեղէն։
10. Ձայնակից կիրեր - Ա. Մ. Նահանգներէն։



ԹԻՒ 3933

ԽԱՉԲԱՌԻՆ

ԼՈՒԾՈՒՄԸ

## ՌՈՒՍԻՈՅ ԵՐԻՏԱՍԱՐԴ ՎԱՐՉԱՊԵՏԸ ԽՈՉԸՆԴՈՏՆԵՐՈՒ ԿՐՆԱՅ ՀԱՆԴԻՊԻԼ

*ՄՈՍԿՈՒԱ, 25 (ՌՈՅԹԸՐՋ).- Ռուսիոյ Պետական Տումային նախապահր Զուրեքչարթի օր յայտնեց, որ առաժամեայ վարչապետ Սերգէյ Քիրիյենքօ մեծ խոչընդոտներ պիտի դիմագրաւէ իրրեւ վարչապետ րնդունուելու համար:*

*Կենաւոի Սելեզնիով րսաւ, որ Քիրիյենքօ պրեթէ անծանօթ է, բնաւ կառավարիչ չէ եղած եւ տնտեսական մարգին մէջ որեւէ փորձառութիւն չունի Ռուսիոյ տնտեսութիւնը վարելու համար: Ան յայտնեց, որ այս բոլորը մեծ խոչընդոտներ պիտի րլլան, եթէ առաջարկուի, որ Քիրիյենքօ վարչապետութեան պաշտօնը ստանձնէ:*

*Երկուշաբթի օր, Ռուսիոյ Նախապահ Պորիս Ելցին ամրողջ կառավարութիւնը պաշտօնագրկած էր Քիրիյենքոն առաժամեայ վարչապետ նշանակելով եւ անկէ պահանջելով, որ նոր կառավարութիւն կազմէ:*

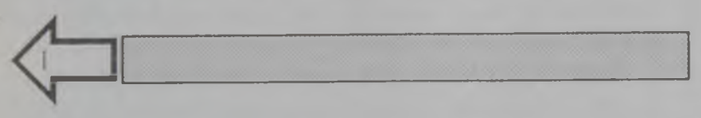
*Ուժանիւթի նախկին նախարարը (35 տարեկան) արդէն սկսած է խորհրդակցութիւններ ունենալ: Ելցին յստակ դարձուցած է, թէ պաշտպանութեան եւ արտաքին գործոց նախարարները իրենց պաշտօնները պիտի պահեն:*

*Զուրեքչարթի առաւօտուն, ռուս համայնավարները յայտնած էին, թէ նոր կառավարութեան գօրավիգ պիտի չկանգնին, եթէ անիկա ընթացք չփոխէ:*

*Համայնավար ղեկավար Կենաւոի Զիւկանով Քիրիյենքոյի հետ տեսակցութեան մր ընթացքին պահանջած է, որ նոր կառավարութիւնը ժողովուրդին վստահութիւնը վայելող կառավարական ընկերակցութիւն մր րլլայ:*

*Կրեմլին մերժած է այդ պահանջը՝ րսելով, որ կառավարութիւնը արհեստավարժներու խմբակ մր պէտք է րլլայ:*

## ՌՈՊԷՐԹ ՔՈՉԱՐԵԱՆ ՊԻՏԻ...



*րագային, Ռոպէրթ Քոչարեան արտաքին ճնշումներուն դէմ պիտի չդրժեցրէ իր նախորդին պարտուղղական քաղաքականութիւնը, սակայն Քոչարեան ոչ թէ պատերագմի, այլ փոխադարձ գիջումներու կողմնակից է: Ան ընդգծեց, որ ներկայ խաղաղութիւնը հիմնուած է այն իրողութեան վրայ, որ յառաջիկայ երկու տարիներուն րնթացքին, իր գինուորական կարողականութեամբ, Ագրպէյճան չի կրնար հաւասարիլ Հայաստանի եւ Արցախի: Ան նշեց, որ րնտրուող նախագահը պարտաւոր է իր խոստումները իրականացնել ննջող պատերագմի պայմաններուն մէջ, իսկ կարէն Դեմիրճեան պատերագմի եւ ռագմաճակատի մասին, նոյնիսկ քարտէսի վրայ, որեւէ պատկերացում չունի:*

*Վստահութիւն յայտնելով Ռ. Քոչարեանի յաղթանակին մասին, ան նշեց, որ «Քոչարեան յաղթող մարդ է, ան միշտ յաղթած է. հիմա ալ պիտի յաղթէ» Վ. Մարգրեան րնդգծեց ապատ եւ արդար րնտրութիւններու կայացման անհրաժեշտութիւնը, որպէսզի դէպերուն առիթ չտրուի արձանագրուած խախտումներուն հիմամբ «սուր կախել մեր պրեսիդին»:*

# ՔԱԿԻ ՀՐԱՄԱՆԱՏԱՐՆԵՐԷՆ՝ ՍԱՔԻՔ ԿԸ ՀԱՐՑԱՔՆՆՈՒԻ ԹՈՒՐՔԻՈՅ ԿՈՂՄԷ

Թուրքիա գաղտնի ապատարկութեանց պաշտօնատարներ ղրկած է հիւսիսային Իրաք՝ հարցաքննելու համար ՔԱԿի հրամանատարներէն Սեմտին Սաքիքը, որ անցեալ շաբաթ անձնատուր եղած էր Քիւրտիստանի ժողովրդավարական կուսակցութեան, հաղորդեց «Ա՛նատոլու» լրատու գործակալութիւնը, երկիկ:

Թուրք ոստիկանապետ Նեմաթի Պիլիճան յայտնեց, թէ Ք. Ժ կուսակցութեան ղեկավարը՝ Մասուտ Պարզանի «չերմօրէն ընդառաջած է» Սաքիքը հարցաքննելու Թուրքիոյ փափաքին:

Քրտական աղբիւրներ ըսած են, թէ Ք. Ժ. կուսակցութիւնը Սաքիքը Թուրքիոյ պիտի չյանձնէ, այլ փոխարէնը պիտի փորձէ պայմանաւորել հիւսիսային Իրաքի մէջ ՔԱԿի դէմ պայքարելու համար:

ՔԱԿի մօտիկ աղբիւրներ յայտնած են, որ Սաքիք դադրեցուած էր Թուրքիոյ մէջ ՔԱԿի մարտական հրամանատարի իր պաշտօնէն: Անոնք ըսած են, թէ Սաքիքի անձնատուութիւնը անկարեւոր է, եւ թէ «պատերազմի ոճիրներով» ամբաստանուած է:

### ՅԱԻԱԼԻ ԴԷՊՔ Մ. ՆԱՀԱՆԳՆԵՐՈՒ ՄԷՋ

## ԱՆԾԱՆՕԹ ՊԱՏՃԱՌՈՒՆԵՐՈՎ ԵՐԿՈՒ ՊԱՏԱՆԻՆԵՐ 4 ԱՇԱԿԵՐՏՆԵՐ ԵՒ ՈՒՍՈՒՑՉՈՒՀԻ ՄԸ ԿԸ ՍՊԱՆՆԵՆ

Մ. Նահանգներու մէջ 11 եւ 13 տարեկան երկու պատանիներ երեքշարթի օր հրազէններով կրակ բացին Ազբանասի մէկ դպրոցին մէջ 4 աշակերտուհիներ եւ ուսուցիչ մր սպաննելով. 11 ուրիշներ վիրաւորուած են:

Ոստիկանութիւնը ըսաւ, որ երկու պատանիները ծառերու միջեւ պահուրտած են եւ «ծուղակ»ի մէջ ձգած իրենց գոհերը, մինչ ուսուցիչները աշակերտները դուրս կ՚առաջնորդէին հրդեհի կեղծ ահազանգի մր նպատակով, որ երկու մարդասպաններուն մէկ րնկերոջ կողմէ դիտումնաւոր կերպով արձակուած է:

Նահապետ Պիլ Քլինթըն երէկ ցաւ յայտնեց Ազբանասի մէջ տեղի ունեցած յարձակումին համար դիտել տալով, որ ասիկա վերջին քանի մր ամիսներուն նման 3րդ դէպքն էր: .

Իսկ Ազբանասի կառավարիչ Մայք Հաթըպի ժապաւէններու եւ պատկերասփիւռի կողմէ հրահրուած վայրագութեան ազգային մշակոյթը այսպանկ տեղի ունեցած դէպքին համար:

*(ՌՈՅԹԸՐՋ)*

### ՑԱԵԼՆՆ ԲԱՆՏԱՐԿՈՒԹԻՒՆ

Միւս կողմէ, թրքական ատեան մը երեքշաբթի օր քիւրտ 6 ընբոստներու դէմ ցրկեհանս բանտարկութեան վճիռ արձակեց. պանոք ապատութիւններու յանցանքով ամբաստանելէ ետք: Անոնք ՔԱԿի անդամներ են:

*(ՌՈՅԹԸՐՋ)*

### ԸՍՏ ԷՃԵՒԻՏԻ

*ԲԱՐԵԿԱՄՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ ԸՆՏՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐԷՆ ԱՌԱՋ*

*ԱՆԳԱՐԱ, 25 (ՌՈՅԹԸՐՋ) - Թուրքիոյ փոխվարչապետ Պիւլենտ Էճեւիտ Զորեքչարթի օր յայտնեց, որ կառավարութիւնը կ՚ուզէ կանխահաս րնտրութիւններու դիմել առաջարեկարգումներու ձեռնարկել:*

*Ընդդիմադիր ղեկավար Տենիզ Պայքալ Երեքչարթի օր առաջարկած էր աշնան կանխահաս րնտրութիւններ կայացնել: Անոր ձախակողմեան կուսակցութիւնը ցարդ գօրավիգ կանգնած էր կառավարական րնկերակցութեան, սակայն անիկա գգուշացուցած է, որ պէտք չէ ենթադրել, թէ այս գօրակցութիւնը ապագային նաեւ անպայման պիտի չարունակուի:*


Speedway
BLANCO CENTER
ՀԵՌ. 585545-268962-240946
ՕՐՈՒԱՆ ՃԱՇԸ
• ՄԼՈՒԽԻԷ


## *ԻՐԱՆԻ ՆԵՐՔԻՆ ԳՈՐԾՈՑ ՆԱԽԱՐԱՐԸ ՍԷՈՒՏԱԿԱՆ ԱՐԱԲԻԱ Կ՚ԱՅՑԵԼԷ*

*ԹԵՀՐԱՆ, 25 (ՌՈՅԹԸՐՋ).- Իրանի ներքին գործոց նախարար Ապտոլլա Նուրի Զորեքչարթի օր Սէուտական Արարիա մեկնեցաւ պաշտօնական այցելութեան մր համար: Ան տեսակցութիւն պիտի ունենայ սէուտցի իր պաշտօնակիցին հետ:*

*Այցելութիւնը տեղի կ՚ունենար այն պահուն, երբ Իրան կրկին յայտարարէր, թէ Սէուտական Արարիոյ մէջ իր ուխտաւորները դժուարութիւններ դիմագրաւած են կարգ մր պարագաներու վարկաբեկումի ենթարկուելով: Անիկա կոչ ուղղած էր սէուտական իշխանութիւններուն, որպէսզի կանխարգիլեն իրանցի ուխտաւորներու դէմ գրգռիչ արարքները:*


HAIGAZIAN UNIVERSITY
ADULT EDUCATION PROGRAM
(Jeitawy Campus)

Evening classes in Business, Accounting, and Computers:
• Principles of Management, Principles of Marketing. Principles of Accounting 1. Cost Accounting
• Introduction to Computers, Microsoft Excel, Introduction to CADD (Autocad)

Applications now being accepted.
Classes begin April 14, 1998.
Information: Haigazian University

Jeitawy Street, Ashrafieh
Tel.: 01-442433
(Mon.-Fri. 4:00-7:00)

Rue Mexique, Kantari
Tel.: 01-349230/1, 353010/1
(Mon.-Fri. 8:00-5:00)



ՃԱՇԱՐԱՆ
CLUB CHOOSY RESTAURANT
Կը ներկայացնէ՝
«ԵՐԵՒԱՆԵԱՆ ԵՐԵԿՈՅ»
ՈՒՐԲԱԹ, 27 ՄԱՐՏ 1998,
ԵՐԵԿՈՅԵԱՆ ԺԱՄԸ 9ԷՆ ՍԿՍԵԱԼ,
*ԽԱՆԴԱՎԱՌ ԵՐԳԵՐՈՎ ԵԼՈՅԹ ԿՈՒՆԵՆԱՅ*
ԱՐՏԱԿ ԿԱՐԱՊԵՏԵԱՆ
• Խմիչք, տաք ճաշ եւ *խաշլամա*, ըստ ապսպրանքի:



# SERAY III ՀԱՄԱԼԻՐ (ՏԼՊՊԱՅԱՅԻ ԲԼՈՒՐԻՆ ՎՐԱՅ)

## • ԱՐԴԻԱԿԱՆ ԿԱՌՈՅՑ, ԾՈՎԱՀԱՅԵԱՑ ԵՒ ԳԵՂԱՏԵՍԻԼ ԴԻՐՔ, ԾՈՎԱՓԷՆ 500 ՄԵԹՐ ՀԵՌԱՒՈՐՈՒԹԵԱՆ ՎՐԱՅ:

♦ ՉԱՆԱՉԱՆ ՉԱՓԻ ՅԱՐԿԱԲԱԺԻՆՆԵՐ. 2 ՆՆՋԱՍԵՆԵԱԿՈՎ՝ 85, 110, 116 ՔԱՌ. ՄԵԹՐ ՏԱՐԱԾՈՒԹԵԱՄԲ, 3 ՆՆՋԱՍԵՆԵԱԿՈՎ՝ 150 ԵՒ 160 ՔԱՌ. ՄԵԹՐ: DUPLEX, 200ԷՆ ՄԻՆՉԵՒ 300 ՔԱՌ. ՄԵԹՐ. ՏԱՆԻՔԸ՝ ԿՈՄԻՆՏՐՈՎ, ՔԱՐԱՊԱՏ, ԻՆՉ-ՊԷՍ ՆԱԵՒ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆԵՐ՝ ՉԱՆԱՉԱՆ ՉԱՓԵՐՈՎ:

♦ ՀԻՒՐԱՍԻՐԱԲԸ՝ ՄԱՐՄԱՐԱՊԱՏ, ՍԹՈՐ ՌՈՒԼԱՆ, ԿԱՀԱՒՈՐՈՒԱԾ ԽՈՀԱՆՈՑ, ՓԱՐՔԻՆԿԸ ԱՊԱՀՈՎՈՒԱԾ:



36.000 ՏՈԼԱՐԷՆ ՍԿՍԵԱԼ ՄԱՆԱՎՃԱՐԻ ԴԻՒՐՈՒԹԻՒՆ ՎՃԱՐԵԼԻ 10 ՏԱՐՈՒԱՆ ԸՆԹԱՑՔԻՆ, ԱՌԱՋԻՆ 30 ԱՏԻՍԸ ԱՌԱՆՑ ՏՈԿՈՍԻ

*ԿԱՌՈՒՑՄԱՆ ԱՇԽԱՏԱՆՔՆԵՐԸ ԸՆԹԱՑՔԻ ՄԷՋ ԵՆ, ԵՒ ՅԱՆՁՆՈՒՄԸ՝ 2 ՏԱՐԻԷՆ:*

ՄԱՆՐԱՄԱՍՆՈՒԹԵԱՆՑ ՀԱՄԱՐ ԴԻՄԵԼ՝
SERAY DEVELOPMENT S.A.R.L.
(ՍԷՐԱՅՏԱՐԵԱՆ ԵՂԲԱՐՔ) ՀԵՌ. 01/885885, 03/258208 ԵՒ 03/251800 ԹԻՒԵՐՈՒՆ:

